

Haruki Murakami

Autor romana *Moj slatki Sputnik*



nakon potresa

Ovim pričama Murakami opet potresa srca svojih čitatelja.

— *The Times*

Haruki Murakami

**Nakon
Potresa**

"Liza! Pa što je to onda jučer bilo?"

"Bilo je što je bilo."

"To je nemoguće! To je okrutno!"

Fjodor Dostojevski, Bijesovi

radio: ... garnizon su već desetkovali pripadnici Viet-konga koji su izgubili 115 ljudi...

žena: To je užasno, tako anonimno.

muškarac: Što je užasno?

žena: Kažu 115 gerilaca, ali to ne znači ništa, jer ništa ne znamo o tim ljudima, ne znamo tko su, vole li neku ženu, imaju li djecu, da li radije idu u kino ili u kazalište. Ne znamo ništa. Kažu samo ... 115 poginulih.

Jean-Luc Godard, Pierrot le Founlo

NLO u Kuširu

(UFO in Kushiro)

Pet dana za redom sjedila je pred televizorom i netremice zurila u ruševine banki i bolnica, cijele nizove dućana u plamenu, polomljene tračnice i ceste. Nije progovorila ni riječ. Utonula u jastuke na kauču, čvrsto stisnutih usnica, nije odgovarala ni kad joj se Komura obratio. Nije ni jednom zavrtjela ili kimnula glavom. Komura čak nije bio siguran dopire li njegov glas uopće do nje.

Komurina žena bila je podrijetlom sa sjevera, tamo kod Jamagata i, koliko je on znao, nije imala ni prijatelja ni rođaka koji su mogli stradati u Kobeu. A opet je od jutra do mraka sjedila kao prikovana pred televizorom. Nije ni jela ni pila niti je išla na zahod, bar dok je on bio u blizini. Osim što je povremeno pritisnula gumb na daljinskom upravljaču da promijeni program, nije se uopće micala.

Komura je sam sebi pripremao tost i kavu i odlazio na posao. Uvečer, kad je došao kući, pripremao si je večeru od bilo čega što se zateklo u frižideru i jeo sam. Kad je utonuo u san, ona je i dalje piljila u kasne vijesti. Okruživao ju je kameni zid šutnje. Komura je odustao od pokušaja da ga probije.

Kad se vratio s posla te nedjelje, šestog dana, njegova je žena nestala.

Komura je bio prodavač u jednom od prvih dućana sa stereo i hi-fi opremom u tokijskoj četvrti Akihabara koju su zvali "grad elektronike". Prodavao je vrhunsku tehnologiju i, kad god je nešto prodao, dobivao je pozamašnu komisiju. Njegovi su kupci bili liječnici, imućni samostalni poduzetnici i bogati provincijalci. Na- tom je poslu radio osam godina i od samog je početka imao pristojnu plaću. Gospodarstvo je bilo zdravo, cijene nekretnina su rasle i u Japanu se prelijevalo od novca. Ljudima su lisnice pucale po šavovima od novčanica od deset tisuća jena i svi su umirali od želje da ih potroše. Najskuplji predmeti prvi su se prodavali.

Komura je bio visok i vitak i elegantno se nosio. Imao je načina s ljudima. Dok je bio samac, izlazio je s gomilama žena. Ali kad se oženio, s dvadeset šest godina, otkrio je kako ga je želja za seksualnim pustolovinama jednostavno - i tajanstveno - napustila. Svih pet godina braka nije spavao ni s jednom ženom osim s vlastitom. Ne da nije imao prilike - ali izgubio je interes za prolazne flertove i ljubavi za jednu noć. Mnogo je radije rano dolazio kući, mirno večerao sa ženom, jedno vrijeme sjedio i čavrljao s njom na kauču, a onda odlazio u krevet i vodio s njom ljubav. Samo je to i želio.

Komurine prijatelje i kolege prilično je zbunjivao njegov brak. Uz njega, njegov otmjen i naočit izgled, njegova supruga doimala se sasvim obično. Bila je niska, imala je

debele ruke i djelovala je dosadno, čak pomalo tupo. I to ne samo vanjštinom; ni u njezinoj naravi nije bilo ničeg privlačnoga. Rijetko je govorila i vječno se držala nadureno.

Ipak, premda ni sam nije točno shvaćao zašto, Komura je uvijek osjećao kako mu napetost nestaje kao rukom odnesena kad god su on i žena pod istim krovom; jedino se tad mogao potpuno opustiti. Kraj nje je dobro spavao, nisu ga uznemiravali čudnovati snovi koji su ga prije mučili. Erekcije su mu bile čvrste; seksualni život topao. Nije više morao razbijati glavu oko smrti, spolnih bolesti ili golema beskrajna svemira.

Njegova žena pak nije voljela tokijsku gužvu i čeznula je za Jamagatom. Nedostajali su joj roditelji i dvije starije sestre, i odlazila im je u posjete kad god je osjetila potrebu. Njezini su roditelji vodili uspješnu gostionicu koja im je omogućavala financijsku udobnost. Otac je bio lud za najmlađom kćeri i bilo mu je drago što joj može platiti kartu u oba smjera. U nekoliko je navrata Komura došao kući s posla te zatekao prazan stan i poruku na kuhinjskom stolu u kojoj mu je napisala daje otišla u posjetu roditeljima na neko vrijeme. Nikad joj nije prigovorio. Samo je čekao da se vrati kući i uvijek se vraćala, nakon tjedan ili deset dana, dobre volje.

Ali pismo koje mu je žena ostavila kad je nestala pet dana nakon potresa bilo je drukčije: Nikad se neću vratiti, napisala je i dalje mu rastumačila, jednostavno i razgovijetno, zašto više ne želi živjeti s njim.

Problem je u tome što mi nikad ništa ne daješ, napisala je. Ili, da budem točnija, nemaš ništa u sebi što bi mi mogao dati. Dobar si i ljubazan i zgodan, ali živjeti s tobom isto je kao živjeti s komadom zraka. Ipak, to nije sasvim tvoja krivnja. Ima mnogo žena koje će se zaljubiti u tebe. Ali molim te, nemoj mi telefonirati. Samo baci sve stvari koje sam ostavila.

Zapravo, nije ostavila bogzna što. Svoju odjeću, cipele, kišobran, šalicu za kavu, sušilo za kosu: sve je odnijela. Mora daje sve spakirala u kutije i iznijela ih kad je on ujutro otišao na posao. Jedino u kući što bi se moglo nazvati "njezinim stvarima" bili su bicikl kojim je išla u kupovinu i nekoliko knjiga. CD-i Beatlesa i Billa Evansa koje je Komura skupljao još od samačkih dana također su nestali.

Sutra je telefonirao ženinim roditeljima u Jamagati. Punica mu se javila na telefon i rekla mu kako njegova žena ne želi s njim razgovarati. Zvučala je kao da se malko ispričava. Također mu je rekla da će mu ubrzo poslati potrebne obrasce i da mora na njih staviti svoj pečat i onda ih odmah poslati natrag. Komura je odgovorio kako ih možda neće odmah poslati natrag. To je krupna stvar i htio bi o tome razmisliti.

"Možeš razmišljati koliko hoćeš, ali znam da to neće ništa promijeniti na stvari", rekla mu je punica.

Vjerojatno ima pravo, rekao je Komura sam sebi. Koliko god on mislio ili čekao, ništa više nikad neće biti isto. U to je bio siguran. Ubrzo nakon što je poslao isprave natrag sa svojim pečatom i potpisom, Komura je zatražio tjedan dana plaćenog dopusta. Njegov je šef u grubim crtama bio upućen u to što se događa, a u veljači je posao ionako slabije išao pa ga je pustio bez natezanja. Držao se kao da namjerava Komuri nešto reći, ali naposljetku nije rekao ništa.

Sasaki, Komurin kolega, prišao mu je za ručkom i rekao mu: "Čujem da ideš na odmor. Imaš li kakvih planova?"

"Ne znam", rekao je Komura. "Što bi bilo pametno?"

Sasaki je bio neženja, tri godine mlađi od Komure. Krhke grade i kratke kose, nosio je okrugle naočale sa zlatnim okvirima. Mnogi su za njega mislili da previše priča i da se pravi važan, ali s ležernim Komurom uglavnom se dobro slagao.

"K vragu - kad već uzimaš slobodne dane, zašto ne bi otišao na zgodan izlet?"

"Nije ti loša ideja", reče Komura.

Brišući naočale rupčićem, Sasaki je škiljio u Komuru kao da traži neko rješenje.

"Jesi ikad bio na Hokaidu?" upita ga.

"Nisam."

"Bi volio ići?"

"Zašto pitaš?"

Sasaki je stisnuo oči i pročistio grlo. "Da ti pravo kažem, imam jedan paketić koji bih volio poslati u Kuširo i nekako se nadam da ćeš mi ga ti onamo odnijeti. Učinio bi mi veliku uslugu i rado ću ti zauzvat platiti povratnu kartu. Mogao bih ti pokriti i troškove hotela u Kuširu."

"Paket je mali?"

"Ovoliki", reče Sasaki oblikujući dlanovima kocku visoku deset centimetara. "Ništa teško."

"Nešto u vezi s poslom?"

Sasaki zatrese glavom. "Ma kakvi", reče. "Posve osobno. Samo ne želim da ga nabacuju i tumbaju pa ga zato ne mogu poslati poštom. Volio bih da ga osobno predaš, ako je moguće. Zbilja bih to morao sam obaviti, ali nemam vremena letjeti skroz do Hokaida."

"Je li to nešto važno?"

Sasaki je lagano izvio stisnuta usta i kimnuo. "Nije ništa lomljivo i nema unutra opasnih tvari. Nemaš se zbog čega brinuti. Neće te zaustaviti kad prodeš kroz rendgen na aerodromu. Obećajem da nećeš imati neprilika zbog tog paketića. A i lagan je kao perce. Od tebe ne tražim ništa posebno, samo da ga uzmeš sa sobom. Neću ga slati poštom isključivo zato što mi se to ne da, ništa više."

U veljači će na Hokaidu biti ledeno hladno, Komura je znao, ali hladno ili vruće, njemu je bilo svejedno.

"I kome onda da dam paketić?"

"Mojoj sestri. Mlađoj sestri. Ona živi gore."

Komura je odlučio prihvatiti Sasakijevu ponudu. Nije unaprijed razmišljao o tome kako da provede slobodni tjedan, a sad planirati nešto u posljednji čas bila bi zbilja gnjavaža. Osim toga, nije imao razloga da ne ide na Hokaido. Sasaki je na licu mjesta telefonirao avionskoj kompaniji i rezervirao kartu za let za Kuširo. Avion polijeće preksutra poslijepodne.

Sljedeći dan na poslu Sasaki je pružio Komuri kutiju nalik onima u koje se stavlja pepeo pokojnika, samo manju, umotanu u svijetlosmedi pak-papir. Sudeći po opipu, bila je izrađena od drveta. Kao što je Sasaki rekao, kutija je bila laka kao perce. Paketić je bio oblijepljen širokim prugama prozirnog selotejpa. Komura ga je uzeo u ruke i nekoliko ga trenutaka proučavao. Malko ga je zatresao, ali nije ni čuo ni osjetio da li se nešto unutra miče.

"Moja sestra će te dočekati na aerodromu. I sredit će ti sobu", reče Sasaki. "Ti moraš samo stajati na ulazu s paketićem u rukama tako da ga ona vidi. Ne brini se, nije to veliki aerodrom."

Komura je krenuo od kuće s paketićem u kovčegu, umotanim u debelu potkošulju. Na avionu je bila mnogo veća gužva no što je očekivao. Zašto sav ovaj svijet putuje iz Tokija u Kuširo usred zime? pitao se.

Jutarnje novine pisale su samo o potresu. U avionu je pročitao sve članke od prve do zadnje riječi. Broj mrtvih je rastao. Mnoga su područja i dalje bila bez vode i struje, i bezbrojni su ljudi ostali bez domova. Svaki je članak izvještavao o novoj tragediji, ali Komuri su sve pojedinosti djelovale čudnovato plošno, bez dubine. Svi su zvukovi dopirali do njega kao udaljena, monotona jeka. Ozbiljno je mogao razmišljati samo o svojoj ženi koja kao da se sve više udaljavala.

Mehanički je pogledom prelijetao članke o potresu, tu i tamo zastao da misli na svoju ženu, a onda se vraćao novinama. Kad mu je to dodijalo, sklopio je oči i zadrijemao. A kad se probudio, ponovno je mislio na ženu. Zašto je tako gorljivo pratila televizijske reportaže o potresu, od jutra do mraka, bez jela i sna? Što je u njima vidjela?

Na aerodromu su Komuri prišle dvije mlade žene u kaputima sličnog kroja i boje. Jedna je bila svijetle puti i visoka možda 165 cm, kratke kose. Prostor između nosa i pune gornje usnice bio joj je neobično izdužen tako da je Komuru podsjetila na kratkodlake kopitare. Njezina prijateljica bila je možda malko viša od 150 centimetra i bila bi sasvim zgodna da joj nos nije bio tako malen. Duga joj je kosa padala ravno na ramena. Uši su joj bile otkrivene i na desnoj resici imala je dva madeža koje su naglašavale naušnice što ih je nosila. Obje žene imale su dvadesetak i nešto godina. Odvele su Komuru u aerodromski kafić.

"Ja sam Keiko Sasaki", rekla je viša od dvije djevojke. "Moj brat mi je rekao kako ste mu silno pomogli. Ovo je moja prijateljica Šimao."

"Drago mi je", rekao je Komura.

"Bok", rekla je Šimao.

"Brat mi je rekao da vam je žena nedavno preminula", rekla je Keiko Sasaki s izrazom punim poštovanja.

Komura je pričekao trenutak i onda odgovorio. "Ne, nije umrla."

"Prekjučer sam razgovarala s bratom. Sigurna sam da mi je sasvim jasno rekao da ste ostali bez žene."

"I jesam. Rastala se od mene. Ali koliko znam, živa je i zdrava."

"Baš čudno. Ne mogu vjerovati da sam pogrešno čula nešto tako važno." Malko ga je uvrijeđeno pogledala. Komura je usuo malo šećera u kavu i lagano je promiješao prije no što je otpio gutljaj. Kava je bila rijetka, gotovo bez okusa, više simbol nego sama stvar. Koga vraga ja ovdje radim? Pitao se.

"No, valjda sam ipak pogrešno čula. Ne znam kako inače objasniti zabunu", rekla je Keiko Sasaki, sad očito zadovoljna. Duboko je udahнула i zagrizla donju usnu. "Molim vas, oprostite mi. Ovo je bilo krajnje nepristojno od mene."

"Ma nema veze. Ovako ili onako, više je nema."

Šimao nije ništa rekla dok su Komura i Keiko govorili, ali smiješila se i nije skidala pogleda s Komure. Činilo se da joj se sviđa. Vidio je to po njezinom izrazu i gotovo neprimjetnom govoru tijela. Zavladao je kratak tajac.

"Negó, da vam dam onaj važan paketić koji sam donio", reče Komura. Otvorio je kovčeg i izvadio kutiju iz nabora debele skijaške majice u koju ju je umotao. Tad mu odjednom sine: kad sam sišao s aviona, morao sam paket držati u rukama. Po tome su me trebale prepoznati. Kako su znale da sam to ja?

Keiko Sasaki pružila je ruke preko stola i uprla bezizražajan pogled u paketić. Kad je procijenila koliko je težak, nekoliko ga je puta zatresla kraj uha, baš kao što ga je i Komura zatresao kad ga je dobio. Blistavo mu se osmjehnula kao da mu daje znak da je sve u najboljem redu i ubacila paketić u golemu torbu što ju je nosila preko ramena.

"Moram telefonirati", rekla je. "Možete me na trenutak ispričati?"

"Naravno", rekao je Komura. "Samo dajte."

Keiko je prebacila torbu preko ramena i otputila se prema udaljenoj telefonskoj govornici. Komura ju je proučavao kako hoda. Gornja joj se polovica tijela nije micala, dok se sve od bokova nadalje gibalo velikim, glatkim, mehaničkim pokretima. Imao je čudnovat dojam da svjedoči trenutku iz prošlosti koji je naglo i nasumično gurnut u sadašnjost.

"Jeste već bili na Hokaidu?" upita ga Šimao. Komura zavrti glavom.

"Da, znam. Na kraju je svijeta."

Komura kimne, a onda se okrene da razgleda okolinu. "Smiješno," reče on, "dok ovako tu sjedim, uopće mi se ne čini da sam otputovao daleko."

"To je zato što ste letjeli. Ti su vražji avioni prebrzi. Duh vam ne stigne pratiti tijelo."

"Možda ste u pravu."

"Jeste li htjeli ići na tako dugi put?"

"Valjda jesam", reče Komura.

"Zato što vas je ostavila žena?" Kimnuo je.

"Kako god daleko otputovali, nikad ne možete pobjeći od sebe", rekla je Šimao.

Dok je govorila, Komura je zurio u posudu za šećer na stolu, ali onda je podigao pogled prema njoj.

"Istina je", rekao je. "Kako god daleko putuješ, ne možeš pobjeći od sebe. Kao vlastita sjena. Uvijek te slijedi."

Šimao prodorno pogleda Komuru. "Sigurno ste je voljeli, je li tako?" Komura izbjegne odgovor na pitanje.

"Vi ste prijateljica Keiko Sasaki?"

"Da. Zajedno svašta radimo."

"Na primjer što?"

Umjesto da mu odgovori, Šimao upita: "Jeste gladni?"

"Pitam se", reče Komura. "Kao da sam gladan, a opet nisam."

"Idemo pojesti nešto toplo, nas troje. To će vam pomoći da se opustite."

Šimao je vozila mali Subaru s pogonom na četiri kotača. Sudeći po tome kako je bio izgredan i naručen, mora da je prešao daleko više od 150 tisuća kilometara. Stražnji branik bio je na jednom mjestu duboko ulubljen. Keiko Sasaki sjela je kraj Šimao, a Komura se sam smjestio na tijesnom stražnjem sjedalu. Šimao nije osobito loše vozila, ali buka je odostraga bila neizdržljiva, a ovjes se gotovo raspao. Automatski mjenjač svaki je put zastrugao kad je prelazio u nižu brzinu, a ventilacija je puhala naizmjenice vruće i hladno. Sklopljenih očiju, Komura se osjećao kao da je zarobljen u stroju za pranje rublja.

Snijegu nisu dopustili da se zadržava na ulicama Kušira nego su ga skupljali, tako da su se uz obje strane ceste na nepravilnim razmacima uzdizale prljave ledene gomile. Gusti su se oblaci nisko navukli i, premda sunce još nije zašlo, sve se smračilo i opustjelo. Vjetar je fijukao kroz grad u oštrim zapusima. Nije bilo nijednog pješaka. Čak su i semafori izgledali kao da su se smrznuli.

"Na ovom dijelu Hokaida nema previše snijega", glasno je objasnila Keiko Sasaki, okrenuvši se unazad prema Komuri. "Na obali smo i vjetar je jak pa, ako se nešto i nagomila, vjetar to otpuše. Ali hladno je, hladno kao led. Katkad misliš da će ti otpasti uši."

"Svako malo se čuje za nekog pijanca koji se na smrt smrznuo dok je spavao na cesti", reče Šimao.

"Ima li ovdje medvjeda?" upita Komura.

Keiko se zahiboće i okrene se prema Šimao. "Ima li medvjeda, kaže on."

Šimao potpuno isto zahiboće.

"Ne znam mnogo o Hokaidu", reče Komura kao da se opravdava.

"Znam jednu priču o medvjedima", reče Keiko. "Je li tako, Šimao?"

"Super priču!" reče Šimao.

Ali razgovor je zamro i nijedna od njih nije ispričala priču u medvjedima. Niti je Komura tražio da je pričaju. Ubrzo su stigli na odredište, veliki restoran s jelima od tjestenine na autoputu. Ostavili su auto na parkiralištu i ušli u restoran. Komura je naručio pivo i zdjelu vrućih ramen rezanaca. Restoran je bio prljav i prazan, stolci i stolovi klimavi, ali rezanci su bili izvrsni i kad je pojeo, Komura je doista osjetio kako se napokon malko opušta.

"Recite mi, gospodine Komura," reče Keiko Sasaki, "ima li nešto posebno što biste htjeli raditi na Hokaidu? Brat mi kaže da ćete ovdje provesti tjedan dana."

Komura razmisli o tome na trenutak, ali nije se mogao sjetiti baš ničega što bi htio raditi.

"Što kažete na toplice? Bi li vam prijala fina, duga kupka u vrućoj kadi? Znam jedno zgodno mjesto izvan grada, nije daleko."

"Nije loša ideja", reče Komura.

"Sigurna sam da će vam se svidjeti. Zbilja je zgodno. Nema medvjeda ni ničeg sličnog."

Dvije su žene pogledale jedna drugu i ponovno prasnule u smijeh. "Hoće vas smetati ako vas pitam o ženi?" reče Keiko.

"Neće."

"Kad je otišla?"

"Hmm... pet dana poslije potresa, znači, prije više od dva tjedna." nakon potresa

"Je li to imalo kakve veze s potresom?"

Komura zatrese glavom. "Vjerojatno ne. Mislim da nije."

"Ipak, pitam se nije li sve to nekako povezano", reče Šimao i nakrivi glavu.

"Da", reče Keiko. "Samo što ne znamo kako."

"Točno", reče Šimao. "Takve se stvari neprestano događaju."

"Kakve stvari?" upita Komura.

"Stvari kao, recimo, ono što se dogodilo jednom mom poznatom", reče Keiko.

"Misliš na gospodina Saekija?" upita Šimao.

"Baš na njega", reče Keiko. "Taj tip - Saeki. Živi u Kuširu. Ima oko četrdeset godina. Frizer po zanimanju. Njegova je žena lani ujesen vidjela leteći tanjur. Vozila se po predgrađu sasvim sama usred noći i vidjela je golemi leteći tanjur kako slijeće u polje. Vuuš! Kao u 'Bliskim susretima'. Tjedan dana kasnije otišla je od kuće. Nisu imali nikakvih obiteljskih problema, ništa slično. Jednostavno je nestala i više se nikad nije vratila."

"Kao da je isparila", rekla je Šimao.

"I to se dogodilo zbog letećeg tanjura?" upita Komura.

"Ne znam zašto se to dogodilo", reče Keiko. "Jednostavno je otišla. Nije ostavila ni poruku ni ništa. K tome je imala dvoje djece još u osnovnoj školi. Cijeli onaj tjedan prije nego što je otišla samo je svima pričala o letećem tanjuru. Nisi je mogao zaustaviti. Neprestano je govorila o tome kako je bio velik i prekrasan." Zastala je da pojača efekt.

"Moja je žena ostavila poruku", reče Komura. "I mi nemamo djece."

"Znači, stojite malo bolje od Saekija", reče Keiko.

"Bome da. Kad su djeca tu, to je nešto sasvim drugo", reče Šimao kimajući.

"Šimaoin otac otišao je od kuće kad je njoj bilo sedam godina", objasni Keiko i namršti se. "Pobjegao je s mladom sestrom svoje žene."

"Odjednom. Iznebuha", osmjehne se Šimao. U društvancu zavlada tajac.

"Možda žena gospodina Saekija nije pobjegla nego su je uhvatili vanzemaljci s letećeg tanjura", reče Komura da izglati situaciju.

"Moguće je", reče Šimao s ozbiljnim izrazom. "Takve se priče neprestano čuju."

"Misliš, priče kao, recimo, ona o čovjeku koji je hodao ulicom i pojeo ga je medvjed? Takve priče?" upita Keiko. Obje se žene ponovno stanu smijati.

Izišli su iz restorana i uputili se u obližnji ljubavni hotel. Smjestio se na kraju grada, u ulici gdje su bili samo ljubavni hoteli i radionice nadgrobnih spomenika. Šimao je odabrala hotel u čudnovatoj zgradi, sagrađenoj tako da izgleda kao europski dvorac. S najvišeg tornja vijorio se crveni barjak.

Keiko je uzela ključ s recepcije i sve troje popeli su se liftom do sobe. Prozori su bili sićušni u usporedbi s besmisleno velikim krevetom. Komura je objesio svoju toplu, perjem punjenu jaknu na vješalicu i otišao na zahod. U nekoliko minuta koje je proveo unutra, žene su uspjele napuniti kadu, prigušiti svjetla, provjeriti grijanje, uključiti televizor, proučiti jelovnike obližnjih restorana s dostavom, iskušati prekidače za svjetlo kraj uzglavlja kreveta i pregledati sadržaj minibara.

"Vlasnici su mi prijatelji", reče Keiko. "Zamolila sam ih da prirede najveću sobu koju imaju. Ovo je inače ljubavni hotel, ali neka vas to ne smeta. Ne smeta vas, je li tako?"

"Ni najmanje", reče Komura.

"Mislila sam da je ovo mnogo bolje rješenje nego da vas utrpam u tijesni sobičak u nekom jeftinom hotelu za poslovnjake kraj kolodvora."

"Vjerojatno imate pravo", reče Komura.

"Zašto se ne okupate? Napunila sam kadu."

Komura je poslušala. Kada je bila golema. Nelagodno se osjećao u njoj sam. Parovi koji su zalazili u ovaj hotel vjerojatno su se kupali zajedno.

Kad je izišao iz kupaonice, Komura s iznenađenjem shvati da je Keiko Sasaki otišla. Šimao je još bila tu, pila je pivo i gledala televiziju.

"Keiko je otišla kući", rekla je Simao. "Poručila vam je da se ispričava i da će se vratiti sutra ujutro. Smeta li vam ako malo ovdje ostanem i popijem pivo?"

"Nema problema", reče Komura.

"Sigurni se da vam to ne smeta? Na primjer, želite biti sami, ili se ne možete opustiti ako je netko u blizini, ili tako nešto?"

Komura je ponovio kako nema problema. Pijuckajući pivo i sušeći kosu ručnikom, gledao je televiziju sa Simao. Prikazivali su posebni prilog o potresu u Kobeu. Na ekranu su se vrtjele i vrtjele uobičajene slike: nakrivljene zgrade, urušene ulice, uplakane starice, zbrka i nemoćni, besciljni bijes. Kad su počele reklame, Šimao je daljinskim upravljačem ugasila televizor.

"Ajmo razgovarati," rekla je, "kad smo već tu."

"Može", reče Komura.

"Hmmm, o čemu bismo mogli razgovarati?"

"U autu ste vi i Keiko spominjali nekakve medvjede, sjećate se? Rekli ste da je to sjajna priča."

"Bome je", rekla je i kimnula glavom. "Priča o medvjedima."

"Hoćete mi je ispričati?"

"Naravno, zašto ne?"

Šimao je izvadila još jedno pivo iz minibara i napunila im oboma čaše.

"Malo je prostačka", rekla je. "Ne smeta vam?"

Komura niječno odmahne glavom.

"Naime, neki muškarci ne vole kad žene pričaju o stanovitim stvarima."

"Ja nisam takav."

"To mi se zbilja dogodilo pa mi je malo neugodno."

"Volio bih čuti što se dogodilo, ako nemate ništa protiv."

"Ja nemam, ako vi nemate ništa protiv."

"Nemam ništa protiv", reče Komura.

"Prije tri godine - otprilike kad sam upisala zadnji razred srednje škole - hodala sam s jednim tipom. Bio je godinu stariji od mene, već je studirao. Bio je prvi muškarac s kojim sam spavala. Jednom smo išli planinariti - u brda tamo na sjeveru."

Otpila je gutljaj piva.

"Bila je jesen i brda su vrvjela od medvjeda. U to vrijeme godine medvjedi se spremaju za zimski san i zato traže hranu pa su zbilja opasni. Katkad znaju napasti i ljude. Ni tri dana prije nego što smo se mi popeli na brdo, užasno su izmasakrirali jednog planinara. Zato su nam dali zvono da ga neprestano nosimo sa sobom - zvono ne veće od onih zvonca što se stavljaju na verandu da zvonite na vjetru. Zvono služi tome da zvonite dok hodate tako da upozoravate medvjede da su u blizini ljudi i neka ne izlaze. Medvjedi ne napadaju ljude namjerno. Naime, oni su vam više-manje vegetarijanci. Ne moraju napadati ljude. Ali kad odjednom na svojem terenu nalete na čovjeka i iznenade se ili naljute, napadnu nagoniski. A ako hodate i zvonite, izbjegavat će vas. Shvaćate?"

"Shvaćam."

"Dakle, idemo mi tako, hodamo i pritom zvonimo. Stignemo na osamljeno mjesto, nigdje nikoga u blizini, i odjednom mi on veli da mu je ... došlo milo. Meni se ideja svidjela, rekla sam da može i povukli smo se u grmlje kraj staze gdje nas nitko nije mogao vidjeti i prostrli na tlo komad plastike. Ali ja sam se bojala medvjeda. Zamislite, kakav užas da vas usred seksa s leđa napadne medvjed i ubije! Nikako ne bih htjela tako umrijeti. A vi?"

Komura se složio kako ni on ne bi volio tako umrijeti.

"I tako smo se ševili i neprestano tresli jednom rukom zvono. Od početka do kraja. Din-don! Din-don!"

"Tko je od vas zvonio?"

"Izmjenjivali smo se. Kad se jednom umorila ruka, drugi je uzeo zvono. Kako je to čudno bilo, zvoniti dok radiš one stvari! I sad se neki put toga sjetim dok sam s nekim u krevetu i uhvati me smijeh." I Komura se kratko nasmijao.

Šimao je pljesnula rukama. "O, pa to je divno!" rekla je. "Vi se ipak znate smijati."

"Naravno da se znam smijati", rekao je Komura, ali kad je bolje razmislio, shvatio je da se sad prvi put nasmijao nakon jako dugo vremena. Kad se posljednji put smijao?

"Hoće vas smetati ako se i ja okupam?" upita Šimao.

"Nema problema", reče on.

Dok se ona kupala, Komura je gledao zabavnu emisiju koju je vodio neki vrlo glasan komičar. Nije mu bila uopće smiješna, ali nije mogao odrediti je li to do emisije ili do njega. Popio je pivo i otvorio paketić kikirikija iz minibara. Šimao je jako dugo ostala u kadi. Napokon je izišla ogrnuta samo ručnikom i sjela na rub kreveta. Zbacila je ručnik, zavukla se među plahte kao mačka i legla, očiju uprtih ravno u Komuru.

"Kad si to posljednji put radio sa svojom ženom?" upitala ga je.

"Krajem prosinca, mislim."

"I odonda ništa?"

"Ništa."

"Ništa ni s kim?"

Komura sklopi oči i zavrti glavom.

"Znaš što ja mislim", reče Šimao. "Moraš se razvedriti i naučiti uživati u životu. Pa daj pogledaj: sutra može biti potres; mogu te oteti vanzemaljci; može te pojesti medvjed. Nitko ne zna što će se dogoditi."

"Nitko ne zna što će se dogoditi", ponovio je Komura kao jeka.

"Din-don", rekla je Simao.

Nakon nekoliko neuspješnih pokušaja seksa sa Šimao, Komura je odustao. To mu se još nikad nije dogodilo.

"Valjda si mislio na svoju ženu", rekla je Šimao.

"Aha", rekao je Komura, ali zapravo je mislio na potres. Slike su mu navirale jedna za drugom, kao da netko brzo mijenja dijapozitive, prikazivale su se kao na ekranu i nestajale. Autoceste, plamen, dim, gomile ruševina, raspukle ulice. Nije mogao prekinuti lanac nijemih slika.

Simao je pritisnula uho uz njegova gola prsa. "To se događa", rekla je.

"Aha."

"Neka te to ne brine."

"Trudit ću se", rekao je Komura.

"Ali muški se uvijek zbog toga žderu." Komura nije ništa rekao.

Simao mu se igrala s bradavicom.

"Rekao si da ti je žena ostavila poruku, ne?"

"Jesam."

"I što je pisalo u poruci?"

"Da je živjeti sa mnom kao živjeti s komadom zraka."

"S komadom zraka?" Šimao je nagnula glavu da pogleda Komuru. "Što to znači?"

"Valjda da u meni nema ničega."

"Je li to istina?"

"Može biti", reče Komura. "Ali nisam siguran. Možda u meni nema ničega, ali što bi bilo to nešto?"

"Pa da, zbilja, kad malo razmisliš. Što bi bilo to nešto? Moja mama je obožavala lososovu kožu. Uvijek je govorila kako bi bilo divno da postoji vrsta lososa koji je sama koža. Znači da ima slučajeva kad je bolje nemati ništa unutra. Ne misliš tako?"

Komura je pokušao zamisliti kako bi izgledao losos koji je sama koža. Ali čak i da takvo što postoji, ne bi li koža bila ono nešto unutra? Komura je duboko udahnuo tako da se Šimaoina glava na njegovim prsima podigla i spustila.

"Ali reći ću ti ovo", rekla je Šimao. "Ne znam imaš li ti u sebi ništa ili nešto, ali mislim da si fenomenalan. Sigurna sam daje svijet pun žena koje bi te razumjele i koje bi se u tebe zaljubile."

"I to je pisalo."

"Gdje? U poruci tvoje žene?"

"Aha."

"Da ne vjeruješ", rekla je Šimao i ponovno spustila glavu na Komurina prsa. Osjetio je njezinu naušnicu na koži kao kakav tajni predmet.

"Kad smo kod toga," reče Komura, "što je ono nešto u kutiji koju sam donio ovamo?"

"To te muči?"

"Prije me nije mučilo. Ali sad, ne znam, počelo me mučiti."

"Kad?"

"Baš sad."

"Iz čista mira?"

"Da, kad sam počeo o tome misliti, iz čista mira."

"Pitam se zašto te to sad počelo iz čista mira mučiti?"

Komura je neko vrijeme zurio u strop da razmisli. "Pitam se."

Slušali su zavijanje vjetra. Vjetar: stizao je odnekud, s mjesta koje Komura nije poznao, i puhao dalje, prema mjestu koje nije poznao.

"Reći ću ti zašto", tiho reče Šimao. "Zato što je u kutiji ono nešto što je bilo u tebi. To nisi znao dok si nosio kutiju ovamo i dao je Keiko vlastitim rukama. Sad to više nikad nećeš dobiti natrag."

Komura se pridignuo s madraca i pogledao ženu. Sitan nosić, madeži na usnoj resici. U potpunoj tišini sobe srce mu je glasno i suho otkucavalo. Kostu su mu zaškljocale kad se nagnuo naprijed. U djeliću sekunde, Komura je znao da je na rubu da počini nezamislivo nasilje.

"Samo se šalim", rekla je Šimao kad mu je vidjela izraz na licu. "Bubnula sam prvo što mi je palo na pamet. Glupa šala. Žao mi je. Nemoj da te to muči. Nisam te htjela povrijediti."

Komura se prisilio da se smiri i, kad je pogledom prešao po sobi, ponovno je spustio glavu na jastuk. Zatvorio je oči i duboko udahnuo. Golemi se krevet pružao oko njega kao noćna pučina. Čuo je ledeni vjetar. Žestoko udaranje njegovog srca treslo ga je do kostiju.

"Osjećáš li se sad kao da si prešao dugi put?" upita Šimao.

"Hmm. Sad se osjećam kao da sam prešao vrlo dug put", iskreno reče Komura.

Šimao je vrhom prsta ocrtao složeni uzorak na Komurinom prsima, kao da baca čaroliju.

"Ali zapravo", rekla je, "tek si na početku."

Krajolik s peglom

(Landscape with Flatiron)

Junko je gledala televiziju kad je, nekoliko minuta prije ponoći, zazvonio telefon. Keisuke je sjedio u kutu sobe sa slušalicama na ušima, poluzatvorenih očiju, njišući glavom lijevo desno dok su mu dugi prsti letjeli preko žica električne gitare. Vježbao je jedan brzi rif i očito pojma nije imao da telefon zvoni. Junko je podigla slušalicu.

"Jesam te probudio?" upitao je Mijake, svojim prepoznatljivim, prigušenim naglaskom iz Osake.

"Ma kakvi", rekla je Junko. "Još smo budni."

"Ja sam na plaži. Moraš vidjeti koliko je drva *more* nanijelo! Ovaj put bi mogao biti zbilja velik. Možeš doći?"

"Naravno", rekla je Junko. "Samo da se presvučem. Dolazim za deset minuta."

Navukla je hulahopke i preko njih traperice. Gore je obukla džemper s visokim ovratnikom i strpala kutiju cigareta u džep vunene jakne. Torbica, šibice, privjesak s ključevima. Nogom je gurnula Keisukea u leđa. Strgnuo je slušalice s ušiju.

"Idem paliti kriješ na plaži", rekla je ona.

"Opet Mijake?" upitao je Keisuke i namrštio se. "Zezaš me. Pa sad je veljača. Ponoć! I ti *sad* ideš paliti krijes?"

"U redu je, *ti* ne moraš ići. Idem sama."

Keisuke je uzdahnuo. "Ma, dobro, idem i ja. Daj pričekaj samo da se presvučem."

Isključio je pojačalo i preko pidžame navukao hlače, džemper i jaknu punjenu perjem te povukao zatvarač do brade. Junko je omotala šal oko vrata i na glavu nataknila pletenu kapu.

"Vi ste totalni luđaci", rekao je Keisuke dok su se spuštali stazom prema plaži. "U čemu je štos kod tih krijesova?"

Noć je bila hladna ali bez daška vjetra. Riječi su im izlazile iz usta i ostajale visjeti smrznute u zraku.

"A u čemu je štos kod Pearl Jama?" rekla je Junko. "Samo užasna buka i ništa više."

"Pearl Jam ima deset milijuna obožavatelja širom svijeta", rekao je Keisuke.

"No, krijesovi imaju obožavatelje širom svijeta već pedeset tisuća godina", rekla je Junko.

"Možda ima nešto u tome što govoriš", rekao je Keisuke.

"Ljudi će paliti krijesove dugo nakon što svi zaborave Pearl Jam."

"I u tome ima nešto." Keisuke je izvukao desnu ruku iz džepa i obrglio Junko oko ramena. "Problem je što mene boli za sve što se događalo prije pedeset tisuća godina ili što će se događati za pedeset tisuća godina. Nemam ja s tim ništa. Nula. Važna je samo *sadašnjost*. Tko zna kad će svijet propasti? Tko može misliti o budućnosti? Važno je samo mogu li ja *sad* odmah napuniti trbuh i može li mi se *sad* odmah dignuti. Kužiš?"

Popeli su se stubama na vrh lukobrana. Mijake je stajao dolje na svom uobičajenom mjestu na žalu i slagao naplavljeno drvo svih oblika i veličina u urednu gomilu. Jedna je cjepanica bila tako velika da se sigurno prilično namučio da je dovuče.

Mjesečina je preobrazila rub žala u naoštrenu oštricu mača. Zimski su valovi čudnovato prigušeno oplakivali pijesak. Na žalu nije bilo nikog osim Mijakea.

"Nije loše, a?" rekao je otpuhnuvši oblačić bijelog daha.

"Nevjerojatno!" rekla je Junko.

"Ovako nešto rijetko se događa. Sjećaš se, slično je bilo onog olujnog dana s velikim valovima. U posljednje vrijeme već po zvuku mogu odrediti, 'aha, danas će more naplaviti gomilu odličnog drva za kriješ'."

"Dobro, dobro, znamo kako si vješt", rekao je Keisuke trljajući ruke. "Ajmo se sad malo zagrijati. Hladno je kao vrag, jaja će nam otpasti."

"Ej, polakše malo. Ovo se mora raditi *kako spada*. Prvo se sve mora dobro *isplanirati*. A tek kad je sve složeno tako da protekne glatko i bez zastoja, onda se potpaljuje kriješ i to polako. Nema tu brzanja. Strpljen-spašen."

"Ma da", rekao je Keisuke. "Strpljen-sprašen."

Mijake je zavrtio glavom. "Premlad si za takve neukusne šale", rekao je.

Mijake je vješto isprepleo veće cjepanice i manje komadiće drva sve dok njegova gomila nije počela nalikovati na neku vrst avangardne skulpture. Odstupivši nekoliko koraka, pomno je proučavao oblik koji je izgradio, podesio tu i tamo pokoji djelić, a onda obišao konstrukciju i ponovno je razgledao te taj postupak ponovio nekoliko puta. Kao i uvijek. Dovoljno mu je bilo samo da vidi kako su povezani komadi drva da u glavi može predočiti čak i najskrovitije kretanje plamena koji raste, onako kako kipar može u glavi zamisliti pozu figure skrivene u komadu kamena.

Mijake se nije žurio, ali kad je sve složio tako da bude potpuno zadovoljan, kimnuo je kao da sam sebi kaže: To je to, savršeno. Potom je zgužvao listove novina koje je donio sa sobom, ugrušao ih u procjepe na dnu gomile drva i potpalio ih plastičnim upaljačem. Junko je izvadila cigarete iz džepa, stavila jednu u usta i pripalila je šibicom. Stisnuvši oči, zagledala se u Mijakeova zgrbljena leđa i proćelavu glavu. To je to: onaj trenutak u cijelom postupku kad ti srce zastaje. Hoće li se vatra primiti? Hoće li buknuti plamen?

Trojka je bez riječi piljila u gomilu naslaganog drva. Novinski se papir rasplamsao, zapalicao titravim plamenim jezicima, a onda sagorio i ugasio se. I više nije bilo ničega. Nije uspjelo, pomislila je Junko. Drvo je vjerojatno bilo vlažnije nego što je izgledalo.

Upravo kad je gotovo sasvim izgubila nadu, iz gomile drva se podigla perjanica bijelog dima. Kako nije bilo vjetra da ga raznese, dim se razvukao u neprekinutu nit koja se penjala ravno u nebo. Lomača mora da se negdje pripalila, ali još se nije nazirao plamen.

Nitko nije rekao niti riječ. Čak je i brbljavi Keisuke držao jezik za zubima a ruke u džepovima. Mijake se spustio na pijesak. Junko je prekrizila ruke na grudima i dalje držeći cigaretu u ruci. Povremeno je povlačila dim, kao da se odjednom sjetila da je ima.

Kao i obično, Junko je mislila o priči Jacka Londona "Kako pripaliti vatru". To je priča o čovjeku koji putuje sam kroz zasniježenu unutrašnjost Aljaske i o njegovim pokušajima da potpali vatru. Ako je ne uspije upaliti, smrznut će se i umrijeti. Sunce je zalazilo. Junko nije mnogo čitala, ali ovu kratku priču pročitala je stotinu puta otkako joj ju je profesor zadao kao temu za sastavak preko ljetnih praznika nakon prvog razreda srednje škole. Mjesto gdje se ta priča događa uvijek joj se jasno prikazivalo pred očima kad god ju je

čitala. Osjećala je čovjekov strah, nadu i očaj, kao da se sama boji, nada i očajava; osjećala je kako mu srce udara dok gleda smrti u oči. A najvažnije od svega je što je čovjek u biti čeznuo za smrću. To je pouzdano znala. Nije mogla objasniti kako, ali znala je od početka. On je zapravo želio smrt. Znao je da je to za njega pravi svršetak. A opet, morao se i dalje boriti iz sve snage. Morao se boriti protiv mnogo nadmoćnijeg protivnika da preživi. Junko je najviše potresala ta duboka kontradikcija.

Profesor je ismijao njezino viđenje. "Da on zapravo želi smrt? No, to još nisam čuo! Baš čudno! Baš 'originalno', moram reći." Pročitao je njezin zaključak naglas pred cijelim razredom i svi su se smijali.

Ali Junko je znala. Svi su bili u krivu. Jer inače kako bi kraj priče mogao biti tako spokojan i lijep?

"Ovaj, gospodine Mijake," odvažio se Keisuke, "ne čini vam se da se vatra ugasila?"

"Ne brini, uhvatila se. Još malo pa će se rasplamsati. Vidiš kako se dimi? Znaš kako se kaže, gdje ima dima, ima i vatre."

"No, znate i kako se još kaže, gdje je mesa, tu se i diže."

"Ti samo o tome znaš razgovarati?"

"Ne, ali kako ste tako sigurni da se nije ugasila?"

"Jednostavno znam. Sad će se razbuknati."

"Gospodine Mijake, kako ste savladali ovo umijeće?"

"Ne bih to nazvao umijećem. Naučio sam to u izviđačima. Kad si u izviđačima, hoćeš-nećeš naučiš sve što treba znati o paljenju vatre."

"Shvaćam", rekao je Keisuke. "U izviđačima, ha?"

"Naravno, to nije sve. Imam i stanoviti dar. Ne bih se htio hvaliti, ali kad je riječ o paljenju krijesova, posjedujem posebni talent koji većina ljudi jednostavno nema."

"Vjerojatno vam pruža veliko zadovoljstvo, ali sumnjam da vam donosi neku ozbiljniju zaradu."

"Točno. Od zarade ni z", nasmiješio se Mijake.

Kao što je i predvidio, nekoliko sitnih plamičaka zasvjetlucalo je u središtu lomače, a pratilo ih je tiho pucketanje. Junko je ispustila dah koji je već dugo držala. Sad se više ne mora brinuti. Krijes će gorjeti. Zagledani u novorođene plamenove, sve troje ispružilo je ruke. Sljedećih nekoliko minuta nisu morali raditi ništa nego samo gledati u tišini dok se plamen malo-pomalo rasplamsava. I oni ljudi prije pedeset tisuća godina sigurno su se isto ovako osjećali dok su pružali ruke prema vatri, mislila je Junko.

"Čuo sam da ste vi iz Koba, gospodine Mijake", rekao je Keisuke vedrim glasom kao da mu je to upravo sad iz čista mira palo na pamet. "Imate li rođake ili nekoga tko je stradao u potresu u Kansaiju prošli mjesec?"

"Nisam siguran", rekao je Mijake. "Više nemam nikakve veze s Kobeom. Već godinama."

"Već godinama? No, još niste izgubili kansajski naglasak."

"Nisam? Ja to ne čujem."

"Bit će da se šalite", rekao je Keisuke prenaplašenim kansajskim naglaskom.

"Ne seri, Keisuke. Zadnja stvar koju želim slušati je da mi neki šupak iz Ibaragija oponaša kansajski naglasak. Za vas seljačine s istoka pametnije je da se vozimate okolo na motorima."

"Opa, jesam vas pogodio u žilu? Izgledate kao fin, tih čovjek, ali bogme imate gadnu jezičinu. A mjesto se zove Ibaraki, a ne Ibaragi. Vi frajeri iz Kansaija jedva čekate da pljunete na nas seljačine s istoka. Dižem ruke", rekao je Keisuke. "Ali ozbiljno vas pitam, je li netko od vaših stradao? Sigurno postoji netko koga poznate u Kobeu. Jeste gledali vijesti na televiziji?"

"Ajmo promijeniti temu", rekao je Mijake. "Viski?"

"Dapače."

"Jun?"

"Samo mrvicu", rekla je Junko.

Mijake je iz džepa kožne jakne izvadio tanku metalnu pljosku i dodao je Keisukeu koji je skinuo čep i ulio malo viskija ravno u usta, ne dodirujući usnama grlić. Gutnuo je, naglo udahnuo i stresao se.

"Opako!" rekao je. "Ovo je sto posto viski koji je odležao dvadeset jednu godinu! Prava stvar! Iz hrastove bačve. U njemu ti šumi more i dišu škotski anđeli."

"Skinu mi se, Keisuke. To je domaći Suntorv, najjeftiniji viski u dućanu."

Došao je red na Junko. Uzela je pljosku od Keisukea, nalila malo viskija u čep i otpila nekoliko sitnih gutljaja. Iskrivila je lice, ali svidio joj se onaj posebni osjećaj topline kad joj se tekućina spustila niz grlo u želudac. U središtu tijela malko joj se zagrijalo. Potom je Mijake tiho otpio gutljaj, a Keisuke je gutnuo još jednom nakon njega. Dok su pljosku dodavali iz ruke u ruku, kriješ se razbuktavao, postajao sve veći i sve jači - ne odjednom, nego polako, postupno. To je bilo krasno kod Mi-jakeovih kriješova. Vatra je rasla polako i nježno, poput vještog milovanja u kojem nema ni grubosti ni žurbe - jedina joj je svrha bila da ljudima ogrije srca.

Junko je pred vatrom malo govorila. Jedva se micala. Plameni su prihvaćali sve stvari u tišini, upijali ih, razumjeli i opraštali. Obitelj, prava obitelj, vjerojatno je nalik ovome.

Junko je u ovaj grad stigla u svibnju u trećem razredu srednje škole.

Posluživši se očevim pečatom i štednom knjižicom, podigla je tristo tisuća jena s banke, natrpala svu odjeću koja je stala u putnu torbu i pobjegla od kuće. Presjedala je s jednog vlaka na drugi, nasumice, dok nije od Tokorozave stigla skroz do ovog mjestašca na obali u prefekturi Ibaraki, gradića za kojeg nikad prije nije čula. U agenciji za nekretnine preko puta kolodvora pronašla je jednosobni stan i sljedeći tjedan se zaposlila u trgovini mješovitom robom na cesti uz obalu. Majci je napisala: *Ne brini za mene, i molim te nemoj me tražiti, dobro mi je.*

Škola joj se zgdila, a oca nije mogla više podnijeti. Kad je bila mala, dobro su se slagali. Za vikende i praznike njih su dvoje posvuda išli zajedno. Osjećala se ponosna i jaka dok je hodala ulicom držeći ga za ruku. Ali kad je krajem osnovne škole dobila prvu menstruaciju i počele su joj rasti dlačice i bujati joj grudi, on ju je počeo nekako drukčije gledati. Kad je u trećem srednje prerasla 165 cm, gotovo da joj se prestao obraćati.

Osim toga, nije se mogla pohvaliti dobrim ocjenama. Dok je u početku osnovne škole bila pri vrhu razreda, do male mature pala je gotovo na dno. I jedva se upisala u srednju školu. Sto ne znači da je bila glupa: jednostavno se nije mogla koncentrirati. Nikad nije mogla završiti ništa stoje počela. Kad god se pokušala usredotočiti, glava bi je duboko iznutra počela boljeti. Boljelo ju je kad je disala i srce bi joj stalo nepravilno udarati. Škola joj je bila mučenje.

Nedugo nakon što se smjestila u novom gradu, upoznala je Keisukea. Bio je dvije godine stariji od nje i odličan surfer. Bio je visok, kosu je bojio smeđe i imao je prekrasne ravne zube. U Ibaraku se doselio zbog odličnih valova za surfanje i s nekoliko prijatelja osnovao je rock sastav. Upisao se na drugorazredni privatni fakultet, ali gotovo nikad nije išao na predavanja i izgledi da jednom diplomira bili su ravni nuli. Roditelji su mu vodili staru i vrlo uglednu slastičarnicu u gradu Mito i u krajnjoj liniji mogao je nastaviti s obiteljskim biznisom, ali nije mu padalo na pamet da postane slastičar. Htio se samo vozikati okolo s prijateljima u Datsunovom kamionetu, surfati i svirati gitaru u bendu - živjeti lagodnim životom za koji i budala zna da ne može trajati vječno.

S Mijakeom se Junko sprijateljila kad je počela živjeti s Keisukeom. Mijake je izgledao kao da ima četrdeset četiri, četrdeset pet godina - sitan, mršav čovjek s naočalama, uskog dugačkog lica i kratke kose. Nije nosio bradu, ali tako mu je jako rasla da su mu svaki dan do večeri lice kao sjena prekrile čekinje. Volio je nositi izbljedjelu košulju od rebrastog samta ili havajsku košulju koju nikad nije zataknuo u vrećaste stare hlače, dok je na nogama uvijek imao bijele iznošene tenisice. Zimi je preko svega navlačio zgužvanu kožnatu jaknu i katkad na glavu šiltericu. Junko ga nikad nije vidjela drukčije odjevenog. Ali sve što je imao na sebi bilo je besprijekorno čisto.

U ovim krajevima praktički nitko nije govorio kansajskim dijalektom pa su ljudi zamjećivali Mijakea. "Živi sam u iznajmljenoj kući ovdje u blizini", rekla je Junko jedna od djevojaka s posla. "Slikar je. Mislim da nije slavan i nikad nisam vidjela njegove slike. Ali sasvim pristojno živi od slikanja. Veže kraj s krajem. Povremeno putuje u Tokio i vraća se kasno uvečer s priborom za slikanje i takvim stvarima. Joj, ne znam, mislim da je ovdje pet godina. Vječno je na plaži gdje pali krijesove. Valjda to voli. Kad god pali krijes, ima onaj manijakalni pogled u očima. Ne govori baš mnogo i čudan je tip, ali sve u svemu nije loš."

Mijake je dolazio u dućan bar tri puta na dan. Ujutro bi kupio mlijeko, kruh i novine. U podne je kupovao gotovo jelo za ručak, a navečer limenku hladnog piva i nešto za prigrusti - uvijek isto, dan za danom. On i Junko nisu nikad progovorili osim što su izmijenili najnužnije riječi uljudnosti, ali nakon nekog vremena osjetila je kako je privlači.

Kad su se jedno jutro zatekli sami u dućanu, iskoristila je priliku i stala se raspitivati o njemu. Zašto dolazi u dućan tako često pa čak i ako živi u blizini? Zašto jednostavno ne kupi puno mlijeka i piva i drži ga u frižideru? Ne bi li to bilo praktičnije? Naravno, što se osoblja u dućanu tiče, njima je to jedno te isto, ali ipak...

"Da, vjerojatno ste u pravu", rekao je on. "Zbilja bi bilo pametnije držati kući zalihe, ali ne mogu."

"Zašto ne?" upitala je Junko.

"No, jednostavno - ne mogu, i to je sve."

"Ne želim zabadati nos", rekla je Junko. "Molim vas, ne dajte se smetati. Jednostavno sam takva. Kad nešto ne znam, pitam. Ne mislim ništa loše."

Mijake je nekoliko trenutaka oklijevao, češući se po glavi. Onda je nevoljko protisnuti, "Da vam kažem istinu, nemam frižider. Ja *ne volim* frižidere."

Junko se nasmiješila. "Ni ja *ne volim* frižidere, ali ipak *imam* frižider. Nije li malo komplicirano živjeti bez frižidera?"

"Komplicirano je, ali frižideri mi se gade. I što ja sad tu mogu? Ne mogu spavati u stanu s frižiderom."

Kakav čudak, pomislila je Junko. Ali, počeo ju je još više zanimati nego prije.

Kad je nekoliko dana poslije jedne večeri šetala žalom, Junko je primijetila Mijakea kako pali krijes, sasvim sam. Bila je to mala vatrića od naplavljenog drveta koje je prikupio. Junko mu se obratila, a potom pridružila kraj vatre. Kad je stala kraj njega, primijetila je da je viša od njega dobrih pet centimetara. Pozdravili su jedno drugo, a onda dalje šutjeli i zurili u vatru.

Bilo je to prvi put da je Junko osjetila ono "nešto" dok je promatrala plamen krijesa: "nešto" duboko u sebi, "klupko" osjećaja, moglo bi se reći, jer bilo je odviše živo, odviše teško, odviše stvarno da to opiše kao ideju. To joj je prošlo kroz tijelo i iščeznulo i za sobom ostavilo slatko-tužni čudnovati osjećaj koji ju je stezao u grudima. I još dugo nakon stoje nestao, ježila joj se koža na rukama.

"Recite mi, gospodine Mijake, kad vidite oblike koje ocrtava krijes, obuzme li vas katkad neki čudan osjećaj?"

"Kakav osjećaj?"

"Ne znam točno, kao da vam odjednom nešto što ljudi obično uopće ne primjećuju u svakodnevnom životu postane strahovito jasno. Ne znam kako da to opišem. Nisam dovoljno pametna, ali sad dok gledam vatru, osjećam neki duboki spokoj."

Mijake je neko vrijeme o tome razmišljao. "Znaš, Jun," rekao je, "vatra može poprimiti bilo koji oblik koji poželi. Vatra je slobodna. Zato može izgledati kao sve što ti padne na pamet, ovisno o onome što je u čovjeku koji je gleda. Ako tebe obuzima taj duboki, spokojni osjećaj dok gledaš vatru, to je zato što ti vatra pokazuje taj duboki, spokojni osjećaj koji nosiš u sebi. Razumiješ što ti hoću reći?"

"Aha."

"Ali to se ne događa s *bilo kojom* vatrom. Da se to dogodi, sama vatra mora biti slobodna. To se neće dogoditi s vatrom u plinskoj peći ili s plamenom upaljača. To se neće dogoditi ni s običnim krijesom. Da vatra bude slobodna, moraš je zapaliti na pravom mjestu. Što nije lako. Niti to može svatko."

"Ali vi možete, gospodine Mijake?"

"Katkad mogu, katkad ne. Uglavnom mogu. Ako se zbilja na to usredotočim, uglavnom mogu."

"Vi volite krijesove, je li tako?"

Mijake je kimnuo. "To je kod mene skoro kao bolest. Zašto misliš da sam došao živjeti ovamo gdje je Bog rekao laku noć? Zato što se ovdje skuplja više naplavina nego na bilo kojem žalu koji sam u životu vidio. To je jedini razlog. Došao sam skroz ovamo paliti krijesove. Prilično besmisleno, ne?"

Nakon toga, kad god je stigla, Junko se pridružila Mijakeu u paljenju krijesa. Krijesove je palio cijele godine osim usred ljeta kad je plaža bila puna ljudi i to duboko u noć. Katkad je znao zapaliti dva krijesa tjedno, katkad bi prošao cijeli mjesec a da nije zapalio ni jedan. Ritam krijesova određivala je količina drveta koja se naplavila na obalu. A kad bi nastupilo vrijeme za vatru, nikad nije zaboravio pozvati Junko. Keisuke je inače bio strahovito ljubomoran, ali Mijake je bio iznimka. Zadirkirivao je Junko zbog njezinog prijatelja krijesoljupca.

Plamenovi su napokon našli put do najveće cjepanice i krijes se rasplamsao obećavajući da će dugo gorjeti. Junko se spustila na pješčani žal i zagledala u plamenove čvrsto zatvorenih usta. Mijake je brižno nadzirao vatru dugom granom kojom je sprečavao plamen da se prebrzo širi ili da izgubi snagu. Povremeno je s male gomile rezervnog goriva uzimao komad drveta i baca ga onamo gdje je najpotrebnije.

Keisuke je objavio da ga boli trbuh. "Mora da sam uhvatio virozu. A možda se samo moram posrati."

"A da odeš kući i legneš?" rekla je Junko.

"Da. To bi bilo pametno", rekao je Keisuke držeći se kao da mu je žao samog sebe. "A što ćeš ti?"

"Ne brini ti za Jun", rekao je Mijake. "Ja ću je otpratiti kući. Bit će sve u redu."

"Onda dobro. Hvala." Keisuke je otišao sa žala.

"Kakav je on idiot", rekla je Junko i zavrtjela glavom. "Zaboravi se i previše popije."

"Znam što hoćeš reći, Junko, ali kad si mlad, glupo je *biti* odviše razuman. To kvari veselje. Osim toga, Keisuke ima i dobrih strana."

"Možda ima, ali mozak mu ničemu ne služi."

"Ima stvari u kojima ti mozak ne može pomoći. Nije lako biti mlad." Oboje su zašutjeli u nazočnosti vatre, svatko od njih zanesen u vlastite misli, puštajući da vrijeme teče odvojenim stazama.

Tad Junko reče, "Znate, gospodine Mijake, nešto me neko vrijeme muči. Smijem vas nešto pitati?"

"Nešto koje vrste?"

"Nešto osobno."

Mijake počeo je čekinjave obraze nadlanicom. "Pa ne znam baš. Valjda možeš."

"Pitala sam se jeste li vi možda oženjeni?"

Mijake izvuče pljosku iz džepa kožne jakne, otvori je i povuče dugački, spori gutljaj. Zatim začepi pljosku, vrati je u džep i pogleda Junko.

"Odakle ti sad *to* odjedanput?"

"Nije odjedanput. Već mi je to prije palo na pamet, kad je Keisuke pričao o potresu. Primijetila sam izraz na vašem licu. A znate što ste mi jednom rekli. Kako se ljudima u očima pojavljuje nešto iskreno dok gledaju vatru."

"To sam rekao?"

"A imate i djecu, ne?"

"Aha. Dvoje."

"U Kobeu, je li tako?"

"Tamo je kuća. A vjerojatno i dalje tamo žive."

"Gdje u Kobeu?"

"U četvrti Higaši-Nada. Gore u brdima. Tamo nije bilo velike štete."

Mijake stisne oči, podigne lice i zagleda se u tamno more. Zatim ponovno okrene pogled prema vatri.

"Zato ništa i ne prebacujem Keisukeu", rekao je. "Ne mogu za njega reći da je idiot. Nemam na to pravo. Ni meni mozak ne služi ništa više nego njemu. Ja sam kralj svih idiota. Mislim da ti je jasno što ti hoću reći."

"Želite mi još nešto reći?"

"Ne", reče Mijake. "Više ništa."

"U redu, ništa više neću pitati. Ali reći ću samo ovo. Mislim da ste vi dobar čovjek."

"Nije to problem", reče Mijake i ponovno zatrese glavom. Vrhom štapa crtao je nešto u pijesku. "Reci mi, Jun, jesi li ikad mislila o tome kako ćeš umrijeti?"

Junko na čas razmisli o tome, a onda zatrese glavom.

"No, ja o tome mislim neprestano", reče Mijake.

"I, *kako* ćete umrijeti?"

"Zaključan u frižideru", reče on. "Znaš. To se neprestano događa. Klinac se igra i otvara frižider koji je netko bacio, vrata se zalupe i mali se uguši. Samo tako."

Velika se cjepanica srušila na stranu i oko nje su frcnule iskre. Mijake je pratio što se događa ali ništa nije poduzeo. Odsjaj vatre baca mu je čudnovato nestvarne sjenke preko lica.

"Ja sam u tijesnom prostoru, u potpunom mraku i umirem malo-pomalo. Možda ne bi bilo tako strašno da se mogu jednostavno ugušiti. Ali ne ide to tako. Kroz neku pukotinu ulazi mrvica zraka, tako da to traje beskrajno dugo. Vrištim, ali nitko me ne čuje. I nitko ne primjećuje da me nema. Tako je tijesno da se ne mogu micati. Vrtim se i vrtim, ali vrata se ne otvaraju."

Junko nije rekla ništa.

"Neprestano sanjam jedan te isti san. Budim se usred noći okupan znojem. Sanjam o tome kako polako umirem u mrklom mraku, ali čak i kad se probudim, san ne završava. To je najstrašnije od svega. Otvaram oči i grlo mi je potpuno suho. Idem u kuhinju i otvaram frižider. Naravno, ja *nemam* frižider pa bih morao shvatiti da je to san. Ali, još to ne shvaćam. Mislim kako se događa nešto čudno, ali ipak otvaram vrata. U frižideru je mrkli mrak. Svjetlo ne gori. Pitam se je li nestalo struje i guram glavu u frižider. Iz mraka izlete ruke i hvataju me za vrat. Ledene ruke. Ruke mrtvaca. Nevjerojatno su snažne i vuku me unutra. Ja vrištim iz petnih žila i sad se zbilja budim. To je moj san. Uvijek isti san. Uvijek. Isti do u svaku pojedinost. I svaki put kad ga sanjam jednako je strašan kao i prošli put."

Mijake je vrhom štapa podbo veliku cjepanicu i gurnuo je natrag na mjesto.

"San je tako stvaran da mi se čini da sam već umro nekoliko stotina puta."

"Kad ste počeli sanjati taj san?"

"Davno, davno. Tako davno da se ne mogu točno sjetiti kad", reče Mijake. "Bilo je razdoblja kad me puštao na miru. Cijelu godinu... Ne, dvije godine ga uopće nisam sanjao. Imao sam osjećaj da će sa mnom biti sve u redu. Ali, ne. San se vratio. Baš kad sam počeo misliti, sad sam dobro, spašen sam, ponovno je počeo. A kad jednom krene, ja sam nemoćan."

Mijake je zatresao glavom.

"Oprosti, Jun, zbilja *ti* ne bih trebao pričati ove mračne priče."

"Naravno da trebate", reče Junko. Stavila je cigaretu među usnice i pripalila je šibicom, uvukavši dim do dna pluća. "Samo dajte."

Krijes je gotovo sagorio. Gomila rezervnog goriva nestala je. Mijake je sve pobacao u vatru. Možda joj se samo privida, ali Junko se učini kako valovi glasnije zapljuskuju.

"Ima jedan američki pisac koji se zove Jack London", počne Mijake.

"Da, onaj tip koji je pisao o vatri."

"To je taj. Dugo je mislio da će umrijeti tako što će se utopiti u moru. Bio je u to potpuno siguran. Poskliznut će se i pasti u more po noći i nitko to neće primijetiti, i on će se utopiti."

"I zbilja se utopio?"

Mijake zatrese glavom. "Ne. Ubio se morfijem."

"Znači, nije mu se ostvario predosjećaj. Ili je možda sam poduzeo korake da se ne ostvari."

"Na prvi pogled tako izgleda", reče Mijake i zastane na trenutak. "Ali, na neki način, imao je pravo. Zbilja *se* utopio sam u tamnom moru. Postao je alkoholičar. Utopio je tijelo u vlastitom očaju - do same srži - i umro je u mukama. Predosjećaj katkad znači nešto drugo. A ono što znači može biti mnogo snažnije od zbilje. To je najstrašnije kod predosjećaja. Razumiješ što mislim?"

Junko je neko vrijeme o tome razmišljala. Nije razumjela *što* misli.

"Niti jednom nisam mislila o tome kako ću umrijeti", rekla je. "*Ne mogu* o tome misliti. Ne znam ni kako ću *živjeti*."

Mijake kimne glavom. "Znam što hoćeš reći", reče. "Ali može se reći da postoji način života kojim upravlja način na koji će osoba umrijeti."

"Živite li *vi* na taj način?" upitala je.

"Nisam siguran. Katkad mi se tako čini." Mijake sjedne kraj Junko. Djelovao je malko istrošenije i starije nego obično. Kosa koja mu je nepodšišana padala preko ušiju neuredno je stršala.

"Kakve slike slikate?" upitala ga je.

"To bi bilo teško objasniti."

"U redu onda, što ste posljednje naslikali?"

"*Krajolik s - peglom*. Završio sam ga prije tri dana. To je jednostavno slika pegle u jednoj prostoriji."

"Zaštoje to tako teško objasniti?"

"Zato što to zapravo nije pegla."

Podigla je pogled prema njemu. "Pegla nije pegla?"

"Tako je."

"Dakle, označava nešto drugo?"

"Po svoj prilici."

"A to možete naslikati samo ako umjesto toga slikate nešto drugo što to označava?"

Mijake šutke kimne.

Junko podigne pogled prema nebu i primijeti da ima mnogo više zvijezda nego ranije. Mjesec je prešao dugu stazu. Mijake je bacio posljednji komad drveta u vatru, dugu granu koju je držao u ruci. Junko se nagne prema njemu tako da su im se ramena lagano dodirnula. Njegova je jakna vonjala na dim, na stotine krijesova. Udahnula je miris duboko i polako.

"Znaš što?" rekla je.

"Što?"

"Potpuno sam prazna."

"Da?"

"Da."

Sklopila je oči i, prije no što se snašla, suze su joj potekle niz obraze. Desnom rukom stegla je Mijakeovo koljeno što je jače mogla. Kroz tijelo su joj prošli trnci. On ju je obgrlio rukom oko ramena i privio je k sebi, ali suze nisu prestajale.

"Ovdje unutra nema ama baš ničega", rekla je mnogo kasnije promuklim glasom. "Ispražnjena sam. Prazna."

"Znam što misliš", rekao je on.

"Zbilja?"

"Da. Ja sam stručnjak za to."

"I što sad da radim?"

"Dobro se naspavaj. To je obično najbolji lijek."

"To što je meni ne može se samo tako izliječiti."

"Možda si u pravu, Jun. Možda se ne može samo tako izliječiti."

Upravo u tom času dugi pisak pare objavi da voda koja je bila zarobljena u cjepanici hlapi. Mijake je podigao pogled i, stisnuvši oči, jedno vrijeme piljio u krijes.

"Onda, što da radim?" upita Junko.

"Ne znam. Mogli bismo zajedno umrijeti. Što kažeš?"

"Zvuči mi dobro."

"Misliš ozbiljno?"

"Mislim ozbiljno."

Držeći je rukom oko ramena Mijake je još neko vrijeme šutio. Junko je zarinula lice u meku izlizanu kožu njegove jakne.

"Uostalom, ajmo pričekati da vatra izgori do kraja", reče Mijake. "Mi smo je zapalili pa je red da joj pravimo društvo do kraja. Kad se ugasi i kad se posve smrači, onda možemo umrijeti."

"Dobro", reče Junko. "Ali kako?"

"Smislit ću nešto."

"U redu."

Omotana mirisom vatre, Junko sklopi oči. Mijakeova ruka preko njezina ramena bila je prilično mala za ruku odraslog muškarca i čudnovato koščata. Nikad ne bih mogla živjeti s ovim muškarcem. Nikad mu ne bih mogla zaviriti u srce. Ali možda mogu s njim umrijeti?

Osjetila je kako joj se počelo spavati. To je valjda od viskija, pomislila je. Drvo koje je gorjelo uglavnom se pretvorilo u pepeo i smrvilo, ali najveći je komad još sjao narančastim žarom i osjećala je njegovu blagu toplinu na koži. Potrajat će dok i taj komad ne sagori do kraja.

"Hoće te smetati ako odrijemam?" upitala je.

"Nema problema. Samo daj."

"Hoćeš me probuditi kad se vatra ugasi?"

"Ne brini. Kad se vatra ugasi, osjetit ćeš hladnoću. Probudit ćeš se htjela to ili ne."

U sebi je ponovila te riječi: *Kad se vatra ugasi, osjetit ćeš hladnoću. Probudit ćeš se htjela to ili ne.* Zatim se smotala uz njega i utonula u kratak ali dubok san.

Sva Božja djeca znaju plesati

(All God's Children Can Dance)

Jošija se probudio s najstrašnijim mamurlukom. Jedva je otvorio jedno oko; lijevi kapak se nije dao odlijepiti. U glavi mu je bilo kao da ju je preko noći netko natrpao pokvarenim zubima. Gnusna sluz cijedila mu se iz gnjilih desni i iznutra mu proždimala mozak. Ako ne učini nešto, ostat će bez mozga. Što uopće ne bi bilo loše. Samo još malo spavati: jedino je to želio. Ali znao je da to ne dolazi u obzir. Osjećao se pregrozno da bi mogao spavati.

Pogledao je na sat kraj jastuka, ali sat je nestao. Zašto ga nema? Nema ni njegovih naočala. Mora da ih je negdje bacio. To se već događalo.

Moram ustati. Uspio je pridići gornju polovicu nakon potresa tijela, ali od toga mu se zavrtjelo i sve mu se u glavi ispremiješalo pa je ponovno zaronio lice u jastuk. Kroz četvrt se provezao kamion s kojeg su prodavali sušila za rublje. Mijenjamo staro za novo, objavljivao je glas s razglasa, a cijena sušila nije se promijenila već dvadeset godina. Monotoni, razvučeni glas pripadao je sredovječnom muškarcu. Od toga ga je obuzimala mučnina, ali nije mogao povraćati.

Gadan mamurluk najbolje se liječi gledanjem jutarnjeg talk-showa na televiziji, tvrdio je jedan njegov prijatelj. Drečavi glasovi estradnih novinara koji su vječno u lovu na svoje zvijezde dići će ti iz želuca apsolutno sve što je u njemu ostalo od sinoć.

Ali Jošija nije imao snage dovući se do televizora. Već mu je i disanje dovoljno teško padalo. Nasumične ali uporne zrake jasnog svjetla i bijelog dima kovitlale su mu se u očima, zbog čega mu je svijet izgledao čudnovato plosnat. Osjeća li se čovjek ovako kad umire? U redu, ali jednom je dovoljno. Molim te, Bože, nemoj mi ovo više nikad napraviti.

"Bog" ga je podsjetio na majku. Zaustio je da je dozove i zatraži čašu vode, ali sinulo mu je da je kod kuće sam. Ona i ostali vjernici otišli su prije tri dana u Kansai. Svakakvih

ljudi ima na ovom svijetu: majka ovog teškaša u kategoriji mamurluka bila je dobrovoljna sluškinja božja. Nije mogao ustati. I dalje nije mogao otvoriti lijevo oko. S kim je, k vragu, toliko sinoć popio? Nema šanse da se sjeti. Od samog pokušaja srž mozga skrtnula mu se u kamen. Nema to sad veze: o tome će misliti poslije.

Vjerojatno još nije bilo podne. Ali ipak, Jošija je po svjetlu koje se provlačilo kroz zavjese zaključio kako mora da je prošlo jedanaest. Kašnjenje do stanovitog stupnja od strane mladog zaposlenika nikad za njegovog poslodavca, izdavačku kuću, nije predstavljalo veliki problem. Uvijek je izgadio stvari tako što je ostao raditi prekovremeno. Ali kad se pojavio poslije podne, šef mu je oštro prigovarao. Mogao je to ignorirati, ali nije htio dovesti u nepriliku vjernika koji ga je preporučio za posao.

Kad je izišao iz kuće, bližilo se jedan. Bilo koji drugi dan smislio bi neku izliku i ostao kod kuće, ali imao je dokument na svojem kompjuteru koji je morao danas formatirati i isprintati, a taj posao nitko drugi nije mogao obaviti.

Izišao je iz unajmljenog stana u Asagaji, u kojem je stanovao s majkom, odvezao se vlakom na liniji Čuo do Jotsuje, presjeo na podzemnu na liniji Marunouči, odvezao se sve do Kasumigasekija, ponovno presjeo, ovaj put na podzemnu na liniji Hibija i izišao na Kamiačo, postaji najbližoj maloj izdavačkoj tvrtki specijaliziranoj za vodiče za inozemstvo u kojoj je radio. Po dugim se nizovima stuba na svakoj postaji uspinjao i spuštao na drhtavim nogama.

Čovjeka bez ušne resice primijetio je na putu natrag, kad je prelazio na podzemnu u Kasumigasekiju oko deset uvečer. Prosijedi muškarac, star pedeset i nešto godina; visok, bez naočala, odjeven u staromodni kaput od tvida, s poslovnom torbom u desnoj ruci. Koračao je polako kao što korača čovjek koji se duboko zamislio, krećući se s perona linije Hibije prema liniji Čijoda. Bez oklijevanja Jošija ga je počeo slijediti. Tad je primijetio kako mu je grlo suho poput komada stare kože.

Jošijinoj majci bilo je četrdeset i tri godine, ali izgledala je kao da nema više od trideset i pet. Imala je čiste, klasične crte lica, sjajnu figuru koju je održavala jednostavnom prehranom i energičnom tjelovježbom ujutro i uvečer, te svjež ten. Kako je bila samo osamnaest godina starija od Jošije, često su mislili da mu je starija sestra.

Nikad nije bila odviše obdarena majčinskim nagonom, ili je možda jednostavno bila ekscentrična. Čak i kad je Jošija već upisao srednju školu i počeo se zanimati za sve što ima veze sa seksom, ona je i dalje hodala po stanu u minimalnom donjem rublju - ili potpuno gola. Spavali su svatko u svojoj spavaćoj sobi, naravno, ali kad god se po noći osjetila usamljenom, zavukla bi se pod njegov pokrivač, gotovo bez ijedne krpice na sebi. Tad bi zaspala s rukom prebačenom preko Jošije, kao da grli psa ili mačku, i premda je znao da ona ne misli ništa loše, ipak mu je bilo neugodno. Morao se namještati u nevjerojatne položaje da majka ne osjeti kako ima erekciju.

Užasnut mogućnošću da se nepažnjom strmoglavi u fatalni odnos s rođenom majkom, Jošija se bacio u bjesomučnu potragu za ženom koja će mu dati. Sve dok se takva ne pojavi, morao je paziti da redovito masturbira. Išao je tako daleko da je još kao srednjoškolac zalazio u dućan s pornografskim priborom, plaćajući novcem koji je zaradio od povremenih poslova.

Mora otići iz majčine kuće i početi živjeti sam, Jošija je to znao, i u kritičnim se trenucima suočavao s tim pitanjem, kad se upisao na fakultet i opet kad se zaposlio. Ali, evo ga tu, već mu je dvadeset i pet godina, a još se ne može otrgnuti. Djelomično i zato, mislio je, što se ne može predvidjeti što je sve njegova majka u stanju učiniti ako je ostavi samu. Godinama je ulagao golemu energiju u to da je spriječi da provede u djelo sumanute, autodestruktivne (premda dobronamjerne) planove koje je neprestano smišljala.

Osim toga, da odjednom objavi da odlazi od kuće, majka bi sigurno priredila užasnu scenu. Bio je siguran da njegovoj majci ni jednom nije palo na pamet da bi mogli jedan dan živjeti odvojeno. I predobro se sjećao njezine istinske tuge i očaja kad je u dobi od trinaest godina objavio kako napušta vjeru. Puna dva tjedna, čak i duže, nije jela ni govorila, nijednom se nije okupala, ni počestljala kosu, ni presvukla donje rublje. Jedva je uspjela obaviti najnužnije kad je dobila menstruaciju. Jošija nikad nije vidio majku tako prljavu i smrdljivu. Kad je samo zamislio da bi se to moglo ponoviti, zaboljelo ga je u grudima.

Jošija nije imao oca. Otkako se rodio, postojala je samo majka, a ona mu je kao malom dječaku ponavljala i ponavljala, "Tvoj je otac naš Gospodin" (kako su nazivali svojeg Boga). "Naš Gospodin mora ostati gore na nebu; ne može živjeti ovdje dolje s nama. Ali on uvijek pazi na tebe, Jošija. On uvijek misli na to što je najbolje za tebe."

Gospodin Tabata, koji je imao ulogu posebnog "vodiča" maloga Jošije, govorio mu je slične stvari: "Istina je, nemaš oca na ovom svijetu i srest ćeš razne ljude koji će ti o tome pričati gluposti. Nažalost, većini je ljudi vid zamućen i ne vide istinu, Jošija, ali naš Gospodin, tvoj otac, jest svijet. Sretan si što živiš u zagrljaju njegove ljubavi. Moraš na to biti ponosan i živjeti životom koji je dobar i častan."

"Znam", odgovorio je Jošija nedugo nakon što se upisao u osnovnu školu. "Ali, Bog pripada svima. Nije li tako? A s očevima je drukčije. Svatko ima svog oca. Nije li tako?"

"Slušaj me, Jošija. Jednog će se dana naš Gospodin, tvoj otac, pokazati tebi kao tvoj i samo tvoj. Srest ćeš ga onda i tamo gdje to najmanje očekuješ. Ali ako počneš sumnjati ili napustiš vjeru, on će se možda tako razočarati da ti se nikad neće pokazati. Jesi razumio?"

"Razumio sam."

"I držat ćeš na umu to što sam sada rekao?"

"Držat ću to na umu, gospodine Tabata."

Ali, zapravo, ono što mu je gospodin Tabata rekao Jošiji baš nije imalo smisla, jer nije mogao povjerovati da je on posebno "Božje dijete". Bio je običan, isti kao i svi drugi dječaci i djevojčice koje je susretao - možda čak i manje od običnog dječaka. Baš ni po čemu nije odskakao od drugih i nikad mu ništa nije polazilo za rukom. Tako je bilo cijelu osnovnu školu. Dobivao je sasvim pristojne ocjene, ali u sportu je bio beznadan. Imao je spore i slabašne noge, kratkovidne oči i nespretne ruke. U bejzbolu nikad nije uspio uhvatiti ni jednu visoku loptu koju su mu dobacili. Njegovi su suigrači gundali, a djevojke na tribinama podsmješljivo hihotale. Jošija se svaku večer prije spavanja molio Bogu, svom ocu.

"Obećajem da ću uvijek vjerovati u Tebe bez kolebanja, ali daj mi da uhvatim visoku loptu. To je sve što tražim, zasad."

Ako je Bog zbilja njegov otac, morao bi biti u stanju toliko učiniti za njega. Ali molitve mu nikad nisu bile uslišane. Lopte su mu i dalje ispadale iz rukavice.

"To znači da ti iskušavaš našeg Gospodina, Jošija", strogo mu je rekao gospodin Tabata. "Sasvim je u redu moliti za nešto, ali moraš moliti za nešto od veće važnosti. Pogrešno je moliti za konkretnu stvar, s vremenskim ograničenjem."

Kad je Jošija navršio sedamnaest godina majka mu je otkrila tajnu njegova rođenja (manje-više). Dovoljno je star da sazna istinu, rekla je.

"Kao tinejdžerka živjela sam u dubokom mraku. Duša mi je bila u kaosu, uzburkanom poput tek stvorenoga mora blata. Svjetlo istine skrivalo se iza tamnih oblaka. I tako sam upoznala nekoliko različitih muškaraca, bez ljubavi. Ti znaš što znači upoznati nekoga, je li tako?"

Jošija je rekao kako doista zna što to znači. Kad su posrijedi bila seksualna pitanja, majka se služila nevjerovatno staromodnim jezikom. Do tog vremena, on sam već je upoznao nekoliko različitih djevojaka, bez ljubavi.

Majka je nastavila svoju priču.

"Prvi put sam ostala u drugom stanju u drugom razredu srednje škole. U to vrijeme pojma nisam imala kako trudnoća mnogo znači. Prijateljica me odvela doktoru koji mi je napravio abortus. Bio je vrlo ljubazan čovjek, i vrlo mlad, i poslije zahvata održao mi je predavanje o kontracepciji. Pobačaj nije dobar ni za tijelo ni za duh, rekao je, a moram se čuvati i spolnih bolesti i uvijek upotrebljavati prezervativ. I dao mi je cijelu kutiju prezervativa.

Rekla sam mu da jesam upotrebljavala prezervative, a on je rekao, 'No, onda ih netko nije stavio kako spada. Nevjerovatno je kako se malo ljudi zna ispravno služiti prezervativom.' Ali ja nisam glupa. Jako sam pazila na kontracepciju. Čim bi se skinuli, ja sam ga vlastitim rukama stavljala muškarcu. Muškima ne možeš povjeriti takav zadatak. Ti znaš sve što treba znati o prezervativima, je li?"

Jošija je rekao da doista zna sve što treba znati o prezervativima.

"I onda, dva mjeseca kasnije, ponovno sam ostala u drugom stanju. Nisam mogla vjerovati: pazila sam više nego ikad. Nije mi preostalo ništa drugo nego da se vratim istom onom doktoru. Odmjerio me i rekao, 'Rekao sam vam da budete oprezni. Pa što imate u toj šupljoj glavi?' Nisam mogla prestati plakati. Objasnila sam mu kako sam pazila na kontracepciju kad god sam nekog upoznavala, ali nije mi vjerovao. 'To se nikad ne bi dogodilo da ste ih upotrebljavali kako spada', rekao je. Jako se ljutio.

No, da skratim priču, šest mjeseci kasnije, zbog čudnovatog spleta okolnosti, na kraju sam upoznala i samog doktora. Tad mu je bilo trideset godina i još je bio neženja. Znao je katkad malko zagnjaviti u razgovoru, ali bio je pristojan i pošten čovjek. Nije imao desnu usnu resicu. Pas mu ju je odgrizao kad je bio mali. Jedan dan išao je ulicom kad je na njega skočio veliki crni pas kojeg nikad prije nije vidio i odgrizao mu usnu resicu. Znao je reći kako je imao sreću što mu je odgrizao samo usnu resicu. [Možete živjeti bez usne resice. Bez nosa bi bilo sasvim drugačije.](#) Morala sam se složiti s njim.

Život s njim mi je pomogao da se povratim. Znanje o tome kakav je, udaljilo je od mene sve uznemirujuće misli. Zavolela sam čak i njegovih pola uha. Bio je tako ozbiljan, držao bi predavanje o korišćenju kondoma dok bi smo bili u krevetu – kao, kada i kako ga postaviti i kada i kako ga skinuti. [Možete pomisliti da bi to bilo dovoljno i za budalu da pravilno sprovodi kontracepciju, ali ja sam ponovo ostala trudna.](#)"

Jošijina majka je otišla svom liječniku-ljubavniku i rekla mu da je izgleda trudna. On ju je pregledao i potvrdio da je tako. Ali nije hteo priznati da je on otac. On je profesionalac, rekao je, njegove kontracepcijske tehnike su besprijekorne. Što znači da je morala imati odnose i sa nekim drugim muškarcem.

"To me je jako zabolelo. Toliko me je razljutio kada mi je to rekao, da se nisam mogla prestati tresti. [Možeš li shvatiti koliko me je duboko to povrijedilo?](#)"

Jošija je rekao da shvata.

"Dok sam bila s njim, nikada nisam ni pomislila na drugog čovjeka. Ni jednom. A on je samo mislio kako sam obična djevojčura. To je bio posljednji put da sam ga vidjela. Nisam abortirala. Odlučila sam se ubiti. I bih. Ukrcala bih se na brod za Ošimu i bacila sa sa palube, ali me ja gospodin Tabata vidio kako lutam ulicom i prišao mi. Govorio mi. Nisam se nimalo bojala umrijeti. Naravno, da sam umrla tada, ti nikada ne bi ni bio rođen, Jošija. No, zahvaljujući vođstvu gospodina Tabate, postala sam osoba kakva sam sada. Konačno, omogućio mi je da pronađem istinsko svjetlo, i uz pomoć drugih vjernika, da te donesem na ovaj svet."

Jošijinoj majci, gospodin u kratkom kaputu je rekao samo:

"Primenjivala si najstrože mjere kontracepcije, a ipak si zatrudnela tri puta zaredom. [Može li se zamisliti da se tako nešto moglo dogoditi slučajno?](#) Ja ne vjerujem u to. Tri 'slučajne' pojave više nisu 'slučajne'. Tri puta, baš kao što to radi glasnik našeg Gospodina. Drugim riječima, Miss Osaki, želja je našeg Gospodina da vi rodite dijete. I dijete koje nosite nije obično dijete: to je dijete našeg Gospodina na nebu; muško dijete i ja ću mu dati ime Jošija, što znači 'jer je dobro'."

I kad se, kao što je gospodin Tabata prerekao, rodio dječak, dali su mu ime Jošija i Jošijina je majka živjela kao službenica Božja, i više nije upoznavala muškarce.

"Znači," rekao je Jošija majci pomalo oklijevajući, "biološki gledano, moj je otac onaj ginekolog kojeg si... upoznala."

"Nije istina!" izjavila je majka, a oči su joj sijevnule. "Njegove su metode zaštite bile sto posto sigurne! Gospodin Tabata imao je pravo: tvoj je otac naš Gospodin. Ti nisi na ovaj svijet došao putenim općenjem nego činom volje našeg Gospodina!"

Majčina vjera bila je potpuna, ali Jošija je isto tako bio siguran da mu je otac ginekolog. Nešto nije bilo u redu s prezervativom. Nikakvo drugo objašnjenje nije dolazilo u obzir.

"Zna li taj doktor da si me rodila?"

"Mislim da ne", reče majka. "Nikad ga više nisam vidjela, niti stupila s njim u vezu. Vjerojatno pojma nema."

Muškarac se ukrcao na vlak na liniji Cijoda za Abiko. Jošija je ušao u isti vagon. Prošlo je deset i trideset i na vlaku gotovo i nije bilo putnika. Čovjek je sjeo i iz torbe izvadio časopis. Izgledao je kao stručni časopis. Jošija je sjeo preko puta i pretvarao se da čita novine. Muškarac je bio sitne građe, a ozbiljne crte duboko su mu se urezale u lice. Bilo je u njemu nečeg doktorskog. Po godinama je odgovarao, a i nije imao jednu ušnu resicu. Desnu. Lako je moguće da mu ju je odgrizao pas.

Jošija je intuitivnom sigurnošću osjetio kako nema dvojbe da mu je ovaj čovjek biološki otac. A opet, taj muškarac vjerojatno pojma nema da njegov sin uopće postoji. Niti bi lako prihvatio tu činjenicu da mu je Jošija objavi na licu mjesta. Naposljetku, doktor je profesionalac čije su metode zaštite besprijekorne.

Vlak je prošao nekoliko stanica podzemne željeznice, Sin-Očanomizu, Sendagi i Mačija, a onda se uspeo na površinu. Broj putnika sa svakom se postajom smanjivao. Muškarac nije dizao pogled s časopisa niti davao znak da će ustati sa sjedala. Promatrajući ga preko ruba novina, Jošija se u djelićima prisjetio sinoćnjeg provoda. Izišao je na piće u Ropongi, sa starim prijateljem s fakulteta, i dvije djevojke, njegove poznanice. Sjetio se da su iz bara otišli u diskoteku, ali se nije mogao sjetiti da li je bilo i seksa. Najvjerovatnije ne. On je bio previše pijan: teško da je tako nešto moglo doći u obzir.

Stranice sa prilozima čitalaca bile su ispunjene uobičajenim pričama o potresu. Njegova majka je sa drugim vernicima već boravila u Osaki, u crkvenom zdanju. Svako jutro bi svoje naprtnjače napunili opskrbom, išli koliko su mogli daleko prigradskim vlakom, a zatim pješice kršom zasutom autocestom sve do Koebea, gdje će sve podijeliti žrtvama potresa. Preko telefona mu je rekla da je njen paket težak čak trideset pet funti. To mjesto se činilo svjetlosnim godinama daleko od Jošija i od čovjeka koji je sjedio preko puta njega udubljenog u svoj časopis.

Do završetka osnovne škole, Jošija je jednom tjednom izlazio sa majkom da bi se bavio misionarskim radom. Imala je više uspjeha od svih u crkvi. Bila je mlada i lijepa i naizgled dobro vaspitana (u stvari, jeste bila dobro vaspitana), te bi se lako svidjela ljudima. Plus je vodila tog malog dječaka sa sobom. Većina ljudi bi mijenjala svoje nazore u njenom prisustvu. Možda i nisu bili zainteresirani za vjeru, ali bi bili spremni nju da saslušaju. Ona bi išla od kuće do kuće u jednostavnoj (ali njoj pristaloj) odjeći, djelila letke i mirno hvalila radosti vjere.

"Budite sigurni da će vas pogledati ako ikada budjete u bolu ili teškoćama", rekla bi im. "Nikada ne prisiljavamo, samo nudimo", rekla bi toplim glasom, usplamtjelim očima. "U mom slučaju, moja duša je lutala kroz najdublju tminu do dana kada me je spaslo naše učenje. Tada sam bila trudna sa ovim djetetom i bila na ivici da bacim i njega i sebe u ocean. Ali sam spašena Njegovom rukom, Onog koji je na nebjesima, i sada moj sin i ja živimo u svetom svjetlu našeg Gospodina. "

Jošiji nikada nije bilo teško niti čudno to obilaženje vrata sa majkom. U to vrijeme mu je bila posebno draga, a njena ruka uvijek topla za njega. Bili su odbijani veoma često, zato je radost bivala većom kada bi ih sačekala ljubazna riječ. A kada bi uspjeli privući novog vjernika Crkvi, to bi ga činilo posebno ponosnim.

"Možda će me sada Bog, moj otac, prepoznati kao svoga sina", mislio je.

Nedugo nakon što se upisao u srednju školu, međutim, Jošija je napustio vjeru. Kad je shvatio da posjeduje vlastito neovisno ja, sve se teže uspijevao pokoravati strogim propisima sekte koji su se kosili s općeprihvaćenim vrijednostima. Ali onaj temeljni i presudni razlog bila je beskrajna hladnoća Onog koji mu je otac: njegovo mračno, teško, šutljivo srce kameno. Jošijin odlazak od vjere duboko je ražalostio njegovu majku, ali nije se dao poljuljati u odluci.

Vlak je već gotovo izišao iz Tokija i još je trebalo stanicu ili dvije da prijeđe u prefekturu Čiba kad je muškarac strpao časopis natrag u poslovnu torbu, ustao i pošao prema vratima. Jošija ga je slijedio na peron. Muškarac je pokazao propusnicu za izlazak s perona, ali Jošija je morao čekati u redu da plati dodatnu kartu do ove udaljene postaje. Ipak, stigao je do taksi-stajališta upravo u trenutku kad je muškarac ulazio automobil. Ukrcao se na sljedeći

taksi i izvukao iz lisnice potpuno novu novčanicu od deset tisuća jena. "Slijedite onaj taksi", rekao je.

Vozač ga je sumnjičavo pogledao, a zatim dobro razgledao novac. "Ej, je li ovo nešto u vezi s mafijom?"

"Ne brinite", reče Jošija. "Samo slijedim nekoga."

Vozač je uzeo novčanicu od deset tisuća jena, upalio motor i krenuo. "U redu," rekao je, "ali morate mi posebno platiti i vožnju. Taksimetar radi."

Dva su taksija jurila niz ulicu u kojoj su se redali zatvoreni dućani, uz niz tamnih, praznih građevinskih terena, kraj osvijetljenih prozora bolnice i kroz novo naselje naguranih, kutijastih kućica. Ulice su bile gotovo prazne pa potjera nije predstavljala nikakav problem - niti je donosila kakvo uzbuđenje. Jošijin vozač bio je dovoljno bistar da naizmjenice smanjuje i povećava razmak između svojeg taksija i onog ispred sebe.

"Tip vara ženu, ili tako nešto?"

"Ma ne", reče Jošija. "Lov na nove kadrove. Dvije se tvrtke bore za ovog tipa."

"Ma nemojte? Znam da firme ovih dana jako traže ljude, ali nisam znao da je situacija tako kritična."

Uz cestu više nije bilo kuća i, nakon što su se udaljili od obale, zašli su na teren pun fabrika i skladišta. Jedino što je ovaj prostor razlikovalo od pustoši bila su svjetla sa skoro postavljenih bandera. Kada se visoki betonski zid protegao duž ceste, vozač taksija je naglo prikočio. Upozoren stop-svetlima automobila kojeg je pratio, vozač je zaustavio svoje vozilo nekoliko stotina metara iza i ugasio farove. Živine žarulje sa stupova su ljevale svoje oštro, tiho svjetlo na asfalt. Cesta i zid: nije bilo ničeg drugog za vidjeti. Daleko ispred vrata automobila su se otvorila i čovjek bez ušne školjke je izašao. Jošija je pružio vozaču dvije novčanice od po 1000 jena za dodatni račun po taksimetru, koji je obećao platiti izvan 10.000 jena koje mu je već dao.

"Ovdje nikada nećete ponovo naći taksi, gospodine. Želite li da vas sačekam?" upita ga vozač.

"Nema potrebe", rekao je Jošija i izašao oz auta.

Čovjek se nijednom nije osvrnuo od kako je napustio auto, ali išao je ravno uz betonski zid istim sporim, ravnomernim korakom kao i na peronu podzemne željeznice. Ličio je na dobro napravljenu mehaničku lutku koju je prema naprijed vukla sila nekog nevidljivog magneta. Jošija je podigao okovratnik kaputa i tek povremeno ispustio bijeli oblačić daha između rubova, kao da bi ga čovjek mogao vidjeti iako ga je slijedio s dovoljne udaljenosti. Sve što je mogao čuti bilo je jednolično šamaranje potplata čovjekovih kožnih cipela o pločnik. Gumene potplate Jošijinih natikača nisu odavale nikakav zvuk.

Nigdje nije bilo tragova ljudskog života. Sve je ličilo na scenu iz kakvog fantastičnog sna. Na kraju betonskog zida nalazilo se dvorište puno starih automobila. Žičana ograda okruživala je brdo olupina svedenih na bezbojnu masu usled duge izloženosti kiši i živinoj svjetlosti. Čovjek je nastavio hodati bez zastajkivanja.

Koja bi mogla biti svrha dolaska na ovakvo samotno mjesto?, pitao se Jošija. Da li je išao kući? Ili je, možda, htio da se malo prošetata usput. Ipak, noći u veljači su previše hladne za šetnju. Ledjeni vjetar gruvao je Jošiju u leđa od kako je izašao iz auta.

Od drugog kraja dvorišta, u daljinu se protezao se novi betonski zid, prekinut samo otvorom ka uskom prolazu. Muškarcu ovo kao da je bilo poznato područje: zamaknuo je iza ugla bez trenutka oklijevanja. U prolazu je vladao mrkli mrak. Jošija nije vidio što se krije u tami. Trenutak je oklijevao, ali onda je zakoračio u prolaz, slijedeći muškarca. Kad je već dođe došao, sad neće odustati.

Visoki zidovi nadvijali su se s obje strane ravnog prolaza. Jedva je bilo mjesta da se dva čovjeka mimoiđu, a mrak je bio gust kao na dnu noćnoga mora. Jošija se orijentirao samo po zvuku muškarčevih cipela. Kožnati su potplati tapkali ispred njega istim neprekinutim ritmom. Gotovo se grčevito držeći zvuka, Jošija se kretao kroz svijet bez svjetla. A onda se odjednom više ništa nije čulo.

Je li muškarac osjetio da ga prate? Stoji li sad nepomično i suspreže dah, napinjući se da vidi i čuje što je iza njega? Jošijino se srce stisnulo od straha u tami, ali progutao je

njegovo glasno lupanje i hrabro nastavio. K vragu, pomislio je. Pa što ako se izdere na mene zato što ga slijedim. Jednostavno ću mu reći istinu. To je možda najbrži način da sve iziđe na vidjelo. Ali to je bila slijepa ulica, zatvarala ju je ograda od valovitog lima. Jošiji je trebalo nekoliko sekundi da pronade otvor, prorez gdje je netko savio rubove lima, jedva dovoljno velik da se čovjek provuče. Omotao je kaput čvrsto oko sebe i progurao se kroz prorez.

Na drugoj strani ograde prostirao se velik otvoren prostor. Ali to nije bilo prazno gradilište, nego neka vrst sportskog terena. Jošija je stajao i naprezao se da bilo što vidi pod bljedom mjesecinom. Muškarac je nestao.

Jošija je stajao na igralištu za bejzbol, negdje na sredini terena, među izgaženim korovom. Na mjestu gdje obično stoji vanjski srednji igrač naziralo se golo tlo kao ožiljak. Iznad ploče kućne baze u daljini uzdizala se stražnja ograda kao par crnih krila. Nešto bliže bio je bacačev humak, blago podignut dio terena. Cijelo vanjsko polje opasavala je visoka metalna ograda. Vjetrić je puhao preko trave i nabacivao praznu vrećicu od čipsa, noseći je nikamo.

Jošija je zavukao ruke u džepove kaputa i zadržao dah, iščekujući da se nešto dogodi. Ali dogodilo se nije ništa. Razgledao je desno polje, lijevo polje, bacačev humak i tlo pod svojim nogama, a onda je podignuo pogled prema nebu. Gore je visjelo nekoliko grumenova oblaka čije je čvrsto obličje sličilo na pseće govno i uklapalo se sa mirisima pomešanim sa mirisom trave. Čovjek je nestao. Da je gospodin Tabata bio ovdje, rekao bi: "Pa vidite, Jošija, Gospodin nam se otkriva u veoma iznenađujućim oblicima. "

Ali, gospodin Tabata je umro prije tri godine, od raka uretre. Njegovu patnju posljednjih mjeseci je bilo mučno vidjeti. Da li je, za sve to vrijeme ijednom iskušao Boga? Da li se ijednom pomolio Bogu da mu olakša patnje? Gospodin Tabata je sprovodio sve one oštre zapovijedi sa takvom strogošću i živio u takvoj bliskosti sa Bogom da je, od svih ljudi, bio najkvalifikovaniji za takve molitve (ali možda bi to bila konkretna stvar sa vremenskim ograničenjima). A osim toga, mislio je Jošija, ako je u redu da Bog iskušava čovjeka, zašto bi bilo pogrešno da čovjek iskuša Boga?

Jošija je osjetio slabu glavobolju, ali nije mogao biti siguran da li su to bili ostaci njegovog mamurluka ili nečeg drugog s posla. Sa grimasom, izvukao je ruke iz džepova i krenuo natrag dugim, sporim koracima. Samo nekoliko sekundi ranije, jedina stvar na umu mu je bila potjera za čovjekom koji je možda bio njegov otac, i koja ga je dovela do ovog čudnog mjesta. Međutim, sada kada je čovjek nestao, značaj čina koji ga je dovede doveo odjednom mu je postao nejasan.

Što se nadao da će postići ovim? Jošija se pitao nije li prenačlio. Da li je to pokušavao da stvori veze koje će mu potvrditi da postoji ovdje i sada? Da li se nadao da će biti utkan u neki novi zaplet, dobiti neku novu i bolje definiranu ulogu? Ne, mislio je, ipak ne može biti to. Ono što je jurio u krug bio je rep tame skrivene u njemu samom. Upravoga je bio ugledao, sledio ga, približio mu se sasvim, pa ipak, na kraju ga pustio da odleti u još dublji mrak. Bio je siguran da ga više nikada neće ponovo vidjeti.

Jošijin duh se smirio u jasno određenoj točki u vremenu i prostoru. Pa što ako je je čovjek i bio njegov stvarni otac, ili Bog, ili sasvim nepoznata osoba kojoj se slučajno dogodilo da izgubi polovinu ušne školjke? Sad mu je to bilo potpuno svejedno, a to je samo po sebi objava, sakrament: mora li zapjevati stihove hvale?

Popeo se na bacačev humak i, stojeći na izlizanom postolju za noge, protegnuo se punom visinom. Isprepleo je prste, ispružio ruke u vis i, udahnuvši punim plućima hladni noćni zrak, ponovno je pogledao Mjesec. Bio je golem. Zašto je Mjesec jedan dan tako velik, a drugi dan tako malen? Jednostavne tribine od dasaka smjestile su se uz liniju prve i treće baze. Prazne, naravno: bilo je usred noći u veljači. Tri reda ravnih drvenih sjedala spuštala su se u dugim hladnim nizovima. Sumorne zgrade bez prozora - vjerojatno nekakva skladišta - zbila su se iza stražnje ograde. Ni svjetla. Ni zvuka.

Stojeći na humku, Josija je mahao rukama, dizao ih, križao u zraku i ponovno spuštao, u velikim krugovima. U istom je ritmu pomicao noge, naprijed i u stranu. Dok je izvodio te plesu nalik pokrete, tijelo mu se počelo zagrijavati i povratio mu se pun osjet živog

organizma. I ubrzo je shvatio da ga glava više gotovo uopće ne boli. Djevojka s kojom je Jošija hodao na fakultetu zvala ga je Super-žabac, jer je izgledao kao golema žaba dok je plesao. Ona je voljela plesati i vječno ga je vukla sa sobom u klubove.

"Daj se pogledaj!" govorila mu je. "Obožavam kako mlataraš tim dugim ručetinama i nogama! Kao žaba na kiši!"

Povrijedila ga je kad mu je to prvi put rekla, ali nakon dugog hodanja s njom, Jošija je počeo i sam uživati u plesu. Kad se opustio i stao pokretati tijelo u korak s glazbom, osjećao je da prirodni ritam u njemu pulsira u savršenom skladu s temeljnim ritmom svijeta. Morske plime i oseke, vjetar što pleše po ravnica, zvijezde koje putuju preko neba: bio je siguran da se ništa od toga ne događa na mjestima koja s njime nemaju veze.

Nikad nije sreća nikoga tko ima tako velik penis kao on, govorila mu je njegova djevojka i hvatala ga rukom. Ne smeta mu kad pleše? Ne, govorio joj je, nikad mi ne smeta. Točno, imao je velikoga. Oduvijek je bio na krupniju stranu, još dok je bio dječak. Ali što se njega tiče, nikad mu to nije bio nikakav plus. Zapravo, nekoliko je djevojaka odbilo seks s njim jer je bio prevelik. Estetski gledano, djelovao je sporo, nezgrapno i glupo. Zato ga je uvijek pokušavao sakriti od pogleda. "Tvoj je veliki pimpek znak", govorila mu je majka s potpunim uvjerenjem. "Pokazuje da si ti dijete Božje." I on joj je vjerovao. Ali onda mu je jednog dana sinulo kako je to sumanuto. Jedino za što je ikad molio bila je sposobnost da hvata visoke lopte, a Bog mu je zauzvrat podario penis veći od svih ostalih. Kakav je to svijet u kojem se sklapaju tako idiotske pogodbe?

Jošija je skinuo naočale i spremio ih u futrolu. Ples, ha? Nije loša ideja. Uopće nije loša. Sklopio je oči i, dok je osjećao bijelo mjesечеvo svjetlo na koži, počeo je plesati, sasvim sam. Duboko je udahnuo zrak u pluća, i isto tako duboko izdahnuo. Nije se mogao sjetiti niti jedne pjesme koja bi pristajala uz njegovo raspoloženje pa je plesao u ritmu treperenja trave i lebdenja oblaka. Ubrzo mu se počelo činiti da ga netko odnekud promatra. Cijelo mu je tijelo - koža, kosti - govorilo s potpunom sigurnošću da je u nečijem vidokrugu. Pa što? mislio je. Neka me gleda tko hoće, tko god to bio. Sva božja djeca znaju plesati.

Koraćao je po tlu i kružio rukama, a svaki mu se graciozni pokret pretakao u sljedeći, u glatkoj i neprekinutoj vezi, dok mu je tijelo isrtavalo dijagramske uzorke i spontane varijacije, u nevidljivom ritmu iza i ispod drugih ritmova. U svakom ključnom trenutku plesa razabirao je kako se svi elementi slažu i isprepliću. U šumi su vrebale životinje nalik likovima na slikama, neke od njih stravične zvijeri kakve nikad nije vidio. Jednom će morati proći kroz šumu, ali nije se bojao. Naravno - šuma je u njemu, znao je, i zbog nje je takav kakav jest. On sam vlasnik je tih zvijeri.

Koliko dugo je plesao, Jošija nije znao. Ali dovoljno dugo da se oznoji ispod pazuha. A onda mu je sinulo što leži zakopano duboko pod tlom na kojem je tako čvrsto stajao s obje noge: zloslutna grmljavina najdublje tame, tajne rijeke koje nose želju, sluzavi stvorovi koji se koprcaju, leglo potresa koji se spremaju pretvoriti čitave gradove u gomile ruševina. I oni pomažu stvarati ritam Zemlje. Prestao je plesati i, uhvativši dah, zagledao se u tlo pod svojim nogama kao da pilji u jamu bez dna. Pomislio je na svoju majku daleko u onom razrušenom gradu. Što bi se dogodilo, pitao se, da može ostati ovakav kakav je sad, a opet vratiti vrijeme unatrag tako da sretne majku dok je bila mlada, kad joj je duša bila u najdubljem stanju tame? Nedvojbeno bi kao jedan uronili u blato razvrata i proždrlili jedan drugoga u opačinama za koje bi bili najstrože kažnjeni. I što onda? "Kazna?" Već sam odavno morao biti kažnjen. Grad se već odavno morao pretvoriti u prah oko mene. Njegova mu je djevojka predložila da se vjenčaju kad su diplomirali.

"Htjela bih se udati za tebe, Super-žabac. Htjela bih živjeti s tobom i imati tvoje dijete. Dečka - s velikom stvari kao što je tvoja."

"Ne mogu se oženiti s tobom", rekao je Jošija. "Znam da sam ti to morao već reći, ali ja sam sin Božji. Ne mogu se oženiti ni s kim."

"Je li to istina?"

"Istina je. Žao mi je."

Kleknuo je i zgrabio rukom šaku pijeska te pustio da mu procuri kroz prste natrag na tlo. To je ponavljao i ponavljao. Tlo, hladno i hrapavo na dodir, podsjećalo ga je na posljednji put kad je držao gospodina Tabatu za isušenu ruku.

"Neću još dugo živjeti, Jošija", rekao mu je gospodin Tabata promuklim glasom. Jošija je stao prosvjedovati, ali gospodin Tabata zaustavio ga je blago zatresavši glavom.

"Nije važno", rekao je. "Ovaj život je samo kratak i bolan san. Zahvaljujući Njegovom vođstvu, dovede sam došao. Ali prije nego što umrem, moram ti nešto reći. Sramim se to reći, ali nemam izbora: osjećao sam pohotu prema tvojoj majci u mislima, nebrojeno puta. Kao što dobro znaš, imam obitelj koju volim iz dna duše, a tvoja majka je osoba čista srca, ali ipak sam žestoko žudio za njezinom puti - a tu žudnju nikad nisam uspio potisnuti. Želim te zamoliti da mi oprostiš."

"Ne morate nikoga moliti za oprost, gospodine Tabata. Niste samo vi osjećali požudu. Čak i mene, njezinog sina, opsjedale su strašne misli..." Jošija se htio otvoriti, ali znao je da će time samo još više uzrujati gospodina Tabatu. Uhvatio ga je za ruku i dugo je, dugo držao i nadao se da će ono što osjeća u grudima nekako preko njegove ruke prijeći gospodinu Tabati. Srca nam nisu od kamena. Kamen se s vremenom može raspasti i izgubiti vanjski oblik. Ali srca se nikada ne raspadaju. Nemaju vanjskog oblika i, bili dobri ili zli, uvijek jedni drugima možemo prenijeti ono što nam je u srcu. Sljedećeg je dana gospodin Tabata izdahnuo.

Klečeći na bacačevu humku, Jošija se prepustio tijeku vremena. Negdje u daljini čulo se tiho zavijanje sirena. Na zapuhu vjetra zaplesale su vlati trave, a on je proslavio njihovu pjesmu prije no što je zamro.

"O, Bože", glasno je rekao Jošija.

Tajland

Glas s razglasa je rekao: "Tame i gost pada. Susreli smo se s turbo lekcijama. Molimo vratiti se na mjesta i pričvrstiti pojaseve." Satsuki je pustila da joj misli odlutaju pa joj je trebalo neko vrijeme da se snađe i razabere što tajlandski stjuard govori na nespretnom japanskom.

Bilo joj je vruće i znojila se. Osjećala se kao u parnoj kupelji. Cijelo joj je tijelo gorjelo, a najlonke i grudnjak tako su je neudobno stiskali da bi najradije sve strgnula sa sebe i oslobodila se odjeće. Navirila se da pogleda druge putnike u biznis klasi. Ne, očito samo ona pati od vrućine. Ostali su se svi sklopčali u sjedalima i spavali zagrnuti pokrivačima da se zaštite od zime. Valjda opet ima valunge. Satsuki zagriže usnicu i odluči se usredotočiti na nešto drugo da zaboravi kako je vruće. Otvorila je knjigu da nastavi čitati tamo gdje je stala, ali zaboraviti vrućinu nije dolazilo u obzir. Nije to bila obična vrućina. A osim toga, još satima neće sletjeti u Bangkok. Zamolila je stjuardesu u prolazu da joj donese malo vode i, kad je pronašla kutijicu s tabletama u torbici, progutala je dozu hormona koje je zaboravila uzeti.

Menopauza: to je valjda ironična opomena bogova ljudima (ili možda jednostavno grozna šala) zato što su umjetno produžili životni vijek, rekla je sama sebi po tko zna koji put. Prije nepunih sto godina, prosječni životni vijek trajao je manje od pedeset godina, i žena koja je poživjela dvadeset ili trideset godina nakon prestanka menstruacije bila je pravo čudo. Tegobe života s tkivom za koje jajnici i štitnjača više ne proizvode dovoljno hormona; moguća veza između postmenopauzalnog smanjenja količine estrogena u tijelu i pojave Alzheimer - oko tih pitanja ne vrijedi razbijati glavu. Za većinu čovječanstva mnogo je važnije kako se taj dan domoći dovoljno hrane. Je li napredak medicine, dakle, doveo samo do toga da se razotkriju, umnože i dodatno kompliciraju problemi s kojima je ljudska vrsta ionako suočena?

Ubrzo se s razglasa začuo još jedan glas. Ovaj puta na engleskom. "Ako ima liječnika na avionu, molimo vas da se javite osoblju zrakoplova."

Vjerojatno je nekom od putnika pozlilo. Satsuki na čas razmotri mogućnost da se dobrovoljno javi, ali brzo se predomisli. Kad se, u dvije ranije prigode, i javila za pomoć, samo se sukobila s aktivnim liječnicima koji su se slučajno zatekli u avionu. Ti ljudi ne samo da su se držali kaoiskusni vojskovođe navikli zapovijedati postrojbama na bojišnici nego su i umjeli na prvi pogled prepoznati da je Satsuki profesionalna patologinja, bez ijednog dana borbenog iskustva. "U redu je, doktorice," rekli su joj s hladnim smiješkom, "možemo sami. Samo se vi lijepo odmarajte." Promrmljala je neku glupu ispriku i vratila se na svoje mjesto da do kraja odgleda neki idiotski film.

Ipak, pomisli, možda sam ja jedini liječnik na ovom letu. A bolesnik je možda netko s ozbiljnim poteškoćama imunološkog sustava štitnjače. Ako je to slučaj - a vjerojatnost za to nije velika - čak bih i ja mogla poslužiti. Udahnula je i pritisnula dugme da dozove osoblje aviona.

Svjetski kongres o štitnjači trajao je četiri dana i održavao se u hotelu Marriott u Bangkoku. Zapravo, skup je djelovao više kao okupljanje obitelji raštrkane diljem svijeta nego kongres. Svi su sudionici bili specijalisti za štitnjaču i svi su se međusobno ili već poznavali ili se na brzinu predstavljali. Bio je to malen svijet. Tijekom dana održavat će se predavanja i diskusije, navečer privatne zabave. Prijatelji će se sastati da obnove stare veze, piju australsko vino, prepričavaju anegdote o štitnjači, prenose glasine, opišu profesionalne uspjehe, pričaju prostačke viceve o doktorima i pjevaju "Surfer Girl" u karaoke barovima.

U Bangkoku se Satsuki uglavnom družila s prijateljima iz Detroita. S njima se najugodnije osjećala. Gotovo je deset godina radila u Sveučilišnoj bolnici u Detroitu, na istraživanju imunološke funkcije žlijezde štitnjače. S vremenom se posvađala s mužem, stručnjakom za obveznice, čija je ovisnost o alkoholu rasla iz godine u godinu, a k tome se još spetljao s drugom ženom - i to ženom koju je Satsuki dobro poznavala. Rastali su se i ogorčena bitka u kojoj su sudjelovali i odvjetnici razvlačila se čitavu jednu godinu. "Za mene je sve bilo gotovo", tvrdio je njezin muž, "kad si rekla da nećeš djecu."

Razvod braka napokon su okončali prije tri godine. Nekoliko mjeseci kasnije, netko je razbio prednja svjetla na njezinoj Hondi Accord na bolničkom parkiralištu i na haubi bijelim slovima napisao "žučo". Pozvala je policiju. Krupni crni policajac sastavio je izvještaj o šteti i onda joj rekao: "Gospodo, ovo je Detroit. Sljedeći put kupite si Ford Taurus."

Sve u svemu, Satsuki je dojadio život u Americi i odlučila se vratiti u Japan. Našla je mjesto na sveučilišnoj bolnici u Tokiju. "Pa ne možeš otići", rekao joj je Indijac iz njezine znanstvene ekipe u Detroitu. "Godine istraživanja napokon će uroditi plodom. Možda nas nominiraju za Nobelovu nagradu - to nije sasvim nemoguće", preklinjao ju je da ostane, ali Satsuki je donijela odluku. Nešto je u njoj puklo.

Kad je kongres završio, Satsuki je ostala sama u hotelu u Bangkoku. "Organizirala sam mali odmor nakon ovoga", rekla je prijateljima. "Idem u hotelsko naselje tu u blizini gdje ću se potpuno odmoriti - cijeli tjedan neću raditi ništa nego samo čitati, plivati i piti fine hladne koktele kraj bazena."

"Odlično", rekli su joj. "Svatom treba tu i tamo malo odmora - a to je dobro i za štitnjaču!" Satsuki se oprostila sa svim prijateljima uz rukovanje, zagrljaje i obećanja da će se ponovno sresti.

Kao što je bilo planirano, sutradan rano ujutro pred ulazom u hotel zaustavila se limuzina. Bio je to stari tamnoplavi Mercedes, savršen i ulašten kao dragulj, mnogo ljepši od bilo kojeg novog automobila. Izgledao je kao da je došao iz nekog drugog svijeta. Kao da je potpuno oblikovan iskliznuo iz nečijih snova. Suhonjavi Tajlandanin, kojem je vjerojatno bilo šezdeset i nešto godina, bit će joj vozač i vodič. Imao je na sebi kruto uškrobljenu bijelu košulju kratkih rukava, crnu svilenu kravatu i tamne sunčane naočale. Lice mu je bilo preplanulo, vrat dug i tanak. Predstavljajući se Satsuki, nije joj pružio ruku nego je umjesto toga sklopio dlanove i lagano se, gotovo japanski, naklonio.

"Molim vas, zovite me Nimit. Imam čast pratiti vas sljedeći tjedan." Nije bilo jasno je li mu Nimit ime ili prezime. U svakom slučaju, on je bio Nimit i to joj je i rekao na

uglađenom, lako razumljivom engleskom, lišenom i američke ležernosti i britanske afektacije. Zapravo, govorio je bez bilo kakvog prepoznatljivog naglaska. Satsuki je već čula da ljudi tako govore engleski, ali nije se mogla sjetiti gdje.

"Počasćena sam", rekla je ona.

Zajedno su prošli kroz prostačke, bučne, zagađene ulice Bangkoka. Promet se sporo vukao, ljudi su psovali jedni druge, a automobilske trube parale su zrak kao sirene za zračni napad. Osim toga, po ulicama su se gegali slonovi - i to ne samo jedan ili dva slona. "Što slonovi rade u ovakvom velegradu?" upitala je Nimita.

"Vlasnici ih dovode ovamo sa sela", objasnio joj je. "Prije su im služili za tegljenje drva, ali više nema dovoljno posla da bi mogli preživjeti. Zato dovode životinje u grad da zarađuju izvodeći trikove za turiste. Sad ovdje ima daleko previše slonova i to gradskim stanovnicima zadaje velike probleme. Katkad se neki slon uspaniči i podivlja. Evo, baš neki dan stradao je velik broj automobila. Policija se trudi to spriječiti, dakako, ali ne mogu oduzeti slonove vlasnicima. A da im ih i oduzmu, ne bi ih imali kamo smjestiti, a hraniti životinje bilo bi preskupo. Tako im preostaje samo da ih puste na miru."

Auto je napokon izišao iz grada, na brzu cestu, i uputio se prema sjeveru. Nimit je iz pretinca izvadio kasetu i stavio je u kasetofon te podesio glasnoću. Začuo se jazz - stvar koju je Satsuki prepoznala i dirnula ju je u srce.

"Možete malo pojačati?" upitala je.

"Da, doktorice, naravno", rekao je Nimit i pojačao. Stvar je bila "I Can't Get Started" upravo u onoj izvedbi u kojoj ju je bezbroj puta čula u davnim vremenima.

"Hovvard McGhee na trubi, Lester Young na tenor saksu", promrmljala je gotovo za sebe. "JATP."

Nimit je bacio na nju pogled u retrovizoru. "Impresioniran sam, doktorice", rekao je. "Volite jazz?"

"Moj otac bio je lud za jazzom", rekla je. "Puštao mi je ploče kad sam bila mala, neprestano iste ploče, i morala sam napamet naučiti sve izvođače. Kad sam ih sve točno znala poimence, davao mi je bombone. I danas pamtim većinu njih. Ali samo one stare glazbenike. Ne znam ništa o novijem jazzu. Lionel Hampton, Bud Powell, Earl Hines, Harry Edison, Buck Clayton..."

"I ja slušam samo stari jazz", reče Nimit. "Što je vaš otac bio po zanimanju?"

"I on je bio liječnik", reče ona. "Pedijatar. Umro je kad sam ja upisala srednju školu."

"Žao mi je", reče Nimit. "I dalje slušate jazz?"

Satsuki zavrti glavom. "Zapravo ne. Već godinama ne. Moj je muž mrzio jazz. Volio je samo operu. Imali smo kod kuće veliku hi-fi liniju, ali poprijeko me gledao kad god sam htjela pustiti bilo što drugo osim opere. Ljubitelji opere su valjda najnetolerantniji ljudi na svijetu. Ali muža sam ostavila. Mislim da bih potpisala da do kraja života više ne želim čuti ni jednu jedincatu operu."

Nimit je kratko kimnuo, ali nije ništa rekao. S rukama na volanu Mercedesa šutke je zurio u cestu ispred sebe. Upravljač je volanom tako da ga je bilo užitak gledati; premještao je ruke uvijek na potpuno iste točke na volanu, pod potpuno istim kutom. Sad je Errol Garner svirao "Till Remember April" što je kod Satsuki probudilo još uspomena.

Garnerova "Concert by the Sea" bila je jedna od očevih omiljenih ploča. Zatvorila je oči i prepustila se starim uspomena. Sve je išlo dobro dok otac nije umro od raka. Sve - bez iznimke. Ali onda se pozornica odjednom zamračila i, kad je primijetila da joj je otac zauvijek iščeznuo iz života, sve je krenulo pogrešnim smjerom. Kao da je počela potpuno nova predstava, s posve novim zapletom. Nije prošlo niti mjesec dana od očeve smrti kad je majka prodala veliki stereo i cijelu njegovu zbirku jazz ploča.

"Odakle ste u Japanu, doktorice, ako vas smijem pitati?"

"Iz Kiota", odgovori Satsuki. "Ali tamo sam živjela samo do osamnaeste godine i poslije toga gotovo nikad više nisam bila tamo."

"Nije li Kioto odmah kraj Koba?"

"U blizini, ali ne odmah kraj Koba. U svakom slučaju, potres tamo nije nanio odviše štete."

Nimit je prešao u traku za pretjecanje, pretekao nekoliko kamiona natovarenih hranom, a onda se vratio u srednju traku. "Drago mi je što to čujem", rekao je Nimit. "Mnogo je ljudi poginulo u potresu prošli mjesec. Vidio sam na vijestima. Jako žalosno. Recite mi, doktorice, poznajete li nekoga tko živi u Kobeu?"

"Ne, nikoga. Mislim da ne poznajem nikoga iz Koebea", reče ona. Ali to nije bilo točno. On živi u Kobeu.

Nimit je neko vrijeme šutio, a onda, lagano nakrivivši vrat prema njoj, reče: "Čudne su to i zagonetne pojave, nije li tako - potresi? Uzimamo zdravo za gotovo da nam je tlo pod nogama čvrsto i nepomično. Čak se i kaže za ljude da imaju obje noge na zemlji, stoje čvrsto na tlu. Ali onda odjednom, jednog dana, shvatimo da to nije istina. Zemlja, stijenje, koji bi morali biti pojam čvrstine, odjednom se pretvore u kašastu tekućinu. Čuo sam to na vijestima na televiziji: mislim da to zovu likvefakcija. Srećom, mi ovdje na Tajlandu gotovo i nemamo velikih potresa."

Udobno zavaljena na stražnjem sjedalu, Satsuki je sklopila oči i usredotočila se na svirku Errola Garnera. Da, mislila je, on živi u Kobeu. Nadam se da je na njega palo nešto veliko i teško, da ga je zgnječilo i ubilo. Ili da ga je progutala skašana zemlja. Samo sam mu to i željela sve ove godine.

Limuzina je stigla na odredište u tri poslijepodne. Na kratki odmor kraj benzinske crpke uz autoput stali su točno u podne. Satsuki je u kafiću popila kavu od koje su joj ostale mrvice po zubima i pojela pola peciva. Jednotjedni odmor provest će u skupom hotelskom naselju u planinama. Naselje se dizalo nad potokom koji je žuborio kroz dolinu čije su obronke prekrivali cvjetovi u predivnim primarnim bojama. Ptice su letjele s drveta na drvo i pritom prodorno kliktale. Za Satsuki su priredili posebni bungalov. Imao je veliku i svijetlu kupaonicu, elegantan krevet s baldahinom i poslugu u sobu 24 sata na dan. U knjižnici uz ulaz u hotel mogla je nabaviti knjige, CD-e i video-kasete. Mjesto je bilo savršeno. Za svaki se detalj netko pobrinuo, s mnogo pažnje i s mnogo novca.

"Sigurno ste vrlo umorni, doktorice, nakon ovako duge vožnje", rekao je Nimit. "Sad se možete opustiti. Doći ću po vas sutra ujutro u deset i odvesti vas na bazen. Sa sobom trebate ponijeti samo ručnik i kupaći kostim."

"Na bazen?" upitala je. "Pa vjerojatno imaju dovoljno velik bazen ovdje u hotelu, što mislite? Barem su mi tako rekli."

"Da, naravno, ali na hotelskom bazenu je velika gužva. Gospodin Rapaport mi je rekao da ste vi ozbiljna plivačica. Našao sam bazen tu u blizini koji možete preplivavati. Morat ćete platiti ulaznicu, naravno, ali cijena je gotovo neznatna. Siguran sam da će vam se svidjeti."

John Rapaport bio je Satsukin prijatelj iz Amerike koji je ugovorio sve pojedinosti za njezin odmor u Tajlandu. Radio je diljem jugoistočne Azije kao novinski dopisnik još otkako su Crveni Kmeri divljali po Kambodži i imao je veze i na Tajlandu. On je Satsuki preporučio Nimita kao vozača i vodiča. Obješenjački joj je namignuo i rekao joj: "Nećeš morati apsolutno niti o čemu misliti. Samo šuti i pusti da Nimit odlučuje o svemu i sve će teći kao po loju. Tip je fenomenalan."

"U redu", rekla je Nimitu. "Sve prepuštam vama."

"Dakle, doći ću po vas sutra ujutro u deset..."

Satsuki je otvorila torbe, izravnala zgužvane nabore na haljini i suknji i objesila ih u ormar. A onda se presvukla u kupaći kostim i otišla u hotelski bazen. Baš kao što je Nimit rekao, nije to bio bazen za ozbiljno plivanje. Bio je nepravilnog, tikvastog oblika, uži na jednom kraju i širi na drugom, s ljupkim vodoskokom u sredini, a u plitkom su se dijelu djeca nabacivala loptom. Odustavši od bilo kakvih pokušaja plivanja, ispružila se pod suncobranom, naručila Tio Pepe i Perrier, i nastavila čitati novi le Carreov roman tamo gdje je stala. Kad se umorila od čitanja, navukla je šešir preko lica i zadrijemala. Sanjala je zeca - kratak san. Zec je sjedio u kavezu iza ograde od žičane mreže i drhtao. Kao da je osjećao da mu se usred noći nešto približava. Satsuki je isprva promatrala zeca s vanjske strane ograde,

ali uskoro se sama pretvorila u zeca. U tami je jedva razaznavala obris te stvari. Dugo nakon što se probudila u ustima je osjećala neugodan okus.

On živi u Kobeu. Znala je njegovu adresu i telefonski broj. Nikad ga nije izgubila iz vida. Odmah nakon potresa telefonirala mu je, ali nije uspjela uspostaviti vezu. Nadam se da mu je cijeli stan sravnjen sa zemljom, mislila je. Nadam se da cijela njegova obitelj luta ulicama bez prebite pare. Kad mislim o tome što si mi učinio u životu, kad mislim o djeci koju sam trebala imati, to je najmanje što zaslužuješ.

Bazen koji joj je Nimit pronašao bio je na pola sata vožnje od hotela i, da se stigne do njega, trebalo je prijeći preko brda. Šume pri vrhu brijega bile su pune sivih majmuna. Sjedili su u redovima uz cestu i netremice piljili u automobile koji su prolazili kao da im čitaju sudbinu.

Bazen se smjestio unutar velikog, pomalo tajanstvenog kompleksa, opasanog visokim zidom, u koji se ulazilo kroz impozantna željezna vrata. Nimit je spustio prozor automobila i predstavio se čuvaru koji je bez riječi otvorio vrata. Na kraju pošljunčane staze stajala je stara kamena dvokatnica, a iza nje dugački uski bazen. Vidjelo se da odavno nije nov, ali bio je to pravi dvadesetpetmetarski bazen, s tri staze za plivače. Pravokutna površina vode, okružena tratinom i drvećem, lijepo se ljeskala bez plivača daje uznemire. Uz bazen je bilo poredano nekoliko starih drvenih ležaljki. Posvuda je vladala tišina i nije bilo znaka ljudske nazočnosti.

"Što kažete, doktorice?" upita je Nimit.

"Prekrasno je", reče Satsuki. "Je li ovo sportski klub?"

"Tako nešto", reče on. "Ali sad je gotovo izvan upotrebe. Dogovorio sam da ovdje možete plivati sami, koliko god želite."

"Pa puno vam hvala, Nimit. Zbilja ste fantastični."

"Odvise ste ljubazni", reče Nimit i nakloni se bezizražajna lica, s nekom staromodnom uljud-nošću. "U onoj kućici je garderoba. Tamo su zahodi i tuševi. Slobodno se poslužite svime što trebate. Ja ću se smjestiti kraj automobila. Molim vas, ako vam nešto zatreba, samo mi recite."

Satsuki je oduvijek voljela plivati i odlazila je na bazen kad god je imala priliku. Naučila je ispravno plivati na satovima s trenerom. Dok je plivala, uspijevala je iz glave odagnati sve neugodne uspomene. Ako je dovoljno dugo plivala, dosezala je točku kad se osjećala potpuno slobodno, kao ptica koja leti nebom. Zahvaljujući godinama redovite aktivnosti, bolest je nikad nije prikovala za krevet, niti je ikad imala kakvih tjelesnih tegoba. Niti se udebljala. Naravno, više nije mlada; besprijeckorno vitko tijelo više ne može postići. A naročito je teško, gotovo nemoguće, izbjeći dodatne naslage na bokovima. Ali čovjek ne smije tražiti previše. Pa ne želi valjda biti manekenka. Vjerojatno je izgledala pet godina mlađa nego što jest, što je više nego dobro.

U podne joj je Nimit kraj bazena poslužio ledeni čaj i sendviče na srebrnom pladnju - sićušne sendviče od povrća i sira izrezane u savršene male trokute.

Satsuki je bila zadivljena. "Vi ste napravili ove sendviče?"

Pitanje je na trenutak unijelo promjenu u Nimitovo bezizražajno lice. "Ja ne, doktorice. Ja ne pripremam hranu. Od nekoga sam ih naručio."

Satsuki je zaustila da upita tko bi taj netko mogao biti, ali se zaustavila. John Rapaport joj je rekao, "samo šuti i pusti da Nimit o svemu odlučuje i sve će teći kao po loju". Sendviči su bili vrlo dobri.

Poslije ručka Satsuki se odmarala. Na walkmanu je preslušala kasetu sesteta Bennyja Goodmana koju joj je Nimit posudio, a nakon toga je nastavila čitati knjigu. Poslijepodne je još plivala i u hotel se vratila u tri sata.

Pet dana za redom Satsuki se držala potpuno istog programa. Plivala je koliko joj srce želi, jela sendviče od sira i povrća, slušala glazbu i čitala. Nije nijednom izišla iz hotela osim da ode na bazen. Željela je savršeni odmor, priliku da ne misli ni o čemu.

Samo je ona dolazila na bazen. Voda je uvijek bila ledeno hladna, kao da su je crpili iz podvodnog potoka u brdima i kad god je prvi put skočila, uvijek je ostala bez daha, ali nakon nekoliko pre-plivavanja bi se ugrijala i temperatura vode činila joj se idealna. Kad se umorila

od kraula, skinula je plivačke naočale i plivala leđno. Bijeli su oblaci plutali nebom, a ispod njih su prelijetale ptice i vilini konjici. Satsuki je željela da to potraje vječno.

"Gdje ste naučili engleski?" upitala je Satsuki Nimita dok su se vraćali s bazena.

"Trideset i tri godine radio sam kao šofer za norveškog trgovca dijamantima u Bangkoku i s njim sam uvijek govorio engleski."

Odatle joj je, dakle, taj način govora poznat. Jedan od Satsukinih kolega u bolnici u kojoj je radila u Baltimoreu, Danac, govorio je točno isti takav engleski - gramatički točan, s neprimjetnim naglaskom i bez šatrovačkih riječi. Čist, lak za razumijevanje i pomalo bezbojan. Kako je čudno da joj se netko u Tajlandu obraća norveškim engleskim!

"Moj je poslodavac obožavao jazz. Kad god je bio u autu, morala se puštati glazba s kazete. Normalno je da sam ja, kao njegov vozač, upoznao i zavolio tu glazbu. Kad je prije tri godine umro ostavio mi je auto i sve kazete. Ova koju slušamo pripadala je njemu."

"Znači, kad je umro, vi ste pokrenuli vlastiti biznis kao vozač i vodič za strance, je li tako?"

"Da, točno", reče Nimit. "U Tajlandu ima mnogo vozača i vodiča, ali ja sam vjerojatno jedini koji ima svoj vlastiti Mercedes."

"Sigurno je imao u vas neizmjereno povjerenje."

Nimit je dugo šutio. Kao da je tražio riječi kojima će odgovoriti na Satsukinu primjedbu. "Znate, doktorice, ja sam samac. Nikad se nisam ženio. Trideset i tri godine bio sam sjena drugog muškarca. Išao sam kamo je išao i on, pomagao mu u svemu što je radio. Na neki način bio sam dio njega. Kad dugo živite na taj način, postupno izgubite ideju o tome što vi osobno želite od života." Malo je pojačao glasnoću na kazetofonu: čuo se grleni solo tenor saksa.

"Recimo, ova glazba. Točno se sjećam što mi je o tome rekao. 'Slušaj ovo, Nimit. Pažljivo prati improvizaciju Colemana Hawkinsa. On nam time želi nešto reći. Obrati pozornost. Priča nam priču o slobodnom duhu koji čini sve što može da se otrgne iz njega. Taj isti duh je u meni i u tebi. Evo - čuješ ga, siguran sam da ga čuješ, vrući dah, drhtaj srca.' Slušajući istu glazbu ponovno i ponovno, naučio sam pažljivo slušati, čuti zvuk duha. Ali i dalje nisam siguran jesam li ga čuo vlastitim ušima. Kad ste dugo s nekom osobom i slušate što vam ona naređuje, na neki način postajete jedno, kao muž i žena. Razumijete li što govorim, doktorice?"

"Mislim da razumijem", odgovori Satsuki.

Odjednom joj je sinulo da su Nimit i njegov poslodavac Norvežanin možda bili ljubavnici. Tu pretpostavku nije temeljila ni na kakvim dokazima, jednostavno na bljesku intuicije. Ali to možda objašnjava što joj Nimit želi reći.

"Ipak, doktorice, ni zbog čega ne žalim. Da mogu ponovno proživjeti svoj život, vjerojatno bih ga živio potpuno isto. A vi?"

"Ne znam, Nimit. Zbilja ne znam."

Na to Nimit nije rekao ništa. Prešli su planinu sa sivim majmunima i vratili se u hotel.

Posljednjeg dana prije povratka u Japan, Nimit je, umjesto da je odveze ravno u hotel, odveo Satsuki u obližnje selo.

"Htio bih vas zamoliti za jednu uslugu", rekao je pogledavši je u oči u retrovizoru. "Osobnu uslugu."

"A što to?"

"Možete li mi možda posvetiti jedan sat vašeg vremena? Ima jedno mjesto koje bih vam volio pokazati."

Satsuki nije imala primjedbi, niti ga je pitala kamo je vodi. Odlučila se potpuno prepustiti u njegove ruke.

Žena je živjela u kućici na udaljenom rubu sela - u siromašnoj kući u siromašnom selu, kraj kojeg su se na obronku jedna iznad drugog stiskala majušna rižina polja. Prljava, izgladnjela stoka, blatnjava cesta puna rupa. U zraku vonj izmeta bivola. Kraj njih se progegao bik kojem se među nogama ljuljalo spolovilo. Projurio je motor od pedeset kubika i zapljusnuo blato na obje strane. Uz cestu su se nagurala gotovo gola djeca i buljila u

Mercedes. Satsuki se zaprepastila kad je shvatila da se takvo bijedno selo može naći tako blizu otmjenog hotelskog naselja u kojem je odsjela.

Žena je bila stara, imala je možda osamdeset godina. Lice joj je nalikovalo na pocrnjelu, iznošenu kožu, a duboke su se bore kao raspukline spuštale prema svim dijelovima njezina tijela. Leda su joj se grbila, a na koščatom joj je tijelu visjela prevelika haljina s cvjetnim uzorkom. Kad ju je vidio, Nimit je sklopio dlanove na pozdrav. Ona je učinila isto.

Satsuki i starica sjele su jedna nasuprot drugoj za stol, a Nimit je sjeo sa strane. Isprva su govorili samo starica i Nimit. Satsuki pojma nije imala što govore jedno drugome, ali zapazila je kako žena ima živahan i snažan glas za osobu svojih godina. Starica je očito imala i sve zube. Nakon nekog vremena okrenula se od Nimita prema Satsuki i pogledala je ravno u oči. Imala je prodoran pogled i nije uopće treptala. Satsuki se počela osjećati kao sićušna životinjska koja je zarobljena u prostoriji i ne može pobjeći. Osjetila je da je probija znoj.

Lice joj je gorjelo i teško je disala. Htjela je popiti tabletu, ali ostavila je bocu mineralne vode u autu.

"Molim vas, položite ruke na stol", reče joj Nimit.

Satsuki stavi ruke na stol kako joj je rekao. Starica posegne i uhvati je za desnu ruku. Ruke su joj bile male, ali snažne. Punih deset minuta (premda je to isto tako moglo trajati dvije ili tri minute), starica je zurila u Satsukine oči i držala je za ruku bez riječi. Satsuki je na prodoran pogled uzvraćala svojim pitomim pogledom i rupčićem u lijevoj ruci s vremena na vrijeme brisala znoj s čela. Napokon je starica duboko uzdahnula i pustila Satsukinu ruku. Okrenula se Nimitu i rekla nešto na tajlandskom. Nimit je to preveo na engleski.

"Kaže da vam je u tijelu kamen. Tvrdi, bijeli kamen. Velik otprilike kao dječja šaka. Ne zna odakle se tu stvorio."

"Kamen?" upita Satsuki.

"Na kamenu nešto piše, ali ona ne može pročitati što, jer piše na japanskom: sitnim crnim znakovima. Kamen i natpis su jako, jako stari. Živite s tim u sebi već jako dugo. Morate se riješiti kamena. Inače će, kad umrete i budete kremirani, ostati samo kamen."

Starica se sad okrenula i ponovno pogledala Satsuki i dugo i polako govorila na tajlandskom. Ton njezina glasa jasno je pokazivao da govori nešto važno. Nimit je ponovno preveo. "Uskoro ćete sanjati veliku zmiju. U snu će zmija ispuzati iz rupe u zidu - zelena, ljuskasta zmija. Kad izađe metar iz zida, morate je zgrabiti za vrat i ne smijete je više pustiti. Zmija će izgledati strašno, ali zapravo vam ne može nauditi pa se ne trebate bojati. Držite je objema rukama. Mislite o njoj kao o svom životu i stežite je svom snagom. Držite je sve dok se ne probudite iz sna. Zmija će progutati vaš kamen. Jeste li razumjeli?"

"O čemu, za ime Boga...?"

"Samo recite da razumijete", reče Nimit s najvećom ozbiljnošću.

"Razumjela sam", reče Satsuki.

Starica blago kimne glavom i ponovno se obrati Satsuki. "Muškarac nije mrtav", preveo je Nimit. "Nije mu pala ni dlaka s glave. To možda nije ono što ste željeli, ali zapravo je za vas velika sreća što nije ozlijeđen. Za tu sreću morate biti zahvalni."

Starica je izgovorila još nekoliko kratkih slogova.

"To je sve", reče Nimit. "Sad se možemo odvesti natrag u hotel."

"Je li to bilo nekakvo gatanje?" upita Satsuki kad su sjeli u auto.

"Ne, doktorice. Nije to bilo gatanje. Kao što vi liječite ljudska tijela, ona liječi ljudski duh. Uglavnom, predviđa snove."

"Trebala sam joj nešto ostaviti u znak zahvalnosti. Ali cijela me stvar tako iznenadila da sam na to zaboravila."

Nimit je skrenuo na oštrom zavoju na planinskoj cesti precizno okrećući volan na svoj karakteristični način. "Ja sam joj platio", reče on. "Sitnicu. Tako mala svota da nije vrijedna ni da mislite o njoj. Shvatite to kao izraz mog osobnog poštovanja za vas, doktorice."

"Vodite li onamo sve svoje mušterije?"

"Ne, doktorice, samo vas."

"A zašto?"

"Vi ste krasna osoba, doktorice. Bistre glave. Snažna. Ali srce kao da vam se vuče po podu. Od sada, malo pomalo, morate se pripremati na susret sa smrću. Ako posvetite cijelu svoju energiju življenju, nećete moći dobro umrijeti. Morate početi mijenjati brzine, postupno i po malo. Življenje i umiranje su na neki način jednako vrijedni."

"Recite mi nešto, Nimit", reče Satsuki, skinu sunčane naočale i nagne se naprijed na naslon suvozačkog sjedala.

"Što to, doktorice?"

"Jeste li vi spremni umrijeti?"

"Ja sam već napola mrtav", reče Nimit kao da izjavljuje nešto što je posve očito.

Te noći, dok je ležala u širokom, besprijeckom čistom krevetu, Satsuki je plakala. Shvatila je da putuje prema smrti. Shvatila je da u sebi ima tvrdi, bijeli kamen. Shvatila je da negdje u tami vrebaju ljuskava zelena zmija. Mislila je o djetetu koje nikad nije donijela na svijet. Uništila je to dijete, bacila ga u bunar bez dna. A onda je provela trideset godina mrzeći jednog muškarca. Nadala se da će on umrijeti u mukama. Da se to ostvari, otišla je tako daleko da je u dubini svojeg srca priželjkivala potres. Na neki način, rekla je sama sebi, ja sam prouzročila taj potres. On je pretvorio moje srce u kamen; on je pretvorio moje tijelo u kamen. Daleko u planini, sivi su je majmuni šutke promatrali. Življenje i umiranje su na neki način jednako vrijedni.

Kad je predala torbe na aerodromu, Satsuki je pružila Nimitu omotnicu u koju je stavila novčanicu od sto dolara. "Hvala vam za sve, Nimit. Omogućili ste mi prekrasan odmor. Ovo je osoban dar od mene za vas."

"To je vrlo pažljivo od vas, doktorice", reče Nimit i prihvati omotnicu. "Hvala vam."

"Imate li vremena za jednu kavu?"

"Da, baš bih volio popiti kavu."

Zajedno su ušli u kafić. Satsuki je pila kavu bez ičega, Nimit je u svoju ulio veliku količinu vrhnja za kavu. Satsuki je dugo vremena vrtjela šalicu na tanjuriću.

"Znate," napokon je rekla, "imam tajnu koju nikad nisam nikome povjerila. Nikad se nisam mogla natjerati da o tome govorim. Držala sam to zatvoreno u sebi sve ovo vrijeme. Ali voljela bih vam to sada ispričati. Zato što se vjerojatno nikada više nećemo sresti. Kad je moj otac iznenada umro, majka je, a da mi nije rekla ni riječ..."

Nimit podigne ruke, dlanova okrenutih prema Satsuki, i zatrese glavom. "Molim vas, doktorice. Ne govorite dalje ništa. Morate sanjati vaš san, kao što vam je starica rekla. Razumijem kako se osjećate, ali ako te osjećaje pretočite u riječi, pretvorit će se u laži."

Satsuki je progutala riječi i u tišini sklopila oči. Duboko je udahnula i potom izdahnula.

"Sanjajte svoj san, doktorice", reče joj Nimit kao da joj daje ljubazni savjet. "Sad vam više od svega treba disciplina. Okanite se riječi. Riječi se pretvore u kamen."

Posegnuo je prema njoj i s obje ruke primio Satsukinu ruku. Ruke su mu bile čudnovato glatke i mladenačke, kao da su ih uvijek štatile skupe kožnate rukavice. Satsuki otvori oči i pogleda ga. Nimit povuče ruke i položi ih na stol isprepletenih prstiju.

"Moj poslodavac Norvežanin zapravo je bio iz Laponije", reče on. "Sasvim sigurno znate da je Laponija na najsjevernijoj točki Norveške, blizu Sjevernog pola. Tamo žive mnogi sobovi. Po ljeti nema noći, zimi nema dana. Vjerojatno je došao u Tajland jer više nije mogao trpjeti hladnoću. Vjerojatno su ta dva mjesta na svijetu potpuna suprotnost. Volio je Tajland i odlučio je da mu kosti pokopaju ovdje. Ali ipak, do posljednjeg dana života, nedostajao mu je grad u Laponiji u kojem je rođen. Neprestano mi je o njemu govorio. A opet, unatoč tome, u trideset i tri godine ni jedan jedini put nije se vratio u Norvešku. Tamo se valjda dogodilo nešto što ga je držalo na udaljenosti. I on je bio čovjek s kamenom u sebi."

Nimit je prinio šalicu ustima i otpio gutljaj kave, a onda je pažljivo ponovno odložio na tanjurić, bez zvuka.

"Jednom mi je pričao o polarnim medvjedima -o tome kako su to samotne životinje. Pare se samo jednom na godinu. Jedan jedini put u cijeloj godini. U njihovom svijetu ne postoji trajna veza mužjaka i ženke. Polarni medvjed i polarna medvjedica sreću se pukim

slučajem negdje u ledenoj pustoši i pare se. To ne traje dugo. A kad su gotovi, mužjak bježi od ženke kao da se na smrt boji. Bježi s mjesta na kojem su se parili. I nikad se ne osvrće - doslovno nikad. Ostatak godine živi u potpunoj samoći. Međusobni kontakt - dodir dva srca - to za njih ne postoji. To je dakle priča o polarnim medvjedima - ili barem ono što mi je moj poslodavac o njima rekao."

"Kako čudnovato", reče Satsuki.

"Da," reče Nimit, "zbilja čudnovato." Lice mu je bilo ozbiljno. "Sjećam se da sam pitao svog poslodavca, 'Pa zašto onda polarni medvjedi žive?' 'Dobro pitanje', rekao je i široko se nasmiješio. 'Zašto onda mi postojimo, Nimit?'"

Avion se podigao na visinu na kojoj će letjeti i znak zavežite pojaseve se ugasio. Tako dakle, mislila je Satsuki, vraćam se u Japan. Pokušala je misliti o onome što je čeka, ali ubrzo je odustala. "Riječi se pretvaraju u kamen", rekao joj je Nimit. Zavalila se duboko u sjedalo i sklopila oči. Odjednom joj se pred očima pojavila slika neba koje je gledala dok je plivala na leđima. I Garnerova stvar "Remember April". Samo ću spavati, pomislila je. Samo da me puste da spavam. I čekam da dođe san.

Super-žaba spašava Tokio

(Super-Frog Saves Tokyo)

Katagiri je u svom stanu zatekao golemu žabu koja ga je tamo čekala. Bila je snažne građe, visoka preko metar i osamdeset kad se uspravila na zadnje noge. Katagirija, koji je bio malen i mršav čovjek ne viši od 160 cm, zapanjile su žabine veličanstvene dimenzije.

"Zovite me Žaba", reče žaba zvonkim i snažnim glasom.

Katagiri je stajao kao ukopan na vratima i nije mogao progovoriti ni riječi.

"Ne bojte se, nisam vas došao ozlijediti. Samo uđite i zatvorite vrata. Molim vas."

Držeći aktovku u desnoj ruci i vrećicu sa svježim povrćem i konzerviranim lososom pod lijevom rukom, Katagiri se nije usudio ni maknuti.

"Molim vas, gospodine Katagiri, malo se požurite i zatvorite ta vrata i skinite cipele."

Na zvuk vlastitog imena Katagiri se trgnuo i došao k sebi. Zatvorio je vrata kao što mu je zapovjedbno, odložio vrećicu s namirnicama na podignuti drveni pod, tutnuo aktovku pod jednu ruku i odvezao cipele. Žaba mu je pokretom pokazao da sjedne za kuhinjski stol, što je on i učinio.

"Moram vam se ispričati, gospodine Katagiri, što sam ovako banuo dok vas nije bilo kod kuće", reče Žaba. "Znao sam da ćete se šokirati kad me zateknete ovdje. Ali nisam imao izbora. Dobro bi nam došla šalica čaja. Mislio sam da ćete se uskoro vratiti pa sam zakuhao vodu."

Katagiri je još stiskao aktovku pod rukom. Netko se sa mnom šali, mislio je. Netko se maskirao u kostim goleme žabe samo zato da se sprda sa mnom. Ali, dok je gledao kako Žaba nalijeva kipuću vodu u čajnik i pritom neprestano pjevucka, znao je da su ovo sasvim sigurno udovi i pokreti prave žabe. Žaba stavi šalicu zelenog čaja pred Katagirija i natoči još jednu šalicu za sebe.

Pijuckajući čaj, Žaba upita, "Jeste se smirili?" Ali Katagiri još nije bio u stanju govoriti.

"Znam da sam se morao najaviti za posjetu, gospodine Katagiri, dobro znam što se šika. Nema čovjeka koji se ne bi šokirao da nađe veliku žabu kako ga čeka u stanu. Ali ovamo me dovodi hitna stvar. Molim vas da mi oprostite."

"Hitna stvar?" napokon je uspio protisnuti Katagiri.

"Zbilja hitna", reče Žaba. "Zašto bih si inače uzeo tu slobodu da bez pitanja banem u nečiji stan? Inače nije moj stil da budem tako neuljudan."

"Ima li ta stvar neke veze sa mnom?"

"Da i ne", reče Žaba nagnuvši glavu u stranu. "Ne i da."

Moram se malo pribрати, mislio je Katagiri. "Smeta vam ako zapalim cigaretu?"

"Ni govora, ni govora", reče Žaba sa smiješkom. "U vašoj smo kući. Ne morate od mene tražiti dopuštenje. Pušite i pijte koliko god vam srce želi. Osobno ne pušim, ali ne pada mi na pamet da svoju antipatiju prema duhanu namećem drugima i to u njihovom vlastitom domu."

Katagiri izvadi kutiju cigareta iz džepa na sakou i pripali šibicu. Dok je palio cigaretu primijetio je kako mu ruka drhti. Žaba mu je sjedio nasuprot i kao da je proučavao svaki njegov pokret.

"Niste valjda povezani s nekakvom bandom?" odvažio se Katagiri upitati.

"Ha, ha, ha, ha, ha! Kakav divan smisao za humor imate, gospodine Katagiri", reče Žaba i pljesne rukom s plivačim kožicama po bedru. "Možda doista nema dovoljno školovane radne snage, ali koja bi banda unajmila žabu da im obavlja prljave poslove? Sav bi im se svijet smijao."

"No, ako ste ovdje da pregovarate o otplati zajma, gubite vrijeme. Nemam ovlasti da donosim takve odluke. To mogu samo moji nadređeni. Ja samo slušam što mi se kaže. Ne mogu ništa za vas učiniti."

"Molim vas, gospodine Katagiri", reče Žaba i podigne prst obrastao kožicom. "Nisam ovdje zbog takvih trica. Savršeno dobro znam da ste vi pomoćnik direktora u Odjelu za kredite podružnice Tokijske poslovne banke u Sinduku. Ali moja posjeta nema nikakve veze s otplatom zajma. Došao sam ovamo da spasim Tokio od uništenja."

Katagiri je pogledom potražio skrivenu TV kameru u sobi za slučaj da je predmet neke komplicirane i užasne šale. Ali nije bilo kamere. Stan je bio malen. Nitko se tu nije mogao sakriti.

"Ne," reče Žaba, "samo smo mi ovdje. Znam da mislite kako sam sigurno lud, ili da sanjate nekakav san, ali nisam lud i vi ne sanjate. Ovo je apsolutno i potpuno ozbiljno."

"Moram priznati, gospodine Žaba..."

"Molim vas", reče Žaba i ponovno podigne prste. "Zovite me Žaba."

"Moram priznati, Žabo," reče Katagiri, "da ne razumijem sasvim što se ovdje događa. Nije da vam ne vjerujem, ali nekako ne mogu pohvatati sve konce. Smijem li vam postaviti pitanje ili dva?"

"Dapače, dapače", reče Žaba. "Međusobno razumijevanje je od najveće važnosti. Ima onih koji tvrde da je 'razumijevanje' puki zbroj naših nesporazuma ali, premda mi se taj stav čini sam po sebi zanimljiv, bojim se da nemamo dovoljno vremena za takve ugodne digresije. Za nas je najbolje da postignemo međusobno razumijevanje najkraćim mogućim putem. Stoga, svakako, postavite mi koliko god želite pitanja."

"Dakle, vi jeste prava žaba, je li tako?"

"Da, naravno da jesam, kao što vidite. Upravo sam to, prava žaba. Proizvod ni metafore, ni aluzije, ni dekonstrukcije, ni sempliranja, ni bilo kojeg sličnog zamršenog postupka, nego prava pravcata žaba. Da vam krekećem?"

Žaba zabaci glavu i napne mišiće golemoga grla: kre-kre kre-kre, kre-kre! Od gigantskog kreketanja zatresle su se slike što su visjele na zidovima.

"U redu, shvatio sam, shvatio sam!" reče Katagiri zabrinut za nesolidne zidove jeftine stambene zgrade u kojoj je živio. "Sjajno. Vi ste nedvojbeno prava žaba."

"Može se također reći da sam ja zbroj svih žaba. Ipak, to nimalo ne mijenja činjenicu da sam ja žaba. Tko god ustvrdi da nisam žaba prljavi je lažljivac. Takvu bih osobu satro u komadiće!"

Katagiri kimne. U nadi da će se malo primiriti, uzeo je šalicu i otpio gutljaj čaja. "Već ste rekli da ste ovamo došli spasiti Tokio od uništenja?"

"To sam rekao."

"Od kakvog uništenja?"

"Od potresa", smrtno ozbiljno reče Žaba.

Katagiri je zinuo i pogledao Žabu. A Žaba je gledao u Katagirija i nije govorio ništa. Neko su vrijeme zurili tako jedan u drugog. A onda je red bio na Žabi da otvori usta. "Sprema se strahovito veliki potres. Tokio će pogoditi u 8 i 30 ujutro, 18. veljače. Tri dana od danas.

Mnogo jači potres od onog koji je pogodio Kobe prošli mjesec. Broj žrtava u takvom potresu vjerojatno bi prešao 150 tisuća - a uglavnom bi stradali u nesrećama u prijevozu: pri iskakanju iz tračnica, u vozilima koja se obrušavaju u ponor, u sudarima, kad se sruše nadvožnjaci i željeznički mostovi, uruše podvožnjaci i eksplodiraju cisterne s naftom. Zgrade će se pretvoriti u ruševine, a pod njima će ostati zgnječeni njihovi stanovnici. Posvuda će gorjeti, javni prijevoz će biti u rasulu, od kola hitne pomoći i vatrogasaca neće biti pomoći, ljudi će ležati posvuda i umirati. Sto pedeset tisuća njih! Pravi pakao. Ljudi će shvatiti kako je krhki pojam to intenzivno zajedništvo poznato kao 'grad'. Žaba je to rekao blago tresući glavom. "Epicentar će biti blizu podružnice u Sinduku."

"Blizu podružnice u Sinduku?"

"Da budem precizan, pogodit će točno ispod podružnice Tokijske poslovne banke u Sinduku."

Uslijedio je mučni tajac.

"A vi", reče Katagiri, "namjeravate spriječiti taj potres?"

"Točno", reče Žaba i kimne. "Upravo to namjeravam. Vi i ja spustit ćemo se ispod zemlje, ispod podružnice banke u Sinduku i uhvatit ćemo se u borbu na život i smrt s Crvom."

Kao djelatnik kreditnog odjela Tokijske poslovne banke, Katagiri se već borio u mnogim bitkama. Proživio je šesnaest godina svakodnevne borbe od dana kad je diplomirao na Sveučilištu i pridružio se osoblju banke. Jednom riječju, radio je kao utjerivač dugova - na mjestu koje ga nije činilo osobito omiljenim. Svi u njegovom odjelu radije su isplaćivali kredite, osobito u vrijeme ekonomske ekspanzije. U to vrijeme imali su toliko novca da je svaki zalog - bilo u zemlji, bilo u dionicama - bankarima bio dovoljno jamstvo da isplate koliko god se traži, što veći kredit, to bolja njihova reputacija u banci. Ali neki krediti nikad se više nisu vratili banci: zalijepili su se za dno lonca, govorilo se. Katagirijev je posao bio da se za njih pobrine. A kad je ekonomski mjehur od sapunice puknuo, posla je za Katagirija bilo sve više. Prvo su pale cijene dionica, potom cijene zemlje i jamstva su postala bezvrijedna. "Idi", zapovijedao mu je šef, "i iscijedi iz njih što god možeš."

Četvrt Kabukičo u Sinduku bila je labirint nasilja: tu se se miješali gangsteri starog kova, korejska mafija, kineska mafija, oružje i droga, novac se kretao tajnim putevima iz jedne mračne jazbine u drugu, a ljudi su nestajali kao da su isparili s lica zemlje. Zaranjajući u Kabukičo da utjera dug, Katagiri se ne jednom našao okružen mafijašima koji su prijetili da će ga ubiti, ali nikad se nije uplašio. Kakvu korist bi oni imali od toga da ubiju čovjeka koji radi za banku kao potrčko, dostavljač? Mogu ga izbosti nožem ako žele. Mogu ga pretući. Bio je idealan za taj posao: nije imao ni žene ni djece, roditelji su mu bili pokojni, a brat i sestra koje je odškolovala imali su već svaki svoju obitelj. Pa što ako ga i ubiju? To ni za koga ne bi ništa promijenilo - najmanje za Katagirija samog.

Katagiri se stoga nije uzrujavao, uzrujavali su se zlikovci oko njega kad su vidjeli kako je hladnokrvan i pribran. Ubrzo je u njihovu svijetu stekao glas čovjeka ledenih živaca. Ali sada je ledeni, pribrani Katagiri bio potpuno izgubljen. O čemu, do vruga, ta žabetina priča? O kakvom Crvu?

"Tko je Crv?" upita Katagiri, malko oklijevajući.

"Crv živi pod zemljom. Divovski je velik. Kad se naljuti, izaziva potrese", reče Žaba. "A ovog časa je užasno ljut."

"Zbog čega je ljut?" upita Katagiri.

"Nemam pojma", reče Žaba. "Nitko ne zna što Crv misli u toj svojoj mračnoj glavurini. Jedva da ga je tko vidio. Obično spava. To on zbilja voli: spavati i spavati u beskraj. Spava godinama - desetljećima - u toploj tami u podzemlju. Oči su mu atrofirale, kao što se moglo i očekivati, a mozak mu se pretvorio u kašu. Ako mene pitate, rekao bih da vjerojatno više uopće ništa ne misli, nego samo leži i osjeća svaki drhtaj i tutnjavu koji do njega dopru, upija ih u tijelo i tamo sprema. A onda, putem nekog kemijskog procesa, njih zamjenjuje gnjevom. Zašto do toga dolazi, nemam pojma. Nikad to nisam uspio shvatiti."

Žaba zašuti, promatrajući Katagirija, i pričekava da mu njegove riječi dopru do mozga. A onda nastavi: "Ali, molim vas, nemojte me pogrešno shvatiti. Ne osjećam nikakav osobni animozitet prema Crvu. Ne doživljam ga kao utjelovljeno zlo. Ne da bih mu htio biti prijatelj, to nikako: jednostavno mislim da je, što se tiče svijeta, na stanovit način ispravno da postoji biće kao što je on. Svijet je kao veliki kaput i trebaju mu džepovi različitih oblika i veličina. Ali u ovom času Crv je dosegao točku kad je preopasan da bi ga se ignoriralo. Sa svim različitim vrstama mržnje koje je upio i u sebi pohranio tijekom godina, njegovo srce i tijelo nabujali su do gargantuanskih dimenzija - većih no ikad prije. A da stvar bude gora, potres koji je prošli mjesec pogodio Kobe probudio ga je iz dubokog sna u kojem je uživao. Doživio je otkrovenje nadahnuto dubokim gnjevom: sad je i na njega došao red da izazove golemi potres i to će učiniti ovdje, u Tokiju. Znam o čemu govorim, gospodine Katagiri: dobio sam pouzdane obavijesti o vremenu i razmjerima potresa od mojih jako dobrih prijatelja među bubama." Žaba stisne usta i zatvori okrugle oči, očito shrvan umorom.

"Dakle, vi tvrdite", reče Katagiri, "da se vi i ja moramo zajedno spustiti ispod zemlje i boriti se s Crvom da bismo spriječili potres."

"Točno tako."

Katagiri posegne za šalicom čaja, podigne je i ponovno je odloži na stol. "Još ne razumijem", reče. "Zašto ste odabrali baš mene da idem s vama?"

Žaba pogleda Katagirija ravno u oči i reče: "Uvijek sam prema vama gajio najdublje poštovanje, gospodine Katagiri. Šesnaest dugih godina vi bez pogovora prihvaćate najopasnije i najnezahvalnije poslove - zadatke koje svi drugi izbjegavaju - i obavljate ih besprijekorno. Jako dobro znam kako je to za vas teško i uvjeren sam da ni vaši nadređeni, ni vaši kolege, dovoljno ne cijene vaša postignuća. Slijepi su, svi do jednoga. Ali vi, bez pohvale i bez unapređenja, a niste se niti jednom požalili.

I nije riječ samo o poslu. Kad su vam umrli roditelji, sami ste svojim rukama podigli mlađeg brata i sestru, odškolovali ih, omogućili im da steknu diplomu i čak im dogovorili brak, za sve to žrtvujući neopisivo mnogo vlastita vremena i novca i na štetu vlastitih izgleda za ženidbu. Unatoč tome, ni brat ni sestra ni jednom vam nisu zahvalili za sve što ste za njih učinili. Daleko od toga: ne iskazuju vam poštovanje i bešćutno preziru vašu ljubaznost. Po mojem mišljenju, njihovo je ponašanje neoprostivo. Najradije bi osobno ubio boga u njima u vaše ime. Vi, međutim, ne pokazujete ni trunku ljutnje.

Da budem sasvim iskren, gospodine Katagiri, naoko niste bogzna što, a niste ni osobito rječiti pa vas okolina često gleda s visoka. Ja, međutim, vidim kako ste vi razuman i odvažan čovjek. U cijelom Tokiju među milijunima njegovih stanovnika nema nikog drugog u kojeg se mogu tako pouzdati kao u vas da će se sa mnom boriti rame uz rame."

"Recite mi, gospodine Žaba...", reče Katagiri.

"Molim vas", reče Žaba i ponovno podigne prst. "Zovite me Žaba."

"Recite mi, Žabo," reče Katagiri, "kako to da tako mnogo znate o meni?"

"Pa, gospodine Katagiri, nisam sve ove godine žabario uzalud. U toku sam s važnim stvarima u životu."

"Ali ipak, Žabo," reče Katagiri, "ja nisam osobito snažan i ne znam ama baš ništa o onome što se događa ispod zemlje. Nemam snagu koja je potrebna za borbu s Crvom u tami. Siguran sam da možete naći nekoga tko je jači od mene - recimo, nekoga tko trenira karate ili komandosa iz obrambenih snaga."

Žaba zakoluta velikim očima. "Da budem iskren, gospodine Katagiri," reče on, "samo ću se ja boriti. Ali ne mogu to sam. To je ključno: treba mi vaša hrabrost i vaša strastvena odanost pravdi. Trebate mi da stojite iza mene i govorite: 'Samo tako, Žabo!' 'Super vam ide!' 'Znam da možete pobijediti!' 'Borite se za pravu stvar!'"

Žaba širom rastvori ruke, a onda ponovno rukama obraslim kožicama pljesne po koljenima.

"Pošteno ću vam reći, gospodine Katagiri, pomisao da ću se boriti s Crvom u tami i mene plaši. Godinama sam živio kao pacifist, ljubitelj umjetnosti, u skladu s prirodom. Tučnjava nije nešto što volim. Tučem se jer moram. A ova tučnjava će biti žestoka, u to sam siguran. Možda ne iziđem iz nje živ. Možda izgubim ud ili dva. Ali ne mogu - neću - pobjeći.

Kao što je Nietzsche rekao, najveća je mudrost nemati straha. Ono što od vas želim, gospodine Katagiri jest da sa mnom podijelite vašu priprostu hrabrost, da me podržite cijelim svojim srcem kao pravi prijatelj. Shvaćate li što vam govorim?"

Sve to Katagiriju je djelovalo kao potpuna besmislica, ali ipak je osjećao da, koliko god to nestvarno zvučalo, treba vjerovati sve što mu Žaba govori. Na Žabi - na izrazu njegova lica, u načinu govora - bilo je nekog jednostavnog poštenja koje ga je diralo ravno u srce. Nakon godina rada u najokrutnijem odjelu banke, Katagiri je razvio osjećaj za takve stvari. To je bio dio njega.

"Znam da vam je ovo vrlo teško, gospodine Katagiri. Golema Žaba bane vam u stan i traži od vas da povjerujete u neku nevjerojatnu priču. Vaša je reakcija posve prirodna. I stoga vam namjeravam podastrijeti dokaz da postojim. Recite mi, gospodine Katagiri, imali ste prilično problema pri utjerivanju zajma što ga je banka isplatila tvrtki Big Bear, nije li tako?"

"Točno", reče Katagiri.

"No, oni raspoložu s nizom iznuđivača koji rade potajno, a te su individue blisko povezane s mafijom. Rade na tome da tvrtku dovedu u stečaj kako bi se izvukli iz dugova. Službenik za kredite vaše banke istovario im je gomilu kesa a da ih nije propisno provjerio i, kao i obično, tko ostaje da počisti svinjariju nego vi, gospodine Katagiri. Ali nije vam lako boriti se s tim tipovima; ne daju se oni. A osim toga, možda ih štiti jedan moćni političar. Duguju vam sedamsto milijuna jena. To je situacija s kojom ste suočeni, je li tako?"

"Tako je."

Žaba širom raširi ruke, a velike mu se zelene kožice rastvore poput blijedih krila. "Ne brinite se, gospodine Katagiri. Prepustite sve meni. Do sutra ujutro stari će žabac riješiti sve vaše probleme. Opustite se i dobro se naspavajte."

Sa širokim smiješkom na licu Žaba ustane. A onda, spljoštivši se poput suhog bakalara, spuzne kroz prorez ispod zatvorenih vrata i Katagiri ostane sasvim sam. Dvije šalice za čaj na kuhinjskom stolu bile su jedini znak da je Žaba ikad bio u Katagirinom stanu.

Istog trenutka kad je Katagiri sutra ujutro stigao na posao, u devet, zazvonio je telefon na njegovom stolu.

"Gospodine Katagiri", reče muški glas. Zvučao je hladno i poslovno. "Zovem se Širaoka. Odvjetnik sam kompanije Big Bear. Moj me klijent nazvao jutros, u svezi neriješenog zajma. On bi želio da znate kako on preuzima punu odgovornost za povrat cjelokupnog iznosa koji se potražuje do navedenog datuma. On će vam također dati i potpisani memorandum u tom smislu. Njegov jedini zahtjev je da mu više kući ne šaljete Žabu. Ponavljam: on hoće da vi zamolite Žabu da ga više nikad ne posjeti kod kuće. Osobno nisam sasvim siguran da razumijem što sve ovo znači, ali vjerujem da je vama jasno, gospodine Katagiri. Jesam li u pravu?"

"U pravu ste", reče Katagiri.

"Nadam se da ćete biti tako ljubazni da moju poruku prenesete Žabi."

"Sigurno ću joj prenijeti. Vaš klijent nikad više neće vidjeti Žabu."

"Hvala vam. Do sutra ću vam prirediti memorandum."

"Drago mi je", reče Katagiri.

S druge strane veza se prekine.

Žaba je posjetio Katagirija u uredu u banci u vrijeme ručka. "Nagađam da se slučaj s kompanijom Big Bear za vas dobro razvija?"

Katagiri se s nelagodom osvrne oko sebe.

"Ne brinite", reče Žaba. "Samo me vi možete vidjeti. Ali sad sam siguran kako shvaćate da ja doista postojim. Ja nisam proizvod vaše mašte. Mogu poduzeti korake i dovesti do rezultata. Ja sam stvaran, živi stvor."

"Recite mi, gospodine Žaba..."

"Molim vas," reče Žaba i podigne jedan prst, "zovite me Žaba."

"Recite mi, Žaba," reče Katagiri, "što ste im učinili?"

"Ma, ništa osobito", reče Žaba. "Nešto sasvim jednostavno, ništa složenije od kuhanja prokulica. Samo sam ih malko prestrašio. Dašak psihološkog terora. Kao što je Joseph Conrad jednom napisao, istinska strava je ono što ljudi osjećaju u mašti. Ali sad to nije važno, gospodine Katagiri. Pričajte mi o slučaju Big Bear. Ide li sve dobro?"

Katagiri kimne i pripali cigaretu. "Čini se da ide."

"Onda, jesam li uspio steći vaše povjerenje s obzirom na predmet koji sam vam sinoć izložio? Hoćete li mi se pridružiti u borbi protiv Crva?"

Katagiri uzdahne, skine naočale i obriše ih. "Da vam pravo kažem, nisam oduševljen tom idejom, ali vjerojatno me to neće izvući."

"Ne", reče Žaba. "To je pitanje odgovornosti i časti. Vi možda niste oduševljeni idejom, ali nemamo izbora: vi i ja moramo se spustiti u podzemlje i suočiti se s Crvom. Ako slučajno izgubimo život pri tome, nitko neće za nama žaliti. A čak ako i uspijemo svladati Crva, nitko nas neće hvaliti. Nitko nikad neće znati da se ta krvoločna bitka odigrala duboko ispod njihovih nogu. Znat ćemo samo vi i ja, gospodine Katagiri. Kakav god bio ishod, bit će to samotna bitka."

Katagiri je neko vrijeme gledao vlastitu ruku, a potom promatrao dim što se dizao iz njegove cigarete. Napokon je progovorio. "Znate, gospodine Žaba, ja sam samo običan čovjek."

"Molim vas, zovite me Žaba", reče Žaba, ali Katagiri se nije dao smesti.

"Ja sam potpuno običan čovjek. I gore od običnog. Čelavim, raste mi mješina, prošli mjesec napunio sam četrdeset godina. Imam spuštenu stopala. Liječnik mi je nedavno rekao da sam na najboljem putu da obolim od dijabetesa. Ima tri mjeseca ili više otkako sam posljednji put spavao sa ženom - a i tad sam za to morao platiti. U mojem mi odjelu odaju stanovito priznanje zbog sposobnosti da utjeram dugove, ali nema tu stvarnog poštovanja. Ne postoji ni jedna jedincata osoba kojoj sam drag, bilo na poslu bilo u privatnom životu. Ne ide mi razgovor s ljudima, još sam slabiji u kontaktu s nepoznatima, tako da ne mogu steći prijatelje. Nemam sportskog dara, potpuno sam bez sluha, nizak sam, imam fimozu, kratkovidan sam - i imam astigmatizam. Živim užasnim životom. Samo žderem, spavam i serem. I uopće ne znam zašto živim. Zašto bi čovjek kao ja morao spašavati Tokio?"

"Zato, gospodine Katagiri, što Tokio može spasiti jedino čovjek kao vi. I upravo zbog ljudi kao što ste vi, ja pokušavam spasiti Tokio."

Katagiri ponovno uzdahne, ovaj put još dublje. "Onda dobro, što od mene očekujete?"

Žaba objasni Katagiriju svoj plan. Spustit će se u podzemlje u noći 17. veljače (jedan dan prije najavljenog potresa). Ući će kroz kotlovnicu u podrumu poslovnice Tokijske poslovne banke u Šinduku. Naći će se tamo kasno navečer (Katagiri će ostati u zgradi, pod izlikom da radi prekovre meno). Iza jednog dijela zida je okomiti otvor i Crva će naći na dnu kad se spuste niz ljestve od konopa duge 45 metara.

"Jeste li razradili taktiku za bitku?" upita Katagiri.

"Dakako da jesam. Nemamo izgleda svladati neprijatelja kao što je Crv bez taktike. On je ljigavi stvor; teško je reći gdje su mu usta, a gdje šupak. A velik je kao putnički vlak."

"Kakva je, dakle, taktika?"

Nakon stanke u kojoj je razmišljao, Žaba odgovori: "Hmmm, kako ono kažu - šutnja je zlato?"

"Hoćete reći da ne bih smio pitati?"

"Moglo bi se i tako reći."

"A što ako se u posljednji tren preplašim i pobjegnem. Što ćete onda učiniti, gospodine Žaba?"

"Žaba."

"Žaba. Što ćete onda učiniti?"

Žaba na trenutak razmisli i odgovori. "Nastavio bih se boriti sam. Izgledi da ga pobijem sam možda su mrvicu bolji nego izgledi Ane Karenjine da svlada lokomotivu koja juri prema njoj. Jeste li čitali 'Anu Karenjinu', gospodine Katagiri?"

Kad je čuo da Katagiri nije čitao roman, Žaba ga pogleda kao da želi reći: "kakva šteta". Žabi se očito vrlo svidjela "Ana Karenjina".

"Ipak, gospodine Katagiri, ne vjerujem da ćete me ostaviti da se borim sam. Toliko znam. To je pitanje muda - koja, nažalost, ja ne posjedujem. Ha, ha, ha, ha!" smijao se Žaba širom otvorivši usta. Nisu samo muda nedostajala Žabi. Nije imao ni zuba.

Neočekivane se stvari, međutim, ipak događaju.

Navečer 17. veljače, Katagiri su nastrijelili. Završio je svoje obilaske za taj dan i hodao je ulicom u Sinduku na povratku u banku kad je pred njega iskočio momak u kožnoj jakni. Lice mu je bilo bezizražajno, a u jednoj je ruci stezao mali crni pištolj. Pištolj je bio tako malen i tako crn da je izgledao kao igračka. Katagiri je piljio u predmet u muškarčevoj ruci a da pritom nije registrirao činjenicu da cilja u njega i da muškarac povlači okidač. Sve se dogodilo previše brzo: nije ni shvatio o čemu se radi. Ali, pištolj je opalio.

Katagiri je vidio kako cijev odskače i, u istom tom trenutku, osjetio je udar kao da ga je netko čekićem tresnuo po desnom ramenu. Nije osjetio bol, ali od udarca se srušio na pločnik koliko je dug i širok. Kožna aktovka koju je držao u desnoj ruci odletjela je u drugom smjeru.

Momak je ponovno naciljao u njega. Odjeknuo je drugi pucanj. Pred očima mu se natpis nad malim restoranom uz pločnik razletio u komadiće. Čuo je kako ljudi vrište. Naočale su mu odletjele i zamutilo mu se. Maglovito je bio svjestan da mu se muškarac približava s pištoljem uprtim u njega. Umrijet ću, pomislio je. Žaba je rekao da je prava strava ono što ljudi osjećaju u mašti.

Katagiri je isključio prekidač svoje mašte i utonuo u bestežinsku tišinu.

Kad se probudio, ležao je u krevetu. Otvorio je jedno oko, trenutak razgledao oko sebe, a onda otvorio i drugo oko. Prvo što mu se našlo u vidokrugu bio je metalni stalak kraj uzglavlja i cjevčica za infuziju koja se protezala od stalka do njegovog kreveta. Potom je vidio bolničarku, svu u bijelom. Shvatio je da leži na leđima, na tvrdom krevetu, odjeven u neki čudnovati komad odjeće ispod kojeg kao da je bio gol.

Pa da, pomislio je, hodao sam ulicom kad me neki tip nastrijelio. Vjerojatno u rame. Desno rame. U mislima je ponovno proživio prizor. Kad se sjetio malog crnog pištolja u muškarčevoj ruci, srce mu je neugodno poskočilo. Prokleti gadovi, htjeli su me ubiti, pomislio je. Ali čini se da sam se izvukao u komadu. Svega se sjećam. Ništa me ne boli. Ne samo da me ne boli: uopće ništa ne osjećam. Ne mogu podići ruku... Bolnička soba nije imala prozora. Nije mogao odrediti je li dan ili noć. Ranili su ga nešto prije pet poslijepodne. Koliko je od onda prošlo? Je li zakasnio na svoj noćni sastanak sa Žabom? Katagiri je pogledom potražio sat, ali bez naočala nije vidio na daljinu.

"Oprostite", zazvao je bolničarku.

"O, fino, napokon ste se probudili", reče bolničarka.

"Koliko je sati?"

Ona pogleda na sat. "Devet i petnaest."

"Navečer?"

"Ne budite ludi, pa jutro je!"

"Devet i petnaest ujutro?" Katagiri je zastenjao s mukom podižući glavu s jastuka. Krkljanje koje je dopiralo iz njegova grla zvučalo mu je kao tuđi glas. "Devet i petnaest ujutro 18. veljače?"

"Tako je", reče bolničarka i još jednom podigne ruku da provjeri datum na digitalnom satu. "Danas je 18. veljače 1995."

"Je li danas ujutro bio veliki potres u Tokiju?"

"U Tokiju?"

"U Tokiju."

Bolničarka zatrese glavom. "Koliko ja znam, nije."

On odahne s olakšanjem. Što god da se dogodilo, barem je otklonjena opasnost od potresa.

"Kakvo je stanje s mojom ranom?"

"S ranom?" upita bolničarka. "Kakvom ranom?"

"Ranom, gdje su me pogodili."

"Pogodili?"

"Da, kad sam ulazio u banku. Neki je momak pucao u mene. Mislim da me pogodio u desno rame."

Bolničarka mu se usplahireno osmjehne. "Žao mi je, gospodine Katagiri, ali nisu vas nastrijelili."

"Nisu? Jeste sigurni?"

"Sigurna sam kao što sam sigurna da ovo jutro nije bilo potresa."

Katagiri je bio izvan sebe od zaprepaštenja. "Pa koga vruga onda radim u bolnici?"

"Netko vas je našao kako ležite na ulici. U nesvijesti. U četvrti Šinđuku. Niste imali nikakvih izvanjskih ozljeda. Jednostavno niste bili pri svijesti. I još uvijek ne znamo zašto. Uskoro će doći liječnik. Morate razgovarati s njim."

Da je ležao na ulici, bez svijesti? Katagiri je bio siguran daje vidio kako pištolj cilja u njega i puca. Duboko je udahnuo i pokušao se sabrati. Za početak raščistit će sve činjenice.

"Dakle, vi mi kažete da ja ležim u ovom bolničkom krevetu, bez svijesti, od jučer rano uvečer, je li tako?"

"Tako je", reče bolničarka. "I imali ste zbilja tešku noć, gospodine Katagiri. Valjda su vas mučile more. Čula sam kako vičete: 'Žaba! Hej, Žaba.' To ste neprestano ponavljali. Imate prijatelja kojem je nadimak Žaba?"

Katagiri sklopi oči i osluhne polagano ritmičko udaranje srca koje je otkucavalo minute njegova života. Koliko se od onog što je pamtio doista dogodilo, a što je samo halucinacija? Postoji li Žaba uistinu i je li se Žaba borio s Crvom da zaustavi potres? Ili je to sve samo dio jednog dugog sna? Katagiri više pojma nije imao što je istina.

Te noći Žaba je došao u njegovu bolničku sobu. Katagiri se probudio i pod slabim ga svjetlom spazio kako sjedi na metalnoj stolici za sklapanje, leđima uza zid. Žabini veliki, izbuljeni zeleni kapci stisnuli su se u tanke proreze.

"Žaba!" zazvao ga je Katagiri.

Žaba je polako otvorio oči. Veliki bijeli trbuh mu se napuhavao i spuštao sa svakim dahom.

"Htio sam se naći s vama u kotlovnici one noći, kao što sam obećao", reče Katagiri.

"Ali tu sam večer doživio nesreću - nešto potpuno neočekivano - i doveli su me ovamo."

Žaba je lagano zatresao glavom. "Znam. Sve je u redu. Ništa ne brinite. Bili ste mi od velike pomoći u borbi, gospodine Katagiri."

"Bio sam vam od pomoći?"

"Da, jeste. Odlično ste se držali u snovima. To mi je i omogućilo da se borim s Crvom do kraja. Vama moram zahvaliti za svoju pobjedu."

"Ne shvaćam", reče Katagiri. "Cijelo sam vrijeme bio u nesvijesti. Hranili su me intravenozno. Ne sjećam se da sam išta radio u snovima."

"U redu je, gospodine Katagiri. I bolje da se ne sjećate. Cijela ta užasna bitka odigrala se u području mašte. To je najtočnija lokacija našeg bojnog polja. Tamo proživljavamo svoje pobjede i svoje poraze. Svatko od nas biće je ograničenog vijeka: svi se mi s vremenom moramo pripremiti na poraz. Ali kao što je Ernest Hemingway jasno uvidio, krajnja vrijednost našeg života ne određuje se onime kako pobjeđujemo nego kako gubimo. Vi i ja zajedno, gospodine Katagiri, uspjeli smo spriječiti da Tokio bude sravnjen sa zemljom. Spasili smo 150 tisuća ljudi iz ralja smrti. Nitko to ne shvaća, ali to smo mi postigli."

"Kako ste uspjeli svladati Crva? I što sam ja radio?"

"Dali smo sve od sebe u borbi do posljednje kapi krvi. Mi...", Žaba naglo zatvori usta i duboko udahne, "...mi smo se poslužili svim oružjem kojeg smo se mogli dokopati, gospodine

Katagiri. Upotrijebili smo svu hrabrost koju smo mogli prikupiti. Tama je bila saveznik našeg neprijatelja. Vi ste donijeli generator na pedalu i upotrijebili i zadnju trunku snage da ispunite prostor svjetlom. Crv vas je pokušao zastrašiti i natjerati u bijeg prikazama iz tame, ali vi se niste dali smesti. Tama se borila sa svjetlom u užasnoj bitki, a ja sam se na svjetlu uhvatio u kočac s čudovišnim Crvom. Omotao se oko mene i oblio me svojom gnusnom sluzi. Rastrgao sam ga u komadiće, ali on se i dalje opirao i nije htio umrijeti. Samo se dijelio na sitnije djeliće. A onda..."

Žaba je zašutio, ali onda ponovno progovorio, kao da crpi posljednje atome snage. "Fjodor Dostojevski je s nezapamćenom nježnošću opisao one koje je Bog napustio. Otkrio je onu dragocjenu kakvoću ljudskog postojanja u stravičnom paradoksu u kojem ljude koji su izmislili Boga na kraju taj isti Bog napušta. Boreći se s Crvom u tami prisjećao sam se Dostojevskijevih 'Bijelih noći'. Ja sam...", riječi su zamrle Žabi na usnama. "Gospodine Katagiri, bi li vam smetalo da časak odrijemam? Potpuno sam iscrpljen."

"Samo izvolite", reče Katagiri. "Samo se vi dobro naspavajte."

"Na kraju nisam uspio svladati Crva", reče Žaba i sklopi oči. "Uspio sam spriječiti potres, ali naša je bitka završila neriješeno. Ja sam njemu nanio ozlijede, i on meni. Ali da vam iskreno kažem, gospodine Katagiri..."

"Što je, Žaba?"

"Ja sam doista čista Žaba, ali istodobno sam i nešto što predstavlja cijeli svijet nežabstva."

"Hmmm, to uopće ne razumijem."

"Ni ja", reče Žaba i dalje sklopljenih očiju. "Takav osjećaj imam. Ono što vidite očima nije nužno i zbilja. Moj je neprijatelj, između ostalog, ja unutar mene. Unutar mene je ne-ja. Moj se um muti. Lokomotiva se bliži. Ali zbilja bih htio da razumijete što vam govorim, gospodine Katagiri."

"Umorni ste, Žabo. Spavajte. Bit će vam bolje."

"Polako se, polako vraćam u blato, gospodine Katagiri. A opet ... ja ..."

Žaba je izgubio vlast nad riječima i utonuo u komu. Ruke su mu se ovjesile skoro do poda, a velika široka usta razjapila. Naprežući se da usredotoči pogled, Katagiri je razabrao duboke posjekotine koje su prekrivale cijelo Žabino tijelo. Koža mu se osula masnicama, a na glavi mu je, tamo gdje su mu otkinuli komad mesa, zjapila duboka rupa.

Katagiri je dugo i pažljivo promatrao Žabu koji je sad sjedio omotan debelim ogrtačem sna. Čim izađem iz bolnice, pomislio je, kupit ću si "Anu Karenjinu" i "Bijele noći" i oboje pročitati. A onda ću povesti finu dugačku književnu diskusiju o njima sa Žabom.

Nije prošlo dugo, a Žaba se počeo trzati od glave do pete. Katagiri je isprva mislio da su to samo normalni automatski pokreti u snu, ali uskoro je shvatio da se vara. Bilo je nečeg neprirodnog u tome kako se Žabino tijelo trzalo, kao velika lutka koju trese netko odostraga. Katagiri je prestao disati i promatrao. Htio je pritrčati Žabi, ali nije mogao, bio je paraliziran.

Nakon nekog vremena Žabi je nad desnim okom iskočila velika kvrga. Sličan takav, golemi ružan čir izbio je Žabi na ramenu, a onda na boku, a onda mu se njima osulo cijelo tijelo. Katagiri nije znao što se događa sa Žabom. Zurio je u taj prizor, gotovo bez daha.

A onda se odjednom jedan čir raspuknuo uz glasni prasak. Koža se razletjela, a i iz čira se iscijedila ljepljiva tekućina od koje se prostorijom proširio užasan vonj. Cirevi su stali pucati jedan za drugim, njih dvadeset ili trideset, a koža i tekućina prskali su po prostoriji i lijepili se po zidovima. Nepodnošljiv smrad koji je izazivao mučninu ispunio je bolničku sobu. Tamo gdje su se rapsnuli čirovi na Žabinom su tijelu ostajale duboke, crne rupe iz kojih su migoljili i gmizali crvi svih oblika i veličina. Nabrekli bijeli crvi. Za njima su puzali sićušni stvorovi nalik stonogama i sablasno šuškali stotinama nožica. Beskrajni potok gamadi slijevao se iz rupa. Žabino tijelo - onu stvar koja je nekoć bila Žabino tijelo - prekrpio je taj sablasni porod tmine. Njegove su dvije goleme očne jabučice ispuznule iz duplji i pale na pod gdje su ih rastrgali crni kukci snažnih čeljusti. Gnijezda sluzavih crva puzala su po zidovima do stropa te prekrivala neonska svjetla i zavlačila se u požarni alarm.

I pod su prekrili crvi i kukci. Uspuzali su uz svjetiljku i zamračili svjetlo i, dakako, dogmizali su na Katagirijev krevet. U stotinama su se zavlačili pod pokrivač. Puzali su mu po

nogama, ispod pidžame, između bedara. Najsitniji crvi i ličinke zavukli su mu se u anus, uši i nozdrve. Stonoge su mu na silu otvorile usta i upuzale unutra jedna po jedna. Izbezumljen od očaja, Katagiri je vrisnuo.

Netko je pritisnuo prekidač i sobu je prelilo svjetlo. "Gospodine Katagiri!" vikne bolničarka.

Katagiri otvori oči prema svjetlu. Tijelo mu se kupalo u znoju. Kukci su nestali. Od njih je ostao samo užasan sluzavi osjećaj. "Opet ste ružno sanjali, ha? Baš ste mi jadni." Brzim, efikasnim pokretima bolničarka je priredila injekciju i zabola mu iglu u ruku. On je duboko udahnuo i ispustio dah. Srce mu se žestoko širilo i stezalo.

"Što ste to sanjali?"

Katagiri je s teškoćom razlikovao san od jave. "Ono što vidite očima nije nužno zbilja", rekao je naglas sam sebi.

"To je zbilja istina", reče bolničarka i nasmiješi se. "Posebno kad su posrijedi snovi."

"Žaba", promrmljao je.

"Nešto se dogodilo Žabi?" upita ona.

"Spasio je Tokio da ga ne uništi potres. Sam samcat."

"Baš fino", reče bolničarka i zamijeni njegovu gotovo praznu bocu za infuziju novom bocom.

"Bome nam u Tokiju više ne treba nikakvih strahota. Imamo već toga dosta."

"Ali to je platio životom. Gotov je. Mislim da se vratio u blato. Više nikad neće doći ovamo."

Bolničarka mu sa smiješkom obriše znoj s čela. "Vama je Žaba bio jako drag, je li tako gospodine Katagiri?"

"Ide lokomotiva", promrmljao je Katagiri. "Draži od svih." A onda je sklopio oči i utonuo u okrepljujući san bez snova.

Medenjaci

(Honey Pie)

"I tako je Masakiči napunio šape medom - s puno više meda nego što je mogao sam pojesti - i stavio je med u kanticu i spustio se s njim niz brdo, sve tamo do grada da proda med. Masakiči je bio medvjed broj jedan za med."

"Imaju medvjedi kanticu?" upita Sala.

"Masakiči je slučajno imao kanticu", rekao je Junpei. "Našao ju je na cesti i čim ju je vidio, zaključio je kako će mu jedan dan dobro poslužiti."

"I poslužila mu je."

"Zbilja mu je poslužila. I tako je medo Masakiči otišao u grad i našao jako dobro mjesto na trgu. Postavio je natpis: Superfina med. Skroz prirodan. Čaša dvjesto jena."

"Znaju medvjedi pisati?"

"Ne, naravno da ne znaju", reče Junpei. "Odmah kraj Masakičija sjedio je simpatični djedica s olovkom i njega je zamolio da mu napiše natpis."

"A medvjedi znaju brojati novac?"

"Apsolutno. Masakiči je živio s ljudima kad je bio mladunče I naučili su ga govoriti i brojati novac, i slične stvari. Osim toga, on je jako talentiran medvjed."

"Aha, znači da je ipak bio malo različit od običnih medvjeda."

"No, dobro, sasvim malo. Masakiči je bio malo poseban medvjed. Pa su ga se zato ostali medvjedi, koji nisu tako posebni, katkad klonili."

"Klonili?"

"Da, govorili su, na primjer, 'Ma vidi ti njega kako se drži kao da je poseban' i bježali od njega. A naročito Tonkiči, snagator. On je zbilja mrzio Masakičija."

"Jadni Masakiči!"

"Da, zbilja jadan. A k tome, Masakiči je izgledao kao najobičniji medvjed. I ljudi su zato govorili: 'U redu, zna brojati i zna govoriti, i sve to, ali na kraju krajeva, on je ipak medvjed.' Tako da Masakiči nije pripadao nijednom svijetu - ni medvjedem, ni ljudskom."

"Jadni mali Masakiči! Uopće nije imao prijatelja?"

"Nijednog. Znaš, medvjedi ne idu u školu, pa nemaju gdje pronaći prijatelje."

"Ja imam prijatelje", reče Sala. "U vrtiću."

"Naravno da imaš prijatelje", reče Junpei.

"Imaš ti prijatelje, Jun?" Sali je bilo predugačko govoriti striček Junpei, pa ga je zvala samo Jun.

"Tvoj tata je moj naj-najbolji prijatelj još odavno. A i tvoja mama."

"Lijepo je imati prijatelje."

"Zbilja je lijepo", reče Junpei. "To si dobro rekla."

Junpei je često Sali izmišljao priče prije spavanja. A kad god nešto nije razumjela, pitala bi ga da joj objasni. Junpei je dugo razmišljao o svakom odgovoru. Salina su pitanja uvijek bila prodorna i zanimljiva i, dok je razmišljao o njima, mogao je smisliti i nove zaplete za priču.

Sajoko je donijela čašu toplog mlijeka.

"Junpei mi priča priču o medvjedu Masakičiju", reče Sala. "On je medvjed broj jedan za med, ali nema prijatelja."

"Zbilja? On je veliki medvjed?" upita Sajoko.

Sala nesigurno pogleda Junpeija. "Je li Masakiči velik?"

"Nije baš velik", reče on. "Zapravo, prilično je sitan. Za medvjeda. Velik je otprilike kao ti, Sala. I ima jako umiljatu ćud. Kad sluša glazbu, ne sluša ni rock, ni punk, ni ništa slično. Voli sam samcat slušati Schuberta."

Sajoko je zapjevušila melodiju "Pastrve".

"On sluša glazbu?" upita Sala. "Ima CD plaver, ili tako nešto?"

"Jedan dan je našao na cesti veliki kazić. Uzeo gaje i odnio kući."

"Kako to da te silne stvari leže na cesti u brdima?" s dozom sumnjičavosti upita Sala.

"Pa, to je jako, jako strmo brdo i planinarima se počne vrtjeti u glavi i onda bacaju tone stvari koje im ne trebaju. Bacaju ih kraj ceste i govore 'Čovječe, ovaj ruksak je težak za krepati! Ne treba mi više kantica. Što će mi više ovaj kazić.' Eto tako. I zato Masakiči sve što treba nađe na cesti."

"Mama točno zna kako im je", reče Sajoko. "Katkad čovjek zbilja samo želi sve baciti."

"Ali ja ne", reče Sala.

"To je zato što si ti takvo pohlepno malo prase", reče Sajoko.

"Nisam ja pohlepna", pobunila se Sala.

"Nisi", reče Junpei i pronađe nježnije riječi da to kaže: "Ti si samo mlada i puna energije, Sala. A sad brzo popij mlijeko da ti mogu ispričati priču do kraja."

"U redu", reče ona, stegnuvši ručicama čašu, i pažljivo popije toplo mlijeko. A onda upita: "Kako to da Masakiči ne peče medenjake i prodaje ih? Mislim da bi ljudi u gradu više voljeli medenjake nego obični med."

"Dobro si to primijetila", reče Sajoko i osmjehne se. "Zamisli samo kakav bi to bio profit!"

"Pa da, stvaranje novih tržišta kroz dodanu vrijednost", reče Junpei. "Ova će djevojčica jednog dana postati prava poduzetnica."

Kad se Sala vratila u krevet, bilo je već gotovo dva ujutro. Junpei i Sajoko zavirili su u sobu da se uvjere da spava, a onda zajedno popili limenku piva za kuhinjskim stolom. Sajoko nije bila od velikog pića, a Junpei je još morao voziti do kuće.

"Oprosti što sam te dovukla ovako usred noći," reče ona, "ali nisam znala što da radim. Potpuno sam iscrpljena, a samo je ti možeš smiriti. A da zovem Takatsukija, ne dolazi u obzir."

Junpei kimne, otpije gutljaj piva i pojede jedan kreker s tanjura koji je stajao kraj njih. "Ne brini se ti za mene", reče on. "Budan sam dok sunce ne svane, a ceste su u ovo doba noći prazne. Nema trke."

"Radio si na priči?"

Junpei kimne.

"I kako ide?"

"Kao i uvijek. Ja ih pišem, oni ih objavljuju. Nitko ih ne čita."

"Ja ih čitam. Sve sam ih pročitala."

"Hvala. Zbilja si srce", reče Junpei. "Ali kratka priča izumire. Kao i šiber. Uostalom, ajmo pričati o Sali. Je li ovo već kad napravila?"

Sajoko kimne.

"Često?"

"Gotovo svake noći. U neko doba poslije ponoći dobije histerični napadaj i skače iz kreveta. Ne može se prestati tresti. I ne mogu je smiriti, plače i plače bez prestanka. Sve sam pokušala."

"I što misliš, u čemu je problem?"

Sajoko popije pivo do kraja i zagleda se u praznu čašu. "Mislim da je na televiziji previše gledala o potresu. To je bilo jednostavno previše za curicu od četiri godine. Budi se negdje u vrijeme kad se dogodio potres. Kaže da ju je neki čovjek probudio, netko koga ne pozna. Čovjek Potresnik. Hoće je strpati u tijesnu kutijicu - premalu da bilo tko stane unutra. Ona mu govori da neće u kutiju, ali on je počne natezati za ruku, tako jako da joj zglobovi škljocaju, i gura je unutra. I u tom trenutku ona vrisne i probudi se."

"Potresnik?"

"Jedan visok i koščat starac. Kad se Sala probudi iz tog sna, hoda po cijeloj kući i pali sva svjetla i traži ga: u garderobi, u ormariću za cipele u predsoblju, ispod kreveta, u svim ladicama komode. Ja joj govorim da je to bio samo san, ali ne sluša me. I neće se vratiti u krevet dok ne pregleda sva mjesta na koja se mogao sakriti. To traje najmanje dva sata, a do onda se ja već potpuno razbudim. Toliko sam neispavana da jedva stojim na nogama, a kamoli radim."

Sajoko gotovo nikad nije ovako otvoreno govorila o tome kako se osjeća.

"Pokušaj izbjegavati vijesti na televiziji", reče Junpei. "Nemoj ni paliti televizor. Ionako ovih dana prikazuju samo potres."

"Ma, više gotovo uopće ne gledam televiziju. Ali sad je prekasno. Potresnik se neprestano vraća. Bili smo kod doktora, ali on mi je samo dao neko sredstvo za spavanje, da mi srce bude na mjestu."

Junpei je neko vrijeme razmišljao.

"A da odemo u nedjelju u zoološki vrt? Sala kaže da bi htjela vidjeti pravog, živog medvjeda."

Sajoko stisne oči i pogleda ga. "Možda bismo mogli. Možda joj to popravi raspoloženje. Idemo - nas četvero. Ne sjećam se kad smo zadnji put išli u zoološki. Ti nazovi Takatsukija, može?"

Junpeiju je bilo trideset i šest godina, rodio se i odrastao u gradu Nišinomija u prefekturi Hjogo, u mirnom stambenom dijelu u okrugu Sukugava. Njegov je otac bio vlasnik dvije draguljarnice, jedne u Osaki, druge u Kobeu. Imao je šest godina mlađu sestru. Nakon što je neko vrijeme pohađao privatnu srednju školu u Kobeu, upisao se na sveučilište Vaseda u Tokiju. Položio je prijamni ispit i za ekonomiju i za književnost. Bez trunke oklijevanja odabrao je književnost i rekao roditeljima da je upisao ekonomiju. Nikad mu ne bi platili studij književnosti, a Junpei nije namjeravao potratiti četiri dragocjene godine proučavajući finese ekonomije. Jedino je želio studirati književnost i onda postati pisac.

Na sveučilištu se sprijateljio s Takatsukijem i Sajoko. Takatsuki je bio podrijetlom iz planinskog kraja u Naganu. Visok i krupnih ramena, u srednjoj školi bio je kapetan nogometne momčadi. Da bi napokon prošao prijamni ispit, dvije se godine morao pripremati i

učiti pa je bio godinu dana stariji od Junpeija. Po naravi praktičan i odrješit, izgledao je tako da su ljudi odmah padali na njega i prirodno je u svakoj skupini preuzimao ulogu vođe. Ali, imao je poteškoća s čitanjem; upisao se na književnost samo zato što je to bio jedini odsjek za koji je uspio položiti prijamni ispit. "Ma vrlo važno", govorio je na svoj pozitivan način. "Ionako ću postati novinar pa neka me nauče pisati."

Junpei nije razumio kakvu korist Takatsuki ima od toga da budu prijatelji. Junpei je pripadao onim ljudima koji vole sjediti sami u svojoj sobi i čitati knjige ili slušati glazbu, a u sportu je bio užasan. Nespretnan u kontaktu s nepoznatim ljudima, teško je nalazio prijatelje. Ipak, zbog kojeg god razloga, prvi put kad je vidio Junpeija na predavanju, Takatsuki kao da je odlučio da će postati prijatelji. Potapšao je Junpeija po ramenu i rekao mu: "Ej, ajmo nešto pojesti." I do kraja tog dana otvorili su jedan drugom dušu.

Takatsuki je bio u društvu s Junpeijem kad je primijenio isti pristup da se približi Sajoko. Potapšao ju je po ramenu i rekao: "Ej, što kažeš da nas troje odemo nešto pojesti?" I tako je stvorena njihova čvrsto povezana grupica. Junpei, Takatsuki i Sajoko sve su radili zajedno. Služili su se istim bilješkama s predavanja, ručali u menzi u studentskom domu, razgovarali o svojoj budućnosti uz kavu između predavanja, honorarno su radili na istim mjestima, odlazili u noćno kino i na rock koncerte, pješačili preko cijelog Tokija i pili toliko piva da su zajedno i povraćali. Drugim riječima, ponašali su se kao što se ponašaju studenti prve godine na cijelom svijetu.

Sajoko je bila prava tokijska cura. Rodila se u starom dijelu grada gdje stoljećima žive trgovci, a njezin otac imao je trgovinu u kojoj je prodavao fino izrađeni pribor i ukrase koji pristaju uz tradicionalnu japansku nošnju. Obitelj se već generacijama bavila tim poslom i imali su ekskluzivnu klijentelu među kojima je bilo i nekoliko poznatih glumaca iz kazališta kabuki. Sajoko je imala dva starija brata. Prvi je bio predviđen da naslijedi trgovinu, a drugi se bavio arhitekturom. Ona je maturirala u otmjenoj djevojačkoj privatnoj školi i upisala književnost na Vasedi, s namjerom da upiše poslijediplomski iz engleske književnosti i da se zaposli na sveučilištu. Mnogo je čitala, i ona i Junpei neprestano su jedan drugome davali romane i intenzivno njima razgovarali.

Sajoko je imala prekrasnu kosu i bistre oči. Govorila je tiho i bez prenemaganja, ali duboko u njoj krila se velika snaga. To su jasno pokazivala njezina izražajna usta. Uvijek je bila ležerno odjevena i nije se šminkala. Ali posjedovala je osebujan smisao za humor i lice joj se nestašno nabiralo u smiješku kad god je nešto duhovito primijetila. Junpeiju je u tim trenucima bila najljepša i znao je da je to djevojka za kojom je tragao. Nikad se još nije zaljubio dok nije sreo Sajoko. Pohađao je mušku srednju školu i jedva da je imao prilike upoznati koju djevojku.

Ali Junpei se nikako nije mogao osokoliti da svoje osjećaje prizna Sajoko. Znao je da, jednom kad mu riječi prijeđu preko usana, više nema povratka i da bi ona mogla pobjeći nekamo daleko, tamo gdje je on više ne može stići. U najmanju ruku, savršeno uravnotežen i ugodan odnos koji su imali Junpei, Takatsuki i Sajoko svakako bi se promijenio. Stoga je samom sebi rekao neka zasad pusti stvari kakve jesu, neka promatra i čeka.

Na kraju je Takatsuki prvi povukao potez. "Grozno mi je što ti to moram reći ovako s neba pa u rebra," rekao je on Junpeiju, "ali ja sam zaljubljen u Sajoko. Nadam se da te to ne smeta."

To je bilo negdje sredinom rujna. Takatsuki je objasnio kako su se on i Sajoko, gotovo pukim slučajem, upustili u vezu dok je Junpei preko ljetnih praznika bio kod kuće u Kansaju.

Junpei je pogledom fiksirao Takatsukija. Trebalo mu je nekoliko trenutaka da pojmi što se dogodilo, ali kad je shvatio, spoznaja je utonula u njega poput olovnog utega. Više mu nije preostajao nikakav izbor. "Ne," reče on, "ne smeta me."

"Tako mi je drago da to čujem!" reče Takatsuki i široko se osmjehne. "Samo sam se zbog tebe grizao. Jer nas troje imali smo nešto tako lijepo da mi se sad čini kao da sam te na neki način pretekao i izgurao. Ali, čuj, Junpei, to se jednom moralo dogoditi. To sigurno razumiješ. Ako ne sad, dogodilo bi se prije ili kasnije. Najvažnije je da ja želim da nas troje i dalje budemo prijatelji. Može?"

Sljedećih nekoliko dana Junpeiju se činilo kao da korača po dubokom pijesku. Markirao je predavanja i izostajao s posla. Ležao je na podu svog jednosobnog stana, jeo samo ostatke iz hladnjaka i natezao viski kad god mu je to palo na pamet. Ozbiljno je razmišljao o tome da prekine studij i odseli se u neki daleki grad, gdje nikoga ne pozna i gdje će do kraja života raditi neki fizički posao. Taj bi mu način života najbolje odgovarao, odlučio je.

Peti dan nakon što je prestao ići na predavanja, u Junpeijevom se stanu pojavila Sajoko. Imala je na sebi tamnoplavu majicu i bijele pamučne hlače, a kosu je stegnula u rep.

"Pa gdje si ti?" upita ga. "Svi su se već zabrinuli da ležiš mrtav u svojoj sobi. Takatsuki mi je rekao da provjerim jesi li živ. Mislim da je htio izbjeći susret s mrtvacem. Nije on tako hrabar kao što izgleda."

Junpei je rekao da mu nije bilo dobro.

"Pa da," rekla je ona, "a čini mi se i da si smršavio." Zagledala se u njega. "Hoćeš da ti priprelim nešto za jelo?"

Junpei je zavrtio glavom. Nije mu do jela, rekao je.

Sajoko je otvorila hladnjak i napravila grimasu kad je zavirila unutra. U hladnjaku su bile samo dvije limenke piva, davno pokojni krastavac i osvježivač za zrak. Sajoko je sjela kraj njega. "Ne znam kako da ovo kažem, Junpei, ali je li ti teško zbog Takatsukija i mene?"

Junpei je rekao da mu nije teško. I to nije bila laž. Nije mu bilo teško i nije se ljutio. Ako se i ljutio, ljutio se na samog sebe. Jer bila je najprirodnija stvar na svijetu da Takatsuki i Sajoko postanu ljubavnici. Takatsuki je imao sve kvalifikacije. On niti jednu. Jasno kao dan.

"Hoćemo jedno pivo po pola?" upita ga Sajoko.

"Može."

Uzela je limenku piva iz hladnjaka i rastočila ga u dvije čaše te jednu dodala Junpeiju. Pili su šutke, svaki za sebe.

"Nelagodno mi je uopće o tome govoriti," rekla je ona, "ali htjela bih da i dalje budemo prijatelji, Junpei. Ne samo sad, nego i kad budemo stari. Sasvim stari. Volim Takatsukija, ali trebam i tebe, na drukčiji način. Jesam li zbog toga sebična?"

Junpei nije znao kako da na to odgovori, ali niječno je zavrtio glavom.

Sajoko je rekla: "Razumjeti nešto i izraziti nešto oblikom koji vidiš vlastitim očima, dvije su posve različite stvari. Ali kad bi čovjek mogao jednako dobro izvesti oboje, život bi bio mnogo jednostavniji."

Junpei je zurio u njezin profil. Pojma nije imao što želi reći. Zašto meni mozak uvijek tako sporo radi? pitao se. Podigao je pogled i dugo je vremena napola fokusiranim očima pratio obris mrlje na stropu. Što bi se dogodilo daje prestigao Takatsukija i prvi priznao Sajoko da je voli? Na to Junpei nije znao odgovor. Sa sigurnošću je znao jedino da se takvo što nikako nije moglo dogoditi. Nikad.

Začuo je suze kako kaplju na tatami, čudnovato pojačan zvuk. Na trenutak se zapitao ne plače li on, a da toga nije svjestan. Ali onda je shvatio da Sajoko plače. Objesila je glavu među koljena ramena su joj se tresla, ali nije ispuštala nikakav zvuk.

Gotovo nesvjesno pružio je ruku i položio je na njezino rame. Potom ju je nježno privukao sebi. Nije se opirala. Obujmio ju je rukama i pritisnuo svoje usne na njezine. Sklopila je oči i dopustila usnama da se otvore. Junpei joj je namirisao suze i udahnuo joj dah iz usta. Osjetio je mekoću njezinih grudi na svojim prsima. Učinilo mu se kao da mu se u glavi sve stubokom premješta. Čak je to i čuo, kao da škripe svi zglobovi svijeta. Ali to je bilo sve. Kao da se odjednom osvijestila, Sajoko je povukla lice i odgurnula Junpeija.

"Ne", tiho je rekla i zatresla glavom. "Ne možemo to raditi. To je pogrešno."

Junpei se ispričao. Sajoko nije rekla ništa. Ostali su tako, šutke, dugo vremena. Kroz otvoreni prozor povjetarac je donio zvuk radija koji je svirao. Bila je to neka popularna pjesma. Junpei je bio siguran da će je se sjećati dok god bude živ. Ali zapravo, koliko god da se poslije trudio, nikad se više nije mogao sjetiti ni naslova ni melodije.

"Ne moraš se ispričavati", reče Sajoko. "Nisi ti kriv."

"Mislim da sam u konfuziji", reče on iskreno.

Ona je ispružila ruku i spustila je na njegovu. "Vrati se na faks, može? Sutra? Nikad nisam imala takvog prijatelja kao što si ti. Ti mi tako mnogo daješ. Nadam se da to znaš."

"Tako mnogo, ali ne dovoljno", rekao je on.

"To nije istina", rekla je ona i rezignirano spustila glavu. "To nikako nije istina."

Junpei je sutra otišao na predavanja i čvrsta trojka Junpei-Takatsuki-Sajoko ostala je zajedno sve do diplome. Junpeijeva kratkotrajna želja da nestane sama je nestala s gotovo čarobnom lakoćom. Kad ju je onog dana u svojem stanu držao u zagrljaju i pritisnuo svoje usne na njezine, nešto se u njemu smjestilo onamo gdje spada. U svakom slučaju, više nije bio konfuzan. Odluka je donesena, makar on nije bio taj koji ju je donio.

Sajoko je povremeno upoznavała Junpeija sa svojim prijateljicama iz srednje škole i izlazili su u četvero. S jednom od tih djevojaka razmjerno se često viđao i upravo s njom je prvi put spavao, neposredno prije dvadesetog rođendana. Ali srce mu je uvijek bilo negdje drugdje. Bio je prema njoj ljubazan i nježan i iskazivao joj poštovanje, ali nikad ni pravu strast ni odanost. Junpei je bio strastven i odan jedino dok je sam samcat pisao priče. Njegova je djevojka s vremenom negdje drugdje potražila istinsku toplinu. I to je postalo pravilo koje se bezbroj puta ponovilo.

Kad je Junpei diplomirao, njegovi su roditelji otkrili da je studirao književnost a ne ekonomiju i situacija se poprilično zaoštrila. Otac je zahtijevao da se vrati u Kansai i preuzme obiteljsku tvrtku, ali Junpeiju to nije bilo ni na kraj pameti. Htio je ostati u Tokiju i pisati prozu. Ni na jednoj strani nije bilo volje za kompromisnim rješenjem i izbila je žestoka svađa. Izgovorilo se svašta što se nije smjelo izgovoriti. Junpei više nikad nije vidio roditelje i bio je uvjeren da tako mora biti. Za razliku od sestre koja je uvijek uspijevala postići kompromis i složiti se s roditeljima, Junpei se s njima još od djetinjstva vječno sukobljavao. Dakle, mislio je s gorkim smiješkom, naposljetku su ga razbaštinili: časni roditelji konfučijanci odriču se razmetnoga piskarala - kao da živimo u dvadesetim godinama.

Junpei nikad nije ni tražio stalni posao, već se snalazio uz niz honorarnih poslova kojima je zarađivao za život dok je i dalje pisao. Kad god je završio priču, pokazao ju je Sajoko, da čuje njezino iskreno mišljenje, a onda je preradio prema njezinim primjedbama. Priču je prerađivao i prerađivao, pomno i strpljivo, sve dok je ona ne bi proglasila dobrom. Nije imao drugog mentora osim nje i nije pripadao ni jednoj književnoj skupini. Jedino slabašno svjetlo koje ga je vodilo bili su Sajokini savjeti.

Kad mu je bilo dvadeset i četiri godine, jedna je njegova priča osvojila nagradu književnog časopisa za novog pisca, a i nominirali su je za nagradu Akutagava, prestižni ulaz u uspješnu književnu karijeru. Sljedećih pet godina, četiri puta su ga nominirali za nagradu Akutagava, ali nikad je nije dobio. Ostao je kandidat koji vječno obećava. Tipični komentar člana ocjenjivačkog suda glasio je: "Za tako mladog autora, piše vrhunski i jednako je uspješan u kreaciji prizora i psihološkoj analizi. Ali autor ima tendenciju da se s vremena na vrijeme prepusti sentimentu, a njegovom radu nedostaje svježine i romanesknog zamaha."

Takatsuki je to čitao i smijao se. "Ovi su frajeri potpuno pomahnitali. Koji je to vrug 'romaneskni zamah'? Pravi ljudi ne služe se takvim riječima. 'Sukijakiju koji smo danas jeli nedostaje govedinastog zamaha.' Jesi ikad čuo da netko izgovori nešto takvo?"

Junpei je do tridesete objavio dvije zbirke kratkih priča: "Konj na kiši" i "Grožđe". "Konj na kiši" prodao se u deset tisuća primjeraka, "Grožđe" u dvanaest. Riječima njegova izdavača, to nije loša naklada za zbirke kratkih priča novog pisca. Kritike su uglavnom bile povoljne, ali nitko nije njegov rad strastveno kovao u zvijezde. Junpeijeve priče uglavnom su opisivale tijek neuzvraćene mladalačke ljubavi. Uvijek su završavale mračno i pomalo sentimentalno. Svi su se slagali da su dobro napisane, ali nije bilo dvojbe da izrazito odskaču od literature koja je u to vrijeme bila u modi. Junpei je pisao lirskim stilom, a zapleti su mu bili razmjerno staromodni. Čitatelji njegove generacije tražili su inventivniji stil i smjelije sadržaje. Napokon, bilo je to vrijeme video igrice i rapa. Junpeijev urednik nagovarao ga je da se okuša u romanu. Ako uvijek bude pisao samo pripovijetke, neprestano će prežvakavati već

viđeni materijal i njegov će fikcionalni svijet presahnuti. Pisanje romana može piscu otvoriti posve nove svjetove. A gledano iz praktičnog kuta, romani privlače mnogo veću pozornost nego pripovijetke. Ako želi dugoročnu karijeru, mora shvatiti da je pisanje isključivo kratkih priča težak način da se zaradi za život.

Ali Junpei je bio rođen pisac pripovijetki. Zatvarao se u sobu, pustio sve ostalo k vragu i proizveo prvu verziju u samo tri dana usredotočenog napora. Nakon još četiri dana brušenja i poliranja, predao bi rukopis Sajoko i uredniku na čitanje, a onda ga još brusio i polirao u skladu s njihovim primjedbama. Ali u tom je prvom tjednu uglavnom dobio ili izgubio bitku. Tad se kristaliziralo sve što je bilo važno u priči. A taj je način rada odgovarao njegovu karakteru: potpuna koncentracija napora u nekoliko kratkih dana; potpuna koncentracija metaforike i jezika. Kad je samo pomislio na pisanje romana, Junpei bi osjetio iscrpljenost. Kako bi uopće mogao mjesecima održati i kontrolirati taj stupanj duhovne koncentracije? Ta mu vrst tempa nikako nije sjedala.

A trudio se. Trudio se i trudio i uvijek završio poražen. I napokon je odustao. Svidalo mu se to ili ne, morat će za život zarađivati pisanjem pripovijetki. To je njegov stil. Koliko god se naprezao, vlastiti karakter ne može promijeniti. Ne možeš od odličnog drugog baznog igrača napraviti udarača.

Za skromni samački život Junpeiju nije trebalo mnogo novca. Čim je zaradio dovoljno da mu neko vrijeme potraje, prestao je prihvaćati poslove. Osim sebe, morao je hraniti samo još svoju šutljivu mačku. Djevojke s kojima je hodao uvijek su bile nezahjevne vrste, ali čak i takve s vremenom bi mu počele ići na živce i smislio bi neki izgovor da prekine vezu. Katkad, možda jednom mjesečno, budio se u neko čudno vrijeme usred noći obuzet nečim vrlo blizu panici. Nikad ništa neću postići, govorio je sam sebi. Mogu se batrgati koliko god hoću, ali nikad ništa neću postići. Tad bi se ili prisilio da sjedne za stol i piše, ili bi pio sve dok više nije mogao držati oči otvorene. Osim tih trenutaka, živio je mirno i bez problema.

Takatsuki je dobio posao koji je oduvijek priželjkivao - kao novinar u najjačim novinama. Budući da nikad nije učio, nije se mogao pohvaliti dobrim ocjenama na fakultetu, ali na razgovorima za posao ostavio je više nego pozitivan dojam i praktički su ga isti čas zaposlili. Sajoko je upisala poslijediplomski, kao što je i planirala. Život im je tekao glatko kao po koncu. Vjenčali su se šest mjeseci poslije diplome u obredu veselom i žustrom poput samog Takatsukija. Na medeni su mjesec otputovali u Francusku i potom kupili dvosobni stan samo nekoliko postaja udaljen od poslovnog središta Tokija. Junpei im je dolazio na večeru nekoliko puta tjedno i mladenci su ga uvijek srdačno dočekivali. Kao da su se ugodnije osjećali kad je s njima i Junpei nego kad su sami.

Takatsuki je uživao u novinama. Prvo su ga rasporedili u crnu kroniku tako da je jurio s jednog mjesta tragedije na drugo i pritom se nagledao koliko hoćeš mrtvaca. "Sad mogu gledati mrtvaca I ostati mrtav hladan", govorio je. Tijela koja je vlak prezeo napola, tijela pougljenjena u požaru, pocrnjela od starosti, napuhnuti leševi utopljenika, žrtve pucnjave čiji se mozak razletio, raskomadana tijela kojima su odrezali glave i ruke. "Po čemu god da se jedan komad mesa razlikuje od drugoga dok smo živi, kad umremo svi smo isti", rekao je. "Samo potrošena ljuska."

Takatsuki je katkad imao toliko posla da kući nije dolazio prije jutra. Tad bi Sajoko nazvala Junpeija. Znala je da je često cijelu noć budan.

"Radiš? Možeš pričati?"

"Naravno da mogu", rekao bi joj. "Ne radim ništa posebno." Razgovarali su o knjigama koje su pročitali ili o stvarima koje su im se događale u svakodnevnom životu. Onda su pričali o starim vremenima, kad su još svi bili slobodni, divlji i spontani. Takvi su razgovori neizbježno budili uspomene na onaj trenutak kad je Junpei držao Sajoko u zagrljaju; na njezine usnice glatke na dodir, na miris njezinih suza, mekoću njezinih grudi uz njega, na prozirno ranojesenje sunčevo svjetlo što se slijeva na tatamijem prekriven pod njegovog stana - nikad ništa od toga nije zaboravio.

Ubrzo nakon što je napunila trideset godina, Sajoko je ostala u drugom stanju. Radila je kao asistentica na fakultetu, ali uzela je dulji dopust radi djeteta. Njih troje smišljali su imena, ali na kraju su se odlučili za Junpeijev prijedlog - Sala.

"Sviđa mi se kako zvuči", rekla mu je Sajoko.

Porod je protekao bez komplikacija i te su se noći prvi put nakon dugo vremena Junpei i Takatsuki našli zajedno bez Sajoko. Junpei je donio bocu malt viskija da proslave i zajedno su je ispraznili za kuhinjskim stolom.

"Zašto vrijeme ovako munjevito brzo leti?" rekao je Takatsuki, s rijetko dubokim osjećajem. "Čini mi se kao da sam još jučer bio brucoš, onda sam upoznao tebe pa Sajoko i nisam se još ni snašao, a već sam otac. Čudno je to, kao da gledam film koji se ubrzano premotava unaprijed. Ali ti to ne razumiješ, Junpei. Ti i sad živiš potpuno isto kao na faksu. Kao da nikad nisi prestao biti student. Imaš vražju sreću."

"Ma kakvu sreću", rekao je Junpei, ali znao je kako je Takatsukiju. Sajoko je postala majka. To je za Junpeija bio jednako veliki šok kao za Takatsukija. Zupčanicu svijeta su zaškripali i uz glasni ka-šššk pokrenuli se malo naprijed, a Junpei je znao da se nikad neće vratiti natrag. Nije jedino bio siguran kako bi se zbog toga trebao osjećati.

"Nisam ti ovo mogao ranije reći," rekao je Takatsuki, "ali siguran sam da si se Sajoko više sviđao ti nego ja." Prilično se podnapio, ali pogled mu je bio ozbiljniji no inače.

"To su ludosti", nasmiješi se Junpei.

"Vraga ludosti. Znam valjda o čemu pričam. Ti znaš slagati zgodne riječi na stranicu, ali pojma nemaš o ženskim osjećajima. Utopljenik bi se bolje snašao od tebe. Ti ni izdaleka nisi shvaćao što ona osjeća prema tebi, ali ja sam si mislio, neka se goni sve, zaljubljen sam u nju i bolju od nje ne mogu naći i zato je moram imati. I sad mislim da je ona najbolja ženska na cijelom svijetu. I još mislim da je moje pravo da je imam."

"Nitko ni ne kaže da nije", rekao je Junpei.

Takatsuki je kimnuo. "Ali ti još ne shvaćaš. Zapravo ne. Jer si glup kao cipela. Ali nema veze. Briga me što si glup. Nisi ti tako loš. Pazi, pa ti si ipak dao ime mojoj kćeri."

"U redu, u redu", rekao je Junpei, "ali i dalje ne shvaćam ništa kad se radi o važnim stvarima."

"Točno. Kad se radi o bilo čemu što je bar malo važno, ti ne shvaćaš baš ništa. Nije mi jasno kako uspijevaš pisati prozu."

"No, dobro, to je nešto sasvim drugo."

"Uglavnom, sad nas je četvero", rekao je Takatsuki i kao daje uzdahnuo. "No, pitam se. Nas četvero. Četvero. Može li to biti dobar broj?"

Neposredno prije Salinog drugog rođendana Junpei je doznao da su Takatsuki i Sajoko pred razvodom. Kad mu je priopćila tu vijest, Sajoko je zvučala kao da se malko ispričava. Takatsuki ima ljubavnicu otkako je Sajoko ostala u drugom stanju, rekla mu je, i gotovo više i ne dolazi kući. Neka ženska koju je upoznao na poslu. Junpei nije uspijevao shvatiti to što je čuo, bez obzira na sve pojedinosti koje mu je Sajoko navela. Zašto bi si Takatsuki našao drugu? One noći kad se Sala rodila izjavio je da je Sajoko najbolja ženska na cijelom svijetu i te su mu riječi izvirale iz dubine duše. Osim toga, obožavao je Salu. Zašto je, usprkos svemu tome, ostavio obitelj?

"Gledaj, neprestano sam kod vas, večeram s vama, je li tako? Ali nikad nisam ništa naslutio. Izgledali ste mi kao utjelovljenje sreće - savršena obitelj."

"Istina", rekla je Sajoko i blago se osmjehnula. "Nismo ti lagali niti smo se pretvarali. Ali na stranu sve to, on si je našao curu i nikad više ne možemo imati ono što smo imali. Zato smo se odlučili rastati. Nemoj da te to previše muči. Sigurna sam da će sada mnogo toga biti bolje, na razne načine."

"Na razne načine", rekla je. Svijet je pun nerazumljivih riječi, mislio je Junpei.

Sajoko i Takatsuki rastali su se nekoliko mjeseci kasnije. Bez ikakvih problema su se dogovorili o nekoliko važnih pitanja, bez ogorčenog predbacivanja, bez sporova i sukoba. Takatsuki se preselio svojoj djevojci; posjećivao je Salu jednom tjedno i svi su se složili kako

je dobro da i Junpei bude u to vrijeme nazočan. "Tako je lakše za oboje", rekla je Sajoko Junpeiju. Lakše? Junpei se osjećao kao da je naglo ostario, premda je tek navršio trideset i tri godine.

Sala je Takatsukija zvala "tata", a Junpeija "Jun". Njih četvero tvorili su čudnovatu pseudo-obitelj. Kad god su se okupili, Takatsuki je postajao onaj stari govornjivi Takatsuki, a Sajoko se ponašala savršeno prirodno, kao da se ništa nije dogodilo. Ako išta, držala se čak prirodnije nego prije, bar koliko je Junpei vidio. Sala nije uopće znala da su joj se roditelji rastali. Junpei je savršeno igrao ulogu koja mu je dodijeljena, bez i najmanjeg prigovora. Njih troje su se uzajamno zadirkivali kao uvijek i pričali o starim vremenima. Junpeiju je u svemu tome bilo jasno jedino da svi troje to očito trebaju.

"Hej, Junpei, daj mi reci", rekao je Takatsuki jedne večeri u siječnju kad su njih dvojica krenuli kući, a dah im se bijelio na studenom zraku. "Imaš neku s kojom se misliš oženiti?"

"Ovog časa ne", rekao je Junpei.

"Nemaš curu?"

"Ne, nemam."

"Zašto se ne spojite ti i Sajoko?"

Junpei je zaškiljio prema Takatsukiju kao da je on neki predmet koji preintenzivno blista.

"Zašto?" upitao je.

"Zašto?! Kako to misliš, zašto? Pa to je valjda očito! Ako ni zbog čega drugoga, onda zato što si ti jedini muškarac za kojeg bi htio da Sali bude otac."

"I samo zbog toga misliš da bih se trebao oženiti sa Sajoko?"

Takatsuki je uzdahnuo i krupnom ručetinom obgrlio Junpeija oko ramena.

"Što je? Ne sviđa ti se ideja braka sa Sajoko? Ili te smeta što bi stao u moje cipele?"

"Nije to problem. Pitam se samo ima li tu mjesta za pogodbe takve vrste. To je ipak pitanje pristojnosti."

"Nije ovo pogodba", rekao je Takatsuki. "I nema nikakve veze s pristojnošću. Ti voliš Sajoko, ne? Voliš i Salu, ne? To je najvažnije. Znam da ti imaš svoje komplekse. U redu. Neka ti bude. Ali meni se čini da bi rado skinuo gaće a da ne skinješ hlače."

Junpei nije ništa rekao i Takatsuki je utonuo u neobično dugu šutnju. Rame uz rame, otpješačili su niz ulicu do postaje, otpuhujući bijeli dah u tamu. "U svakom slučaju," rekao je Junpei, "ti si totalni idiot."

"Moram ti odati priznanje", rekao je Takatsuki. "Imaš sto posto pravo. Ne mogu to zaniijekati. Uništavam vlastiti život. Ali kad ti kažem, Junpei, ne mogu si pomoći. Nema načina da to prekinem. Ne znam ništa bolje od tebe zašto se to moralo dogoditi. Niti mogu ponuditi bilo kakvo opravdanje. Jednostavno se dogodilo. A da se nije dogodilo sad i ovdje, nešto slično bi se dogodilo prije ili kasnije."

Junpeiju se činilo da je već čuo ovaj govor. "Sjećaš se što si mi rekao one noći kad se rodila Sala? Da je Sajoko najbolja ženska na svijetu i da nikad nećeš naći nikoga tko bi je mogao zamijeniti."

"A to i dalje stoji. U tom se pogledu ništa nije promijenilo. Ali sama ta činjenica zna katkad sve pokvariti."

"Ne znam što hoćeš time reći", rekao je Junpei.

"I nikad nećeš znati", rekao je Takatsuki i zatresao glavom. Njegova je uvijek bila zadnja.

Prošle su dvije godine. Sajoko se nikad nije vratila na mjesto asistentice na fakultetu. Junpei je nagovorio prijatelja urednika da joj povjeri nešto na prijevod i pokazalo se da ima za to iznimno mnogo smisla. Posjedovala je dar za jezike i znala je pisati. Posao je obavila brzo, točno i efikasno pa se urednika dovoljno dojmila da joj sljedeći mjesec preda novi tekst koji je zahtijevao znatnu književnu prevodilačku vještinu. Honorar nije bio osobit, ali uz ono što je Takatsuki slao, Sajoko i Sala mogle su udobno živjeti.

Nastavili su se svi nalaziti najmanje jednom tjedno, kao i uvijek. Kad god Takatsuki nije mogao doći zbog hitnih obveza, Sajoko, Junpei i Sala večerali su zajedno. Za stolom je bilo tiho bez Takatsukija i razgovor je skretao na čudnovato prizemne teme. Netko tko ih ne pozna zaključio bi da su njih troje tipična obitelj. Junpei je nastavio postojano proizvoditi niz pripovijetki i svoju je četvrtu zbirku, "Tihi mjesec", objavio kad je napunio trideset pet godina. Zbirka je dobila nagradu rezerviranu za renomirane pisce i prema naslovnoj priči snimljen je film. Junpei je također napisao pregršt glazbenih kritika, knjigu o ukrasnim vrtovima i preveo je zbirku kratkih priča Johna Updikea. Sve je dobro primljeno. Razvio je vlastiti osobni stil koji mu je omogućavao da preobrazi najrezonantnije zvukove i najfinije gradacije svjetla i boje u sažetu, uvjerljivu prozu. Stječući postupno književnu reputaciju, stekao je stalne čitatelje i razmjerno siguran prihod.

I dalje je ozbiljno razmišljao o tome da zaprosi Sajoko. Više no jednom probdjeo je cijelu noć jer je mislio tome i neko vrijeme nije bio u stanju raditi. Ali ipak se nije mogao odlučiti. Što je više o tome mislio, više mu se činilo da njegovim odnosom sa Sajoko neprestano upravljaju drugi. Njegov je položaj uvijek pasivan. Takatsuki je taj koji je s cijele godine odabrao njih dvoje i stvorio trojac. A onda je uzeo Sajoko, oženio se s njom, napravio joj dijete i razveo se od nje. I sad je Takatsuki taj koji nagovara Junpeija da se oženi s njom. Junpei je volio Sajoko, naravno. To nije bilo u pitanju. I sad je idealno vrijeme da se s njom spoji. Vjerojatno ga ne bi odbila. Ali Junpei nije mogao da ne misli kako je sve malko presavršeno. Što je još uopće ostalo o čemu bi on mogao odlučiti? I tako je i dalje razmišljao. I nije donosio odluku. A onda je udario potres.

Junpei je bio u Barceloni, pisao je članak za časopis avionske kompanije. Vratio se uvečer u hotel i dočekale su ga televizijske slike cijelih ulica srušenih zgrada i crnih oblaka dima. Izgledalo je kao poslije zračnog napada. Budući da su vijesti bile na španjolskom, Junpeiju je trebalo neko vrijeme da shvati koji to grad gleda, ali mora da je to bio Kobe. Za oko mu je zapelo nekoliko poznatih dijelova grada koji su mu djelovali poznato. Autocesta kroz Ašiju se srušila. "Ti si iz Koba, ne?" upitao ga je fotograf s kojim je radio na članku.

"Bome jesam", rekao je Junpei.

Ali nije se javio roditeljima. Raskol je bio predubok i predugo je trajao i više nije bilo nade za pomirenje. Odletio je natrag u Tokio i nastavio normalno živjeti. Nije uopće palio televizor i jedva da je tu i tamo zavirio u novine. Čim je netko spomenuo potres, zašutio bi kao riba. Bila je to jeka iz prošlosti koju je davno pokopao. Od mature nije nogom stupio na te ulice, ali ipak, prizori razaranja razgrebli su nezarasle rane koje su ostale skrivene duboko u njemu. Kobna katastrofa gigantskih razmjera kao da je promijenila neke vidove njegova života - tiho, ali temeljito. Junpeija je obuzeo posve nov osjećaj izolacije. Nema korijena, mislio je. Ni sa čim nisam povezan.

Rano ujutro u nedjelju, kad su planirali da će svi ići u zoološki vrt pokazati Sali medvjede, Takatsuki je nazvao da javi kako mora letjeti u Okinavu. Napokon je uspio iskamčiti od guvernera obećanje za jednosatni intervju u četiri oka. "Žao mi je, ali morate u zoološki bez mene. Valjda se gospodin Medo neće naljutiti što me nema."

I tako su Junpei i Sajoko odveli Salu u Zoološki vrt u Uenu. Junpei je podigao Salu u naručje da vidi medvjede. Prstićem je pokazala najvećeg, najcrnjeg medvjeda i upitala: "Je li ono Masakiči?"

"Ne, ne, to nije Masakiči", rekao je Junpei. "Masakiči je manji i izgleda bistrije. To je grubijan Tonkiči."

"Tonkiči!" vikala je Sala i vikala, ali medvjed nije obraćao pozornost. Tad je pogledala Junpeija i rekla mu, "Ispričaj mi priču o Tonkičiju."

"To će teško ići", reče Junpei. "O Tonkičiju baš nema previše zanimljivih priča. On je samo obični medvjed. Ne zna govoriti ni brojati novac kao Masakiči."

"Ali sigurna sam da mi možeš reći bar jednu dobru stvar o njemu. Jednu."

"Imaš potpuno pravo", reče Junpei. "Bar se jedna dobra stvar može ispričati čak i o najobičnijem medvjedu. Pa da, umalo sam zaboravio. Dakle, Tonkiči..."

"Tonkiči!" ispravi ga pomalo nestrpljivo Sala.

"Ah da, oprost. Dakle, Tonkiči je jednu stvar radio zbilja dobro, a to je lov na losose. Otišao bi do rijeke, čučnuo iza stijene i - cak! - već je zgrabio lososa. Moraš zbilja biti brz kao munja da uhvatiš lososa u vodi. Tonkiči nije bio najbistriji medvjed na planini, ali mogao je nahvatati više lososa od svih drugih medvjeda. Više nego što ih je uopće mogao pojesti. Ali nije se mogao spustiti u grad da proda višak lososa jer nije znao govoriti."

"To je bar lako", reče Sala. "Trebao je samo zamijeniti svoj višak lososa za Masakičijev višak meda."

"Imaš pravo", reče Junpei. "I baš je to Tonkiči odlučio napraviti. Ti i on došli ste na istu ideju. Tako su se Tonkiči i Masakiči mijenjali, losos za med i med za losos, i vrlo brzo su se zbilja zbližili. Tonkiči je shvatio da se Masakiči ne pravi važan, a Masakiči je shvatio da Tonkiči nije takav grubijan kako izgleda. I dok si rekao keks postali su najbolji prijatelji. Razgovarali su o svemu. Izmjenjivali su poslovne tajne. Pričali su jedan drugome viceve. Tonkiči je vrijedno lovio losose, a Masakiči je vrijedno skupljao med. Ali jednoga su dana lososi nestali iz rijeke, kao rukom odneseni."

"Odnoseni kakvom rukom?"

"Tako se kaže kad nešto neočekivano nestane", objasni Sajoko. "To znači naglo, odjednom."

"Lososi su odjednom nestali?" upita Sala ozbiljna lica. "Ali zašto?"

"No, svi lososi svijeta su se skupili i odlučili da više neće plivati u toj rijeci jer je ondje medvjed po imenu Tonkiči, a on jako vješto hvata losose. I tako Tonkiči više nikad nije uhvatio niti jednog lososa. Najveći mu je uspjeh bio tu i tamo uloviti mršavu žabu i pojesti je, ali ništa na svijetu nema tako bljutav okus kao mršava žaba."

"Jadni Tonkiči!" reče Sala.

"I zato je Tonkiči na kraju završio u zoološkom vrtu?" upita Sajoko.

"No, to je jako duga priča", reče Junpei i pročisti grlo. "Ali u grubim crtama, da, tako je."

"Pa zašto Masakiči nije pomogao Tonkičiju?" pitala je Sala.

"Htio mu je pomoći, naravno. Pa bili su najbolji prijatelji. Tome služe prijatelji. Masakiči je davao svoj med Tonkičiju - i to besplatno! Ali Tonkiči mu je rekao, 'Ne mogu dopustiti da mi daješ med. To bi bilo iskorištavanje.' Masakiči mu je rekao, 'Tonkiči, ne moraš se sa mnom tako službeno ponašati. Da sam ja na tvom mjestu, i ti bi isto učinio za mene, u to sam siguran. Je li tako da bi?'"

"Naravno da bi", rekla je Sala.

"Ali njihovo prijateljstvo nije dugo potrajalo", umiješa se Sajoko.

"Prijateljstvo nije dugo potrajalo", reče Junpei. "Tonkiči je rekao Masakičiju, 'Mi smo navodno prijatelji. A nije u redu da jedan prijatelj samo daje dok drugi samo uzima; to nije pravo prijateljstvo. Masakiči, odlazim s ove planine i okušat ću sreću negdje drugdje. A ako se ti i ja ponovno jedan dan negdje sretnemo, možemo opet biti najbolji prijatelji.' I tako su se rukovali i rastali. Ali kad je Tonkiči sišao s planine, nije se znao čuvati u stranom svijetu i lovac ga je uhvatio u zamku. Tako je Tonkiči ostao bez slobode. Poslali su ga u zoološki vrt."

"Jadni Tonkiči", rekla je Sala.

"Nisi mogao smisliti bolji kraj? Recimo, i svi su sretno zajedno živjeli do kraja života?" upitala je Sajoko kasnije Junpeija.

"Nisam još smislio kraj."

Njih troje večerali su zajedno kao i obično u Sajokinom stanu. Pjevušeći "Pastrvu", Sajoko je skuhalo lonac špageta i odmrznula umak od rajčice dok je Junpei priredio salatu od mahuna i luka. Otvorili su bocu crnog vina i nalili čašu soka od naranče za Salu. Kad su pojeli i sve pospremili, Junpei je čitao Sali iz druge slikovnice, ali kad je došlo vrijeme za spavanje, pobunila se.

"Molim te, mama, izvedi foru s grudnjakom", zanovijetala je.

Sajoko je pocrvenjela. "Ne sada", rekla je. "Imamo goste."

"Nemamo goste", reče Sala. "Junpei nije gost."

"O čemu se tu radi?" upita Junpei.

"Ma to je samo glupa igra", reče Sajoko.

"Mama skine grudnjak ispod odjeće, stavi ga na stol i ponovno ga obuče. Pritom mora jednu ruku držati na stolu. I mjerimo joj vrijeme. Super joj ide!"

"Sala", zastenjela je Sajoko i zavrtjela glavom. "Mi se doma tako igramo. To nije namijenjeno drugima."

"Meni zvuči zabavno", reče Junpei.

"Molim te, mama, pokaži Junpeiju. Samo jednom. Ako izvedeš foru s grudnjakom, odmah idem u krevet."

"Oh, kakva korist", promrmlja Sajoko. Skinula je digitalni sat s ruke i pružila ga Sali. "Ali onda više nema natezanja oko odlaska na spavanje, jesi me čula? U redu, spremi se da mi štopaš kad nabrojim do tri."

Sajoko je na sebi imala vrećasti crni pulover s ravnim izrezom. Položila je obje ruke na stol i stala brojiti, "Jedan...dva...tri!" Kao kornjača koja se uvlači u oklop, zavukla je desnu ruku u rukav i stala izvoditi neke pokrete kao da se češe po leđima. Desna je ruka izvirila, a lijeva se uvukla u rukav. Sajoko je sasvim malo okrenula glavu i lijeva je ruka izišla iz rukava držeći bijeli grudnjak -mali bijeli grudnjak bez žica. Bez ijednog suvišnog pokreta, ruka i grudnjak opet su nestali u rukavu, a ruka se vratila prazna. Potom je u rukav ušla desna ruka, nešto prčkala po leđima i izišla. Kraj. Sajoko je položila desnu ruku na lijevu na stolu.

"Dvadeset pet sekundi", reče Sala. "To je super, mama, postavila si novi rekord! Najbolje vrijeme dosad ti je trideset šest sekundi."

Junpei je zapljeskao. "Divno! Kao čarolija!"

I Sala je zapljeskala. Sajoko ustane i objavi, "A sad, predstava je završila. Mlada damo, na spavanje. Obećala si."

Sala poljubi Junpeiju u obraz i ode u krevet.

Sajoko je ostala uz nju sve dok nije počela duboko i ravnomjerno disati, a onda se pridružila Junpeiju na kauču. "Moram ti nešto priznati", rekla je. "Varala sam."

"Varala si?"

"Nisam ponovno navukla grudnjak. Samo sam se pretvarala. Izvukla sam ga ispod pulovera i ispustila ga na pod."

Junpei se nasmije. "Kakva užasna majka!"

"Htjela sam postaviti novi rekord", reče ona i nasmiješi se tako da su joj se oči suzile. Dugo je nije vidio da se tako jednostavno i prirodno smiješi. Vrijeme je drhtalo na svojoj osi unutar njega, kao zavjese što trepere na povjetarcu. Pružio je ruku prema Sajokinom ramenu, a njezina je ruka uhvatila njegovu. Spojili su se na kauču u silovitom zagrljaju. Potpuno prirodno, ovili su ruke jedno oko drugoga i poljubili se. Kao da se ništa nije promijenilo otkako im je bilo devetnaest godina. Sajokine su usnice jednako slatko mirisale.

"Morali smo ovako od početka", šapnula je kad su se premjestili s kauča u njezin krevet. "Ali ti nisi shvaćao. Jednostavno nisi shvaćao. Sve dok lososi nisu nestali iz rijeke."

Skinuli su se i nježno se priljubili jedno uz drugo. Nespretno su prtljali rukama kao da prvi put u životu vode ljubav. Nisu se žurili sve dok nisu bili spremni i onda je napokon ušao u Sajoko, a ona ga je prihvatila.

Sve je to Junpeiju djelovalo nestvarno. U polusvjetlu mu se činilo da prelazi napušteni most koji se pruža unedogled. Kretao se i ona se kretala s njim. Svaki čas bio je na rubu da svrši, ali se suzdržavao, strahujući da će, kad se to dogodi, san završiti i sve nestati.

A onda je iza sebe čuo tihu škripu. Vrata spavaće sobe su se polako otvorila. Svjetlo iz hodnika poprimilo je oblik vrata i palo na zgužvanu posteljinu. Junpei se podignuo na laktove i okrenuo glavu i ugledao Salu kako se ocrtava na svjetlu. Sajoko je zaustavila dah i naglo izmaknula bokove tako da je kliznuo iz nje. Navukla je plahtu na grudi i drugom rukom poravnala kosu.

Sala nije ni plakala ni vrištala. Stežući desnom rukom kvaku, samo je stajala i gledala njih dvoje, ali nije ih vidjela, oči su joj bile usredotočene u prazno.

Sajoko ju je zazvala po imenu.

"Onaj čovjek mi je rekao da dođem", reče Sala bezbojnim glasom, kao netko koga su taj čas otrgnuli iz sna.

"Koji čovjek?" upita Sajoko.

"Potresnik. Došao je i probudio me. Rekao mi je da ti kažem. Rekao je da ima kutiju spremnu za sve. Rekao je da čeka s otvorenim poklopcem. Rekao je da ti kažem i da ćeš ti razumjeti."

Sala je te noći spavala u Sajokinom krevetu. Junpei se ispružio pod dekom na kauču u dnevnoj sobi, ali nije mogao spavati. Televizor je bio okrenut prema kauču i dugo je vremena zurio u mrtvi ekran. Oni su unutra. Čekaju s otvorenom kutijom. Ledeni su mu srsi prolazili niz leđa i, koliko god čekao, nisu prestajali.

Odustao je od pokušaja da zaspe i otišao u kuhinju. Skuhao sije kavu i sjeo za stol da je popije, ali je pod nogom napipao nešto zgužvano. Sajokin grudnjak. Podigao ga je i objesio preko naslona stolice. Bio je to jednostavan, beživotan komad bijelog donjeg rublja, ne osobito velik. Visio je preko naslona kuhinjske stolice u mraku pred svitanje kao neki bezimni svjedok koji je dolutao iz davno prošlog vremena.

Mislio je o prvim danima na fakultetu. Još je čuo kako Takatsuki kaže prvi dan kad su se sreli na predavanju, "Hej, ajmo nešto pojesti" onim svojim srdačnim načinom i još je vidio Takatsukijev prijazan osmijeh koji kao da je govorio, Hej, opusti se. Svijet će ići samo na bolje i na bolje.

Kamo smo išli taj put? pitao se Junpei, i što smo jeli? Nije se sjećao, ali bio je siguran da nisu jeli ništa posebno.

"Zašto si baš mene izabrao da idemo zajedno na ručak?" upitao ga je tada Junpei. Takatsuki se nasmiješio i kucnuo se po sljepoočnici s potpunim samopouzdanjem. "Imam dar da nađem prave prijatelje u pravo vrijeme na pravom mjestu."

Imao je pravo, pomisli Junpei i odloži šalicu za kavu na kuhinjski stol. Takatsuki je doista imao intuitivni talent da odabere prave prijatelje. Ali to nije dovoljno. Pronaći jednu osobu koju ćeš voljeti cijelim dugim životnim putem sasvim je drugo nego pronaći prijatelje. Junpei sklopi oči i pomisli na dugi komad vremena koji je protekao kroz njega. Nije htio o tome misliti kao o nečemu stoje spiskao bez ikakvog smisla.

Čim se Sajoko ujutro probudi, pitat će je da se uda za njega. Sad je siguran. Ne smije više izgubiti ni minutu. Pažljivo, da ne digne buku, otvorio je vrata spavaće sobe i pogledao Sajoko i Salu koje su spavale umotane u poplun. Sala je ležala leđima okrenuta Sajoko koja je prebacila ruku preko Salina ramena. Dotaknuo je Sajokinu kosu tamo gdje je pala preko jastuka i vrškom prsta pomilovao Salin ružičasti obraščić. Nijedna se nije ni pomakla. Spustio se na sag pokraj kreveta, leđima uz zid, da bdije nad njima dok spavaju.

Očiju prikovanih za kazaljke zidnog sata, Junpei je razmišljao o tome što će se dogoditi u priči za Salu - u priči o Masakičiju i Tonkičiju. Mora naći izlaz. Ne može tek tako ostaviti Tonkičija zarobljenog u zoološkom vrtu. Mora ga spasiti. Još je jednom prešao priču od početka. Ubrzo mu se u glavi počeo ocrtavati grubi obris ideje koja se, malo-po-malo, razvila i uobličila.

Tonkiči je smislio isto što i Sala; od meda koji je Masakiči skupljao peći će medenjake. Nije trebalo proći dugo da uvidi kako ima istinski dar za pečenje prhkih, slasnih medenjaka. Masakiči je nosio medenjake u grad i prodavao ih mještanima. Ljudi su obožavali Tonkičijeve medenjake i kupovali ih na kilograme. Tako se Tonkiči i Masakiči više nikad nisu morali rastati; živjeli su do kraja života zajedno u planini, zauvijek najbolji prijatelji.

Sali će se sigurno sviđati novi kraj. I Sajoko.

Želim pisati priče drukčije od onih koje sam dosad pisao, mislio je Junpei: želim pisati o ljudima koji sanjaju i čekaju da noć završi, koji čeznu za svjetlom kako bi mogli zagrliti one koje vole. Ali sad moram ostati ovdje i stražariti nad ovom ženom i ovom djevojčicom. Nikad neću dopustiti nikome - bilo kome - da ih pokuša strpati u onu glupu kutiju - čak ni ako se nebo uruši i zemlja se uz riku raspukne.